

SRI RAMA CHARITA MANASA - AYODHYA KANDA

śrīgaṇēśāyanamaḥ
śrījānakīvallabhō vijayatē
śrīrāmacharitamānasa
dvitīya sōpāna (ayōdhyā-kāṇḍa)

yasyāṅkē cha vibhāti bhūdharasutā dēvāpagā mastakē
bhālē bālaviddhurgalē cha garalaṁ yasyōrasi vyālarāṭ
sō'yaṁ bhūtivibhūṣaṇaḥ suravaraḥ sarvādhipaḥ sarvadā
śarvaḥ sarvagataḥ śivah śaśinibhaḥ śrīśaṅkaraḥ pātu mām ॥ 1 ॥

prasannatāṁ yā na gatābhīṣēkatastathā na mamlē vanavāsaduḥkhataḥ
mukhāmbujaśrī raghunandanasya mē sadāstu sā mañjulamaṅgalapradā ॥ 2 ॥

nīlāmbujaśyāmalakōmalāṅgam sītāsamārōpitavāmabhāgam
pāṇau mahāsāyakachāruchāpam namāmi rāmaṁ raghuvamśanātham ॥ 3 ॥

dō. śrīguru charana sarōja raja nija manu mukuru sudhāri
baranu raghubara bimala jasu jō dāyaku phala chāri
jaba tēṁ rāmu byāhi ghara āē nita nava maṅgala mōda badhāē
bhuvana chāridasa bhūdhara bhārī sukṛta mēgha baraṣahi sukha bārī

ridhi sidhi sampati nadīṁ suhāī umagi avadha ambudhi kahu āī
manigana pura nara nāri sujātī suchi amōla sundara saba bhā tī
kahī na jāi kaChu nagara bibhūtī janu ētania birañchi karatūtī
saba bidhi saba pura lōga sukhārī rāmachanda mukha chandu nihārī
mudita mātu saba sakhīṁ sahēlī phalita bilōki manōratha bēlī
rāma rūpu gunaśīlu subhāū pramudita hōi dēkhi suni rāū

dō. saba kēṁ ura abhilāṣu asa kahahim manāi mahēsu
āpa aChata jubarāja pada rāmahi dēu narēsu ॥ 1 ॥

ēka samaya saba sahita samājā rājasabhā raghurāju birājā
sakala sukṛta mūrati naranāhū rāma sujasu suni atihi uChāhū
nṛpa saba rahahim kṛpā abhilāṣēm lōkapa karahim prīti rukha rākhēm
tibhuvana tīni kāla jaga māhīm bhūri bhāga dasaratha sama nāhīm

maṅgalamūla rāmu sutā jāsū॥ jō kaChu kahija thōra sabu tāsū ॥
rāya॥ subhāya॥ mukuru kara līnhā॥ badanu bilōki mukuṭa sama kīnhā ॥
śravana samīpa bhē sita kēsā॥ manahu॥ jaraṭhapanu asa upadēsā ॥
nṛpa jubarāja rāma kahu॥ dēhū॥ jīvana janama lāhu kina lēhū ॥

dō. yaha bichāru ura āni nṛpa sudinu suavasaru pāi॥
prēma pulaki tana mudita mana gurahi sunāyu jāi ॥ 2 ॥

kahi bhuālu sunia munināyaka॥ bhē rāma saba bidhi saba lāyaka ॥
sēvaka sachiva sakala purabāsī॥ jē hamārē ari mitra udāsī ॥
sabahi rāmu priya jēhi bidhi mōhī॥ prabhu asīsa janu tanu dhari sōhī ॥
bipra sahita parivāra gōsāīm॥ karahim Chōhu saba raurihi nāī ॥
jē gura charana rēnu sira dharahīm॥ tē janu sakala bibhava basa karahīm ॥
mōhi sama yahu anubhayu na dūjēm॥ sabu pāyu॥ raja pāvani pūjēm ॥
aba abhilāṣu ēku mana mōrēm॥ pūjahi nātha anugraha tōrēm ॥
muni prasanna lakhi sahaja sanēhū॥ kahēu narēsa rajāyasu dēhū ॥

dō. rājana rāura nāmu jasu saba abhimata dātāra॥
phala anugāmī mahipa mani mana abhilāṣu tumhāra ॥ 3 ॥

saba bidhi guru prasanna jiya॥ jānī॥ bōlēu rāu raha॥ si mṛdu bānī ॥
nātha rāmu kariahim jubarājū॥ kahia kṛpā kari karia samājū ॥
mōhi aChata yahu hōi uChāhū॥ lahahim lōga saba lōchana lāhū ॥
prabhu prasāda siva sabi nibāhīm॥ yaha lālasā ēka mana māhīm ॥
puni na sōcha tanu rahu ki jāū॥ jēhim na hōi pāChēm paChitāū ॥
suni muni dasaratha bachana suhāē॥ maṅgala mōda mūla mana bhāē ॥
sunu nṛpa jāsu bimukha paChitāhīm॥ jāsu bhajana binu jarani na jāhīm ॥
bhayu tumhāra tanaya sōi svāmī॥ rāmu punīta prēma anugāmī ॥

dō. bēgi bilambu na karia nṛpa sājia sabui samāju॥
sudina sumāngalu tabahim jaba rāmu hōhim jubarāju ॥ 4 ॥

mudita mahipati mandira āē॥ sēvaka sachiva sumantru bōlāē ॥
kahi jayajīva sīsa tinha nāē॥ bhūpa sumāngala bachana sunāē ॥
jaum pā॥ chahi mata lāgai nīkā॥ karahu haraṣi hiya॥ rāmahim ṭīkā ॥
mantrī mudita sunata priya bānī॥ abhimata birava॥ parēu janu pānī ॥
binatī sachiva karahi kara jōrī॥ jīahu jagatapati barisa karōrī ॥
jaga maṅgala bhala kāju bichārā॥ bēgia nātha na lāia bārā ॥
nṛpahi mōdu suni sachiva subhāṣā॥ baḍha॥ ta bauṇḍa॥ janu lahī susākhā ॥

dō. kahēu bhūpa munirāja kara jōi jōi āyasu hōi॥
rāma rāja abhiṣēka hita bēgi karahu sōi sōi ॥ 5 ॥

haraṣi munīsa kahēu mṛdu bānī ॥ ānahu sakala sutīratha pānī ॥
auṣadha mūla phūla phala pānā ॥ kahē nāma gani maṅgala nānā ॥
chāmara charama basana bahu bhā ॥ tī ॥ rōma pāṭa paṭa aganita jātī ॥
manigana maṅgala bastu anēkā ॥ jō jaga jōgu bhūpa abhiṣēkā ॥
bēda bidita kahi sakala bidhānā ॥ kahēu rachahu pura bibidha bitānā ॥
saphala rasāla pūgaphala kērā ॥ rōpahu bīthinha pura chahu ॥ phērā ॥
rachahu mañju mani chaukēm chārū ॥ kahahu banāvana bēgi bajārū ॥
pūjahu ganapati gura kuladēvā ॥ saba bidhi karahu bhūmisura sēvā ॥

dō. dhvaja patāka tōrana kalasa sajahu turaga ratha nāga ॥
sira dhari munibara bachana sabu nija nija kājahim lāga ॥ 6 ॥

jō munīsa jēhi āyasu dīnhā ॥ sō tēhim kāju prathama janu kīnhā ॥
bipra sādhu sura pūjata rājā ॥ karata rāma hita maṅgala kājā ॥
sunata rāma abhiṣēka suhāvā ॥ bāja gahāgaha avadha badhāvā ॥
rāma sīya tana saguna janāē ॥ pharakahim maṅgala aṅga suhāē ॥
pulaki sprēma parasapara kahahīm ॥ bharata āgamanu sūchaka ahahīm ॥
bhē bahuta dina ati avasēri ॥ saguna pratīti bhēṇṭa priya kērī ॥
bharata sarisa priya kō jaga māhīm ॥ ihi saguna phalu dūsara nāhīm ॥
rāmahi bandhu sōcha dina rātī ॥ aṇḍāhi kamātha hradu jēhi bhā ॥ tī ॥

dō. ēhi avasara maṅgalu parama suni raha ॥ sēu ranivāsu ॥
sōbhata lakhi bidhu baḍha ॥ ta janu bāridhi bīchi bilāsu ॥ 7 ॥

prathama jāi jinha bachana sunāē ॥ bhūṣana basana bhūri tinhā pāē ॥
prēma pulaki tana mana anurāgīm ॥ maṅgala kalasa sajana saba lāgīm ॥
chaukēm chāru sumitrā ॥ purī ॥ manimaya bibidha bhā ॥ ti ati rurī ॥
āna ॥ da magana rāma mahatāri ॥ diē dāna bahu bipra ha ॥ kārī ॥
pūjīm grāmadēbi sura nāgā ॥ kahēu bahōri dēna balibhāgā ॥
jēhi bidhi hōi rāma kalyānū ॥ dēhu dayā kari sō baradānū ॥
gāvahim maṅgala kōkilabayanīm ॥ bidhubadanīm mṛgasāvakanayanīm ॥

dō. rāma rāja abhiṣēku suni hiya ॥ haraṣē nara nāri ॥
lagē sumaṅgala sajana saba bidhi anukūla bichāri ॥ 8 ॥

taba naranāha ॥ basiṣṭhu bōlāē ॥ rāmadhāma sikha dēna paṭhāē ॥
gura āgamanu sunata raghunāthā ॥ dvāra āi pada nāyu māthā ॥
sādara aragha dēi ghara ānē ॥ sōraha bhā ॥ ti pūji sanamānē ॥
gahē charana siya sahita bahōrī ॥ bōlē rāmu kamala kara jōrī ॥
sēvaka sadana svāmi āgamanū ॥ maṅgala mūla amaṅgala damanū ॥
tadapi uchita janu bōli saprītī ॥ paṭhia kāja nātha asi nītī ॥
prabhutā taji prabhu kīnha sanēhū ॥ bhayu punīta āju yahu gēhū ॥

āyasu hōi sō karaum gōsāī\s ēvaka lahi svāmi sēvakāī \

dō. suni sanēha sānē bachana muni raghubarahi prasam̄sa\s
rāma kasa na tumha kahahu asa ham̄sa bam̄sa avatam̄sa \ 9 \

barani rāma guna sīlu subhāū\s bōlē prēma pulaki munirāū \
bhūpa sajēu abhiṣēka samājū\s chāhata dēna tumhahi jubarājū \
rāma karahu saba sañjama ājū\s jaum̄ bidhi kusala nibāhai kājū \
guru sikha dēi rāya pahim̄ gayu\s rāma hṛdaya\s asa bisamu bhayū \
janamē ēka saṅga saba bhāī\s bhōjana sayana kēli larikāī \
karanabēdha upabīta biāhā\s saṅga saṅga saba bhē uChāhā \
bimala bam̄sa yahu anuchita ēkū\s bandhu bihāi baḍa\s ēhi abhiṣēkū \
prabhu saprēma paChitāni suhāī\s haru bhagata mana kai kutilāī \

dō. tēhi avasara āē lakhana magana prēma ānanda\s
sanamānē priya bachana kahi raghukula kairava chanda \ 10 \

bājahim̄ bājanē bibidha bidhānā\s pura pramōdu nahiṁ jāi bakhānā \
bharata āgamanu sakala manāvahim̄\ ū avahu\s bēgi nayana phalu pāvahim \
hāṭa bāṭa ghara galīm̄ athāī\s kahahim̄ parasapara lōga lōgāī \
kāli lagana bhali kētika bārā\s pūjihī bidhi abhilāṣu hamārā \
kanaka siṅghāsana sīya samētā\s baiṭhahim̄ rāmu hōi chita chētā \
sakala kahahim̄ kaba hōihi kāli\s bighana manāvahim̄ dēva kuchālī \
tinhahi sōhāi na avadha badhāvā\s chōrahi chandini rāti na bhāvā \
sārada bōli binaya sura karahim̄\ bārahim̄ bāra pāya lai parahim̄ \

dō. bipati hamāri bilōki baḍa\s i mātu karia sōi āju\s
rāmu jāhim̄ bana rāju taji hōi sakala surakāju \ 11 \

suni sura binaya ṭhāḍha\s i paChitātī\s bhiu\s sarōja bipina himarātī \
dēkhi dēva puni kahahim̄ nihōrī\s mātu tōhi nahiṁ thōriu khōrī \
bisamaya haraṣa rahita raghurāū\s tumha jānahu saba rāma prabhāū \
jīva karama basa sukha dukha bhāgī\s jāia avadha dēva hita lāgī \
bāra bāra gahi charana sa\s kōchau\s chalī bichāri bibudha mati pōchī \
ū\s cha nivāsu nīchi karatūtī\s dēkhi na sakahim̄ parāi bibhūtī \
āgila kāju bichāri bahōrī\s karahahim̄ chāha kusala kabi mōrī \
haraṣi hṛdaya\s dasaratha pura āī\s janu graha dasā dusaha dukhadāī \

dō. nāmu mantharā mandamati chērī kaikēi kēri\s
ajasa pētārī tāhi kari gī girā mati phēri \ 12 \

dīkha mantharā nagaru banāvā\s mañjula mañgala bāja badhāvā \
pūChēsi lōganha kāha uChāhū\s rāma tilaku suni bhā ura dāhū \

kari bichāru kubuddhi kujātī ॥ hōi akāju kavani bidhi rātī ॥
dēkhi lāgi madhu kuṭila kirātī ॥ jimi gava ॥ taki lēu ॥ kēhi bhā ॥ tī ॥
bharata mātu pahim gi bilakhānī ॥ kā anamani hasi kaha ha ॥ si rānī ॥
ūtaru dēi na lēi usāsū ॥ nāri charita kari ḍhāri ā ॥ sū ॥
ha ॥ si kaha rāni gālu baḍa ॥ tōrēm ॥ dīnha lakhana sikha asa mana mōrēm ॥
tabahu ॥ na bōla chēri baḍa ॥ i pāpini ॥ Chāḍa ॥ i svāsa kāri janu sā ॥ pini ॥

dō. sabhaya rāni kaha kahasi kina kusala rāmu mahipālu ॥
lakhanu bharatu ripudamanu suni bhā kubarī ura sālu ॥ 13 ॥

kata sikha dēi hamahi kau māī ॥ gālu karaba kēhi kara balu pāī ॥
rāmahi Chāḍa ॥ i kusala kēhi ājū ॥ jēhi janēsu dēi jubarājū ॥
bhayu kausilahi bidhi ati dāhina ॥ dēkhata garaba rahata ura nāhina ॥
dēkhēhu kasa na jāi saba sōbhā ॥ jō avalōki mōra manu Chōbhā ॥
pūtu bidēsa na sōchu tumhārēm ॥ jānatī hahu basa nāhu hamārēm ॥
nīda bahuta priya sēja turāī ॥ lakhahu na bhūpa kapaṭa chaturāī ॥
suni priya bachana malina manu jānī ॥ jhukī rāni aba rahu aragānī ॥
puni asa kabahu ॥ kahasi gharaphōrī ॥ taba dhari jībha kaḍha ॥ āvu ॥ tōrī ॥

dō. kānē khōrē kūbarē kuṭila kuchālī jāni ॥
tiya bisēši puni chēri kahi bharatamātu musukāni ॥ 14 ॥

priyabādīni sikha dīnhiu ॥ tōhī ॥ sapanēhu ॥ tō para kōpu na mōhī ॥
sudinu sumāngala dāyaku sōī ॥ tōra kahā phura jēhi dina hōī ॥
jētha svāmi sēvaka laghu bhāī ॥ yaha dinakara kula rīti suhāī ॥
rāma tilaku jaum sā ॥ chēhu ॥ kālī ॥ dēu ॥ māgu mana bhāvata ālī ॥
kausalyā sama saba mahatārī ॥ rāmahi sahaja subhāya ॥ piārī ॥
mō para karahim sanēhu bisēšī ॥ maiṁ kari prīti parīChā dēkhī ॥
jaum bidhi janamu dēi kari Chōhū ॥ hōhu ॥ rāma siya pūta putōhū ॥
prāna tēm adhika rāmu priya mōrēm ॥ tinhā kēm tilaka Chōbhū kasa tōrēm ॥

dō. bharata sapatha tōhi satya kahu parihari kapaṭa durāu ॥
haraşa samaya bisamu karasi kārana mōhi sunāu ॥ 15 ॥

ēkahim bāra āsa saba pūjī ॥ aba kaChu kahaba jībha kari dūjī ॥
phōrai jōgu kapāru abhāgā ॥ bhalēu kahata dukha rurēhi lāgā ॥
kahahim jhūṭhi phuri bāta banāī ॥ tē priya tumhahi karui maiṁ māī ॥
hamahu ॥ kahabi aba ṭhakurasōhātī ॥ nāhim ta mauna rahaba dinu rātī ॥
kari kurūpa bidhi parabasa kīnhā ॥ bavā sō lunia lahia jō dīnhā ॥
kau nṛpa hau hamahi kā hānī ॥ chēri Chāḍa ॥ i aba hōba ki rānī ॥
jārai jōgu subhāu hamārā ॥ anabhala dēkhi na jāi tumhārā ॥
tātēm kaChuka bāta anusārī ॥ Chamia dēbi baḍa ॥ i chūka hamārī ॥

dō. gūḍha का पा ता प्रिया बचना सुनि तीया अधराबुद्धि रानी सुरमाया बसा बैरिनीहि सुहा जानि पतिनी ॥ 16 ॥

सादरा पुनि पुनि पु चाति ओही सबरी गाना मर्गी जनु मोही तसि मति फेरी आहि जसि भाबी रहासी चेरी घाता जनु फाबी तुम्हा पु चाहु माईं काहाता देराउ धरेउ मोरा घराफोरी नाउ सजि प्रतीति बाहुबिद्धि गळ्हा इ चोली वाव्हा सांड्हा साती तबा बोली प्रिया सिया रामु काहा तुम्हा रानी रामाहि तुम्हा प्रिया सो फुरी बानी राहा प्रथामा अबा तें दिना बीते अमु फेरेम रिपु होहिम पिंग्रिते भानु कमला कुला पोशानीहारा बिनु जाला जारी कारी सो चारा जारी तुम्हारी चाहा सवाति उक्हारी रु धाहु कारी उपाँ बारा बारी ॥

dō. tumhahi na sōchu sōhāga bala nija basa jānahu rāu माना मालीना मुहा मीठा नृपा राउरा सराला सुभाउ ॥ 17 ॥

चतुरा गा भीरा रामा महातारी बीचु पाँ निया बाटा सा वारी पाठें भारातु भुपा ननिएरेम रामा मातु मता जानवा रुरेम सेवाहिम सकला सवाति मोहि निकेम गराबिता भाराता मातु बाला पी केम सालु तुम्हारा कासिलाहि माई का पा ता चतुरा नाहिम होइ जानाई राजाहि तुम्हा परा प्रेमु बिसेशी सवाति सुभाउ सकि नाहिम देखी राची प्रांपचु भुपाहि अपानाई रामा तिलाका हिता लगाना धराई याहा कुला उचिता रामा काहु तीकां सबाही सोहाई मोहि सुथी निकाई अगिली बाटा समुज्हि दारु मोही देउ दाई फेरी सो फलु ओही ॥

dō. rachi pachi कोटिका कुतिलपाना किंहेसि का पा ता प्रबोधु काहिसि कथासि सवाति काई बिधि बांध्हा बिरोधु ॥ 18 ॥

भावी बसा प्रतीति उरा आई पु चा रानी पुनि सपथा देवाई कापु चाहु तुम्हा अबाहु निया हिता अनाहिता पासु पाहिचाना भयु पाक्हु दिना सजाता समाजु तुम्हा पाँ सुधि मोहि साना आजु खाई पाहिरिए राजा तुम्हारेम सत्या काहेम नाहिम दोशु हमारेम जाउ असत्या काचु काहाबा बानाई ताउ बिधि देहिहि हमाहि सजाई रामाहि तिलाका काली जाउ भयु बु तुम्हा काहु बिपति बीजु बिधि बयु रेक्हा क्षां चाई काहु बालु भासी भामिनी भीहु दुधा की माखी जाउ सुता सहिता कराहु सेवकाई ताउ घरा राहाहु नां उपाई ॥

dō. kadru बिनातहि दिन्हा दुक्हु तुम्हाहि कासिला देबा भारातु बांदिर्हा सेहाहिम लक्हानु रामा केनेबा ॥ 19 ॥

काकयासुता सुनाता कातु बानी काहि नासकि काचु सहामि सुखानी ताना पासेउ कादली जिमि कापु पी कुबारीम दासाना जीभा तबा चापु पी काहि काहि कोटिका का पा ता काहानी धीराजु धराहु प्रबोधिसि रानी ॥

phirā karamu priya lāgi kuchālī█ bakihi sarāhi māni marālī █
sunu mantharā bāta phuri tōrī█ dahini ā█ khi nita pharaki mōrī █
dina prati dēkhu█ rāti kusapanē█ kahu█ na tōhi mōha basa apanē █
kāha karau sakhi sūdha subhāū█ dāhina bāma na jānu█ kāū █

dō. apanē chalata na āju lagi anabhalā kāhuka kīnha█
kēhim agha ēkahī bāra mōhi daia█ dusaha dukhu dīnha █ 20 █

naihara janamu bharaba baru jāi█ jiata na karabi savati sēvakāī █
ari basa daiu jiāvata jāhī█ maranu nīka tēhi jīvana chāhī █
dīna bachana kaha bahubidhi rānī█ suni kubarīm tiyamāyā ṭhānī █
asa kasa kahahu māni mana ūnā█ sukhu sōhāgu tumha kahu█ dina dūnā █
jēhim rāura ati anabhalā tākā█ sōi pāhi yahu phalu paripākā █
jabā tēm kumata sunā maiṁ svāmini█ bhūkha na bāsara nīnda na jāmini █
pū█ Chēu guninha rēkha tinhā khā█ chī█ bharata bhuāla hōhim yaha sā█ chī █
bhāmini karahu ta kahaum upāū█ hai tumharīm sēvā basa rāū █

dō. paru█ kūpa tua bachana para saku█ pūta pati tyāgi█
kahasi mōra dukhu dēkhi bađa█ kasa na karaba hita lāgi █ 21 █

kubarīm kari kabulī kaikēī█ kapaṭa Churī ura pāhana ṭēī █
lakhi na rāni nikaṭa dukhu kaiṁsē█ chari harita tina balipasu jaisēm █
sunata bāta mṛdu anta kaṭhōrī█ dēti manahu█ madhu māhura ghōrī █
kahi chēri sudhi ahi ki nāhī█ svāmini kahihu kathā mōhi pāhīm █
dui baradāna bhūpa sana thātī█ māgahu āju juđa█ āvahu Chātī █
sutahi rāju rāmahi banavāsū█ dēhu lēhu saba savati hulāsu █
bhūpati rāma sapatha jaba karī█ taba māgēhu jēhim bachanu na ṭarī █
hōi akāju āju nisi bītēm█ bachanu mōra priya mānēhu jī tēm █

dō. bađa█ kughātu kari pātakini kahēsi kōpagrha█ jāhu█
kāju sa█ vārēhu sajaga sabu sahasā jani patiāhu █ 22 █

kubarihi rāni prānapriya jānī█ bāra bāra bađa█ i buddhi bakhānī █
tōhi sama hita na mōra sāmsārā█ bahē jāta ki bhisi adhārā █
jaum bidhi puraba manōrathu kālī█ karaum tōhi chakha pūtari ālī █
bahubidhi chērihi ādaru dēī█ kōpabhavana gavani kaikēī █
bipati bīju baraṣā ritu chērī█ bhui█ bhi kumati kaikēī kērī █
pāi kapaṭa jalū aṇkura jāmā█ bara dau dala dukha phala parināmā █
kōpa samāju sāji sabu sōi█ rāju karata nija kumati bigōī █
rāura nagara kōlāhalu hōī█ yaha kuchāli kaChu jāna na kōī █

dō. pramudita pura nara nāri॥ saba sajahim sumaṅgalachāra॥
ēka prabisahim ēka nirgamahim bhīra bhūpa darabāra ॥ 23 ॥

bāla sakhā suna hiya॥ haraśāhīm॥ mili dasa pā॥ cha rāma pahim jāhīm ॥
prabhu ādarahim prēmu pahichānī॥ pū॥ Chahim kusala khēma mṛdu bānī ॥
phirahim bhavana priya āyasu pā॥ karata parasapara rāma baḍa॥ āī ॥
kō raghubīra sarisa samsārā॥ sīlu sanēha nibāhanihārā॥
jēmhi jēmhi jōni karama basa bhramahīm॥ taha॥ taha॥ īsu dēu yaha hamahīm ॥
sēvaka hama svāmī siyanāhū॥ hau nāta yaha ōra nibāhū ॥
asa abhilāṣu nagara saba kāhū॥ kaikayasutā hdaya॥ ati dāhū ॥
kō na kusaṅgati pāi nasāī॥ rahi na nīcha matēm chaturāī ॥

dō. sā॥ sa samaya sānanda nrpu gayu kaikēī gēha॥॥
gavanu niṭhuratā nikaṭa kiya janu dhari dēha sanēha॥ ॥ 24 ॥

kōpabhavana suni sakuchēu rāu॥ bhaya basa agahuḍa॥ pari na pāū ॥
surapati basi bāha॥ bala jākē॥ narapati sakala rahahim rukha tākēm ॥
sō suni tiya risa gayu sukhāī॥ dēkhahu kāma pratāpa baḍa॥ āī ॥
sūla kulisa asi a॥ gavanihārē॥ tē ratinātha sumana sara mārē ॥
sabhaya narēsu priyā pahim gayū॥ dēkhi dasā dukhu dāruna bhayū ॥
bhūmi sayana paṭu mōṭa purānā॥ diē ḍāri tana bhūṣaṇa nānā ॥
kumatihi kasi kubēsatā phābī॥ ana ahivātu sūcha janu bhābī ॥
jāi nikaṭa nrpu kaha mṛdu bānī॥ prānapriyā kēhi hētu risānī ॥

Cham. kēhi hētu rāni risāni parasata pāni patihi nēvārī॥
mānahu॥ sarōṣa bhuaṅga bhāmini biṣama bhā॥ ti nihārī ॥
dau bāsanā rasanā dasana bara marama ṭhāharu dēkhī॥
tulasī nrpati bhavatabyatā basa kāma kautuka lēkhī ॥

sō. bāra bāra kaha rāu sumukhi sulōchini pikabachani॥
kārana mōhi sunāu gajagāmini nija kōpa kara ॥ 25 ॥

anahita tōra priyā kē॥ kīnhā॥ kēhi dui sira kēhi jamu chaha līnhā ॥
kahu kēhi raṅkahi karau narēsū॥ kahu kēhi nrpahi nikāsaum dēsū ॥
saku॥ tōra ari amaru mārī॥ kāha kīṭa bapurē nara nārī ॥
jānasi mōra subhāu barōrū॥ manu tava ānana chanda chakōrū ॥
priyā prāna suta sarabasu mōrēm॥ parijana prajā sakala basa tōrēm ॥
jauṁ kaChu kahau kapaṭu kari tōhī॥ bhāmini rāma sapatha sata mōhī ॥
bihasi māgu manabhāvati bātā॥ bhūṣana sajahi manōhara gātā ॥
gharī kugharī samujhi jiya॥ dēkhū॥ bēgi priyā pariharahi kubēshū ॥

dō. yaha suni mana guni saphatha bađa॥ i bīhasi uṭhī matimanda॥
bhūṣana sajati bilōki mṛgu manahu॥ kirātini phanda ॥ 26 ॥

puni kaha rāu suhrada jiya॥ jānī॥ prēma pulaki mṛdu mañjula bānī ॥
bhāmini bhayu tōra manabhāvā॥ ghara ghara nagara ananda badhāvā ॥
rāmahi dēu॥ kāli jubarājū॥ sajahi sulōchani mañgala sājū ॥
dalaki uṭhēu suni hradu kaṭhōrū॥ janu Chui gayu pāka baratōrū ॥
aisiu pīra bīhasi tēhi gōī॥ chōra nāri jimi pragați na rōī ॥
lakhahim na bhūpa kapaṭa chaturāī॥ kōti kuṭila mani gurū paḍha॥ āī ॥
jadyapi nīti nipuna naranāhū॥ nāricharita jalanidhi avagāhū ॥
kapaṭa sanēhu baḍha॥ āi bahōrī॥ bōlī bīhasi nayana muhu mōrī ॥

dō. māgu māgu pai kahahu piya kabahu॥ na dēhu na lēhu॥
dēna kahēhu baradāna dui tēu pāvata sandēhu ॥ 27 ॥

jānēu॥ maramu rāu ha॥ si kahī॥ tumhahi kōhāba parama priya ahī ॥
thāti rākhi na māgihi kāū॥ bisari gayu mōhi bhōra subhāū ॥
jhūṭhēhu॥ hamahi dōsu jani dēhū॥ dui kai chāri māgi maku lēhū ॥
raghukula rīti sadā chali āī॥ prāna jāhu॥ baru bachanu na jāī ॥
nahim asatya sama pātaka puñjā॥ giri sama hōhim ki kōṭika guñjā ॥
satyamūla saba sukṛta suhāē॥ bēda purāna bidita manu gāē ॥
tēhi para rāma saphatha kari āī॥ sukṛta sanēha avadhi raghurāī ॥
bāta dṛḍha॥ āi kumati ha॥ si bōlī॥ kumata kubihaga kulaha janu khōlī ॥

dō. bhūpa manōratha subhaga banu sukha subihāṅga samāju॥
bhillani jimi Chāḍa॥ na chahati bachanu bhayaṅkaru bāju ॥ 28 ॥

māsapārāyaṇa, tērahavā॥ viśrāma
sunahu prānapriya bhāvata jī kā॥ dēhu ēka bara bharatahi ṭīkā ॥
māgu॥ dūsara bara kara jōrī॥ puravahu nātha manōratha mōrī ॥
tāpasa bēṣa bisēṣi udāsī॥ chaudaha barisa rāmu banabāsī ॥
suni mṛdu bachana bhūpa hiya॥ sōkū॥ sasi kara Chuata bikala jimi kōkū ॥
gayu sahami nahim kaChu kahi āvā॥ janu sachāna bana jhapaṭēu lāvā ॥
bibarana bhayu nipaṭa narapālū॥ dāmini hanēu manahu॥ taru tālū ॥
māthē hātha mūdi dau lōchana॥ tanu dhari sōchu lāga janu sōchana ॥
mōra manōrathu surataru phūlā॥ pharata karini jimi hatēu samūlā ॥
avadha ujāri kīnhi kaikēīm॥ dīnhasi achala bipati kai nēīm ॥

dō. kavanēm avasara kā bhayu gayu॥ nāri bisvāsa॥
jōga siddhi phala samaya jimi jatihi abidyā nāsa ॥ 29 ॥

ēhi bidhi rāu manahim mana jhā khā dēkhi kubhā ti kumati mana mākhā
bharatu ki rāura pūta na hōhīm ānēhu mōla bēsāhi ki mōhī
jō suni saru asa lāga tumhārēm kāhē na bōlalu bachanu sa bhārē
dēhu utaru anu karahu ki nāhīm satyasandha tumha raghukula māhīm
dēna kahēhu aba jani baru dēhū tajahu satya jaga apajasu lēhū
satya sarāhi kahēhu baru dēnā jānēhu lēhi māgi chabēnā
sibi dadhīchi bali jō kaChu bhāṣā tanu dhanu tajēu bachana panu rākhā
ati kaṭu bachana kahati kaikēi mānahu lōna jarē para dēi

dō. dharama dhurandhara dhīra dhari nayana ughārē rāya
siru dhuni līnhi usāsa asi mārēsi mōhi kuṭhāya 30

āgēm dīkhi jarata risa bhārī manahu rōṣa taravāri ughārī
mūṭhi kubuddhi dhāra niṭhurāī dharī kūbarīm sāna banāī
lakhī mahīpa karāla kāṭhōrā satya ki jīvanu lēhi mōrā
bōlē rāu kāṭhina kari Chātī bānī sabinaya tāsu sōhātī
priyā bachana kasa kahasi kubhā tī bhīra pratīti prīti kari hā tī
mōrēm bharatu rāmu dui ā khī satya kahu kari saṅkarū sākhī
avasi dūtu maiṁ paṭhiba prātā aihahim bēgi sunata dau bhrātā
sudina sōdhi sabu sāju sajāī dēu bharata kahu rāju bajāī

dō. lōbhu na rāmahi rāju kara bahuta bharata para prīti
maiṁ baḍa Chōṭa bichāri jiya karata rahēu nr̄panīti 31

rāma sapatha sata kahū subhāū rāmamātu kaChu kahēu na kāū
maiṁ sabu kīnha tōhi binu pū Chēṁ tēhi tēm parēu manōrathu ChūChēṁ
risa parihaarū aba maṅgala sājū kaChu dina gē bharata jubarājū
ēkahi bāta mōhi dukhu lāgā bara dūsara asamañjasa māgā
ajahu hṛdaya jarata tēhi ā chā risa pariḥāsa ki sā chēhu sā chā
kahu taji rōṣu rāma aparādhū sabu kau kahi rāmu suṭhi sādhū
tuhū sarāhasi karasi sanēhū aba suni mōhi bhayu sandēhū
jāsu subhāu arihi anukūlā sō kimi karihi mātu pratikūlā

dō. priyā hāsa risa parihaarahi māgu bichāri bibēku
jēhim dēkhā aba nayana bhari bharata rāja abhiṣēku 32

jiai mīna barū bāri bihīnā mani binu phaniku jiai dukha dīnā
kahu subhāu na Chalu mana māhīm jīvanu mōra rāma binu nāhīm
samujhi dēkhu jiya priyā prabīnā jīvanu rāma darasa ādhīnā
suni mradu bachana kumati ati jarī manahu anala āhuti ghṛta parī
kahī karahu kina kōṭi upāyā ihā na lāgihi rāuri māyā
dēhu ki lēhu ajasu kari nāhīm mōhi na bahuta prapañcha sōhāhīm

rāmu sādhu tumha sādhu sayānē॥ rāmamātu bhali saba pahichānē॥
jasa kausilā॥ mōra bhala tākā॥ tasa phalu unhahi dēu॥ kari sākā॥

dō. hōta prāta munibēṣa dhari jaum na rāmu bana jāhim॥
mōra maranu rāura ajasa nṛpa samujhia mana māhim॥ 33॥

asa kahi kuṭila bhī uṭhi ṭhāḍha॥ ī॥ mānahu॥ rōṣa taraṅgini bāḍha॥ ī॥
pāpa pahāra pragaṭa bhi sōī॥ bharī krōdha jala jai na jōī॥
dau bara kūla kaṭhina haṭha dhārā॥ bhava॥ ra kūbarī bachana prachārā॥
ḍhāhata bhūparūpa taru mūlā॥ chalī bipati bāridhi anukūlā॥
lakhī narēsa bāta phuri sā॥ chī॥ tiya misa mīchu sīsa para nāchī॥
gahi pada binaya kīnha baiṭhārī॥ jani dinakara kula hōsi kuṭhārī॥
māgu mātha abahīm dēu॥ tōhī॥ rāma biraha॥ jani mārasī mōhī॥
rākhu rāma kahu॥ jēhi tēhi bhā॥ tī॥ nāhim ta jarihi janama bhari Chātī॥

dō. dēkhī byādhi asādha nṛpu parēu dharani dhuni mātha॥
kahata parama ārata bachana rāma rāma raghunātha॥ 34॥

byākula rāu sithila saba gātā॥ karini kalapataru manahu॥ nipātā॥
kaṇṭhu sūkha mukha āva na bānī॥ janu pāṭhīnu dīna binu pānī॥
puni kaha kaṭu kaṭhōra kaikēī॥ manahu॥ ghāya mahu॥ māhura dēī॥
jaum antahu॥ asa karatabu rahēū॥ māgu māgu tumha kēhim bala kahēū॥
dui ki hōi ēka samaya bhuālā॥ ha॥ saba ṭhaṭhāi phulāuba gālā॥
dāni kahāuba aru kṛpanāī॥ hōi ki khēma kusala rautāī॥
Chāḍa॥ hu bachanu ki dhīraju dharahū॥ jani abalā jimi karunā karahū॥
tanu tiya tanaya dhāmu dhanu dharanī॥ satyasandha kahu॥ tṛna sama baranī॥

dō. marama bachana suni rāu kaha kahu kaChu dōṣu na tōra॥
lāgēu tōhi pisācha jimi kālu kahāvata mōra॥ 35॥ û

chahata na bharata bhūpatahi bhōrēm॥ bidhi basa kumati basī jiya tōrēm॥
sō sabu mōra pāpa parināmū॥ bhayu kuṭhāhara jēhim bidhi bāmū॥
subasa basihi phiri avadha suhāī॥ saba guna dhāma rāma prabhatāī॥
karihahim bhāi sakala sēvakāī॥ hōihī tihu॥ pura rāma baḍa॥ āī॥
tōra kalaṇku mōra paChitāū॥ muēhu॥ na miṭahi na jāhi kāū॥
aba tōhi nīka lāga karu sōī॥ lōchana ḍota baiṭhu muhu gōī॥
jaba lagi jiaum kahu॥ kara jōrī॥ taba lagi jani kaChu kahasi bahōrī॥
phiri paChitaihasi anta abhāgī॥ mārasī gāi nahāru lāgī॥

dō. parēu rāu kahi kōti bidhi kāhē karasi nidānu॥
kapaṭa sayāni na kahati kaChu jāgati manahu॥ masānu॥ 36॥

rāma rāma raṭa bikala bhuālū ॥ janu binu paṅkha bihaṅga bēhālū ॥
hṛdaya ॥ manāva bhōru jani hōī ॥ rāmahi jāi kahai jani kōī ॥
udu karahu jani rabi raghukula gura ॥ avadha bilōki sūla hōhi ura ॥
bhūpa prīti kaiki kaṭhināī ॥ ubhaya avadhi bidhi rachī banāī ॥
bilapata nṛpahi bhayu bhinusārā ॥ bīnā bēnu saṅkha dhuni dvārā ॥
paḍha ॥ him bhāṭa guna gāvahim gāyaka ॥ sunata nṛpahi janu lāgahim sāyaka ॥
maṅgala sakala sōhāhim na kaisēm ॥ sahagāminihi bibhūṣana jaisēm ॥
tēhim nisi nīda parī nahi kāhū ॥ rāma darasa lālasā uChāhū ॥

dō. dvāra bhīra sēvaka sachiva kahahim udita rabi dēkhi ॥
jāgēu ajahu ॥ na avadhapatī kāranu kavanu bisēsi ॥ 37 ॥

paChilē pahara bhūpu nita jāgā ॥ āju hamahi baḍa ॥ acharaju lāgā ॥
jāhu sumantra jagāvahu jāī ॥ kījia kāju rajāyasu pāī ॥
gē sumantru taba rāura māhī ॥ dēkhi bhayāvana jāta dērāhīm ॥
dhāi khāi janu jāi na hērā ॥ mānahu ॥ bipati biṣāda basērā ॥
pūChēm kau na ūtaru dēī ॥ gē jēmhim bhavana bhūpa kaikaī ॥
kahī jayajīva baiṭha siru nāī ॥ daikhi bhūpa gati gayu sukhāī ॥
sōcha bikala bibarana mahi parēū ॥ mānahu ॥ kamala mūlu parihaṛēū ॥
sachiū sabhīta saki nahim pū ॥ Chī ॥ bōlī asubha bharī subha ChūChī ॥

dō. parī na rājahi nīda nisi hētu jāna jagadīsu ॥
rāmu rāmu raṭi bhōru kiya kahi na maramu mahīsu ॥ 38 ॥

ānahu rāmahi bēgi bōlāī ॥ samāchāra taba pū ॥ Chēhu āī ॥
chalēu sumantra rāya rūkha jānī ॥ lakhī kuchāli kīnhi kaChu rānī ॥
sōcha bikala maga pari na pāū ॥ rāmahi bōli kahihi kā rāū ॥
ura dhari dhīraju gayu duārēm ॥ pūCha ॥ him sakala dēkhi manu mārēm ॥
samādhānu kari sō sabahī kā ॥ gayu jahā ॥ dinakara kula ṭīkā ॥
rāmu sumantrahi āvata dēkhā ॥ ādaru kīnha pitā sama lēkhā ॥
nirakhi badanu kahi bhūpa rajāī ॥ raghukuladīpahi chalēu lēvāī ॥
rāmu kubhā ॥ tī sachiva sa ॥ ga jāhīm ॥ dēkhi lōga jaha ॥ taha ॥ bilakhāhīm ॥

dō. jāi dīkha raghubaṁsamani narapati nipaṭa kusāju ॥
sahami parēu lakhi siṅghinihi manahu ॥ bṛddha gajarāju ॥ 39 ॥

sūkhahim adhara jari sabu aṅgū ॥ manahu ॥ dīna manihīna bhuaṅgū ॥
saruṣa samīpa dīkhi kaikēī ॥ mānahu ॥ mīchu gharī gani lēī ॥
karunāmaya mṛdu rāma subhāū ॥ prathama dīkha dukhu sunā na kāū ॥
tadapi dhīra dhari samu bichārī ॥ pū ॥ Chī madhura bachana mahatārī ॥
mōhi kahu mātu tāta dukha kārana ॥ karia jatana jēhim hōi nivārana ॥
sunahu rāma sabu kārana ēhū ॥ rājahi tuma para bahuta sanēhū ॥

dēna kahēnhi mōhi dui baradānā॥ māgēu॥ jō kaChu mōhi sōhānā॥
sō suni bhayu bhūpa ura sōchū॥ Chāḍa॥ i na sakahiṁ tumhāra sa॥ kōchū ॥

dō. sutā sanēha ita bachanu uta saṅkaṭa parēu narēsu॥
sakahu na āyasu dharaḥu sira mēṭahu kaṭhina kalēsu ॥ 40 ॥

nidharaka baiṭhi kahi kaṭu bānī॥ sunata kaṭhinatā ati akulānī॥
jībha kamāna bachana sara nānā॥ manahu॥ mahipa mṛdu lachCha samānā ॥
janu kaṭhōrapanu dharēm sarīrū॥ sikhi dhanuṣabidyā bara bīrū ॥
saba prasaṅgu raghupatihi sunāī॥ baiṭhi manahu॥ tanu dhari niṭhurāī ॥
mana musakāi bhānukula bhānu॥ rāmu sahaja ānanda nidhānū ॥
bōlē bachana bigata saba dūṣana॥ mṛdu mañjula janu bāga bibhūṣana ॥
sunu jananī sōi sutu baḍa॥ bhāgī॥ jō pitu mātu bachana anurāgī ॥
tanaya mātu pitu tōṣanīhārā॥ durlabha janani sakala saṃsārā ॥

dō. munigana milanu bisēsi bana sabahi bhā॥ ti hita mōra॥
tēhi maha॥ pitu āyasu bahuri sammata jananī tōra ॥ 41 ॥

bharata prānapriya pāvahim rājū॥ bidhi saba bidhi mōhi sanamukha āju॥
jōm na jāu॥ bana aisēhu kājā॥ prathama gania mōhi mūḍha॥ samājā ॥
sēvahim ara॥ ḍu kalapataru tyāgī॥ parihari amṛta lēhim biṣu māgī ॥
tēu na pāi asa samu chukāhīm॥ dēkhu bichāri mātu mana māhīm ॥
amba ēka dukhu mōhi bisēśī॥ nipaṭa bikala naranāyaku dēkhī ॥
thōrihim bāta pitahi dukha bhārī॥ hōti pratīti na mōhi mahatārī ॥
rāu dhīra guna udadhi agādhū॥ bhā mōhi tē kaChu baḍa॥ aparādhū ॥
jātēm mōhi na kahata kaChu rāū॥ mōri sapatha tōhi kahu satibhāū ॥

dō. sahaja sarala raghubara bachana kumati kuṭila kari jāna॥
chali jōṅka jala bakragati jadyapi salilu samāna ॥ 42 ॥

rahasī rāni rāma rukha pāī॥ bōlī kapaṭa sanēhu janāī ॥
sapatha tumhāra bharata kai ānā॥ hētu na dūsara mai kaChu jānā ॥
tumha aparādha jōgu nahim tātā॥ jananī janaka bandhu sukhadātā ॥
rāma satya sabu jō kaChu kahahū॥ tumha pitu mātu bachana rata ahahū ॥
pitahi bujhāi kahahu bali sōī॥ chauthēmpana jēhim ajasu na hōī ॥
tumha sama suana sukṛta jēhim dīnhē॥ uchita na tāsu nirādaru kīnhē ॥
lāgahim kumukha bachana subha kaisē॥ magaha॥ gayādika tīratha jaisē ॥
rāmahi mātu bachana saba bhāē॥ jimi surasari gata salila suhāē ॥

dō. gi muruChā rāmahi sumiri nṛpa phiri karavaṭa līnha॥
sachiva rāma āgamana kahi binaya samaya sama kīnha ॥ 43 ॥

avanipa akani rāmu pagu dhārē dhari dhīraju taba nayana ughārē
sachiva sa bhāri rāu baiṭhārē charana parata nṛpa rāmu nihārē
liē sanēha bikala ura lāī gai mani manahu phanika phiri pāī
rāmahi chiti rahēu naranāhū chalā bilōchana bāri prabāhū
sōka bibasa kaChu kahai na pārā hṛdaya lagāvata bārahim bārā
bidhihi manāva rāu mana māhīm jēhim raghunātha na kānana jāhīm
sumiri mahēsahi kahi nihōrī binatī sunahu sadāsiva mōrī
āsutōṣa tumha avaḍhara dānī ārati harahu dīna janu jānī

dō. tumha prēraka saba kē hṛdaya sō mati rāmahi dēhu
bachanu mōra taji rahahi ghara parihari sīlu sanēhu 44

ajasu hau jaga sujasu nasāū naraka parau baru surapuru jāū
saba dukha dusaha sahāvahu mōhī lōchana ūta rāmu jani hōmī
asa mana guni rāu nahiṁ bōlā pīpara pāta sarisa manu dōlā
raghupati pitahi prēmabasa jānī puni kaChu kahihi mātu anumānī
dēsa kāla avasara anusārī bōlē bachana binīta bichārī
tāta kahu kaChu karu ḍhiṭhāī anuchitu Chamaba jāni larikāī
ati laghu bāta lāgi dukhu pāvā kāhu na mōhi kahi prathama janāvā
dēkhi gōsāī hi pū Chiu mātā suni prasaṅgu bhē sītala gātā

dō. maṅgala samaya sanēha basa sōcha pariharia tāta
āyasu dēia haraṣi hiya kahi pulakē prabhu gāta 45

dhanya janamu jagatītala tāsū pitahi pramōdu charita suni jāsū
chāri padāratha karatala tākēm̄ priya pitu mātu prāna sama jākēm
āyasu pāli janama phalu pāī aihi bēgihim hau rajāī
bidā mātu sana āvu māgī chalihu banahi bahuri paga lāgī
asa kahi rāma gavanu taba kīnhā bhūpa sōka basu utaru na dīnhā
nagara byāpi gi bāta sutīChī Chuata chaḍha ī janu saba tana bīChī
suni bhē bikala sakala nara nārī bēli biṭapa jimi dēkhi davārī
jō jaha suni dhuni siru sōī baḍa biṣādu nahim dhīraju hōī

dō. mukha sukhāhim lōchana stravahi sōku na hṛdaya samāī
manahu karuna rasa kaṭakī utarī avadha bajāi 46

milēhi mājha bidhi bāta bēgārī jaha taha dēhim kaikēhi gārī
ēhi pāpinīhi būjhi kā parēū Chāi bhavana para pāvaku dharēū
nija kara nayana kāḍha i chaha dīkhā ḍāri sudhā biṣu chāhata chīkhā
kuṭila kaṭhōra kubuddhi abhāgī bhi raghubaṁsa bēnu bana āgī
pālava baiṭhi pēḍa u ēhim kāṭā sukha manu sōka ṭhāṭu dhari ṭhāṭā
sadā rāmu ēhi prāna samānā kārana kavana kuṭilapanu ṭhānā

satya kahahim kabi nāri subhāū\saba bidhi agahu agādha durāū\s
nija pratibimbu baruku gahi jāī\sjāni na jāi nāri gati bhāī\s

dō. kāha na pāvaku jāri saka kā na samudra samāi\s
kā na karai abalā prabala kēhi jaga kālu na khāi\s 47\s

kā sunāi bidhi kāha sunāvā\s kā dēkhāi chaha kāha dēkhāvā\s
ēka kahahim bhala bhūpa na kīnhā\s baru bichāri nahim kumatihi dīnhā\s
jō haṭhi bhayu sakala dukha bhājanu\s abalā bibasa gyānu gunu gā janu\s
ēka dharama paramiti pahichānē\s nr̄pahi dōsu nahim dēhim sayānē\s
sibi dadhīchi harichanda kahānī\s ēka ēka sana kahahim bakhānī\s
ēka bharata kara sammata kahahim\s ēka udāsa bhāya\s suni rahahim\s
kāna mūdi kara rada gahi jīhā\s ēka kahahim yaha bāta alīhā\s
sukṛta jāhim asa kahata tumhārē\s rāmu bharata kahu\s prānapiārē\s

dō. chandu chavai baru anala kana sudhā hōi biṣatūla\s
sapanēhu\s kabahu\s na karahim kiChu bharatu rāma pratikūla\s 48\s

ēka bidhātahim dūšanu dēm̄hīm\s sudhā dēkhāi dīnha biṣu jēhīm\s
kharabharu nagara sōchu saba kāhū\s dusaha dāhu ura miṭā uChāhū\s
biprabadhū kulamānya jaṭhērī\s jē priya parama kaikēi kērī\s
lagīm dēna sikha sīlū sarāhī\s bachana bānasama lāgahim tāhī\s
bharatu na mōhi priya rāma samānā\s sadā kahahu yahu sabu jagu jānā\s
karahu rāma para sahaja sanēhū\s kēhim aparādha āju banu dēhū\s
kabahu\s na kiyahu savati ārēsū\s prīti pratīti jāna sabu dēsū\s
kausalyā\s aba kāha bigārā\s tumha jēhi lāgi bajra pura pārā\s

dō. sīya ki piya sa\s gu pariharihi lakhanu ki rahihahim dhāma\s
rāju ki bhū\s jaba bharata pura nr̄pu ki jīhi binu rāma\s 49\s

asa bichāri ura Chāḍa\s hu kōhū\s sōka kalaṅka kōṭhi jani hōhū\s
bharatahi avasi dēhu jubarājū\s kānana kāha rāma kara kājū\s
nāhina rāmu rāja kē bhūkhē\s dharama dhurīna biṣaya rasa rūkhē\s
gura gr̄ha basahu\s rāmu taji gēhū\s nr̄pa sana asa baru dūsara lēhū\s
jaum nahim lagihahu kahēm hamārē\s nahim lāgihi kaChu hātha tumhārē\s
jaum parihāsa kīnhi kaChu hōī\s tau kahi pragaṭa janāvahu sōī\s
rāma sarisa suta kānana jōgū\s kāha kahih suni tumha kahu\s lōgū\s
uṭhahu bēgi sōi karahu upāī\s jēhi bidhi sōku kalaṅku nasāī\s

Cham. jēhi bhā\s ti sōku kalaṅku jāi upāya kari kula pālahī\s
haṭhi phēru rāmahi jāta bana jani bāta dūsari chālahī\s
jimi bhānu binu dinu prāna binu tanu chanda binu jimi jāminī\s

timi avadha tulasīdāsa prabhu binu samujhi dhaum jiya bhāminī ॥

sō. sakhinha sikhāvanu dīnha sunata madhura parināma hita
tēi kaChu kāna na kīnha kuṭila prabōdhī kūbarī ॥ 50 ॥

utaru na dēi dusaha risa rūkhī mr̄ginha chitava janu bāghini bhūkhī
byādhi asādhi jāni tinhā tyāgī chalīm kahata matimanda abhāgī
rāju karata yaha daia bigōī kīnhēsi asa jasa kari na kōī
ēhi bidhi bilapahim pura nara nārīm dēhim kuchālihi kōtika gārīm
jarahim biṣama jara lēhim usāsā kavani rāma binu jīvana āsā
bipula biyōga prajā akulānī janu jalachara gana sūkhata pānī
ati biṣāda basa lōga lōgāī gē mātu pahim rāmu gōsāī
mukha prasanna chita chauguna chāū mitā sōchu jani rākhai rāū
dō. nava gayandu raghubīra manu rāju alāna samāna
Chūta jāni bana gavanu suni ura anandu adhikāna ॥ 51 ॥

raghukulatilaka jōri dau hāthā mudita mātu pada nāyu māthā
dīnhi asīsa lāi ura līnhē bhūṣana basana niChāvari kīnhē
bāra bāra mukha chumbati mātā nayana nēha jalu pulakita gātā
gōda rākhi puni hṛdaya lagāē stravata prēnarasa payada suhāē
prēmu pramōdu na kaChu kahi jāī raṇka dhanada padabī janu pāī
sādara sundara badanu nihārī bōlī madhura bachana mahatārī
kahahu tāta jananī balihārī kabahim lagana muda maṅgalakārī
sukṛta sīla sukha sīva suhāī janama lābha ki avadhi aghāī ॥

dō. jēhi chāhata nara nāri saba ati ārata ēhi bhā ti
jimi chātaka chātaki tṛṣita bṛṣti sarada ritu svāti ॥ 52 ॥

tāta jāu bali bēgi nahāhū jō mana bhāva madhura kaChu khāhū
pitu samīpa taba jāēhu bhaiā bhi baḍa i bāra jāi bali maiā
mātu bachana suni ati anukūlā janu sanēha surataru kē phūlā
sukha makaranda bharē śriyamūlā nirakhi rāma manu bhavarū na bhūlā
dharama dhurīna dharama gati jānī kahēu mātu sana ati mṛdu bānī
pitā dīnha mōhi kānana rājū jaha saba bhā ti mōra baḍa kājū
āyasu dēhi mudita mana mātā jēhim muda maṅgala kānana jātā
jani sanēha basa ḍarapasi bhōrēm āna du amba anugraha tōrēm ॥

dō. baraşa chāridasa bipina basi kari pitu bachana pramāna
āi pāya puni dēkhihu manu jani karasi malāna ॥ 53 ॥

bachana binīta madhura raghubara kē sara sama lagē mātu ura karakē
sahami sūkhi suni sītali bānī jimi javāsa parēm pāvasa pānī ॥

kahi na jāi kaChu hṛdaya biṣādū manahu mṛgī suni kēhari nādū
nayana sajala tana thara thara kā pī mājahi khāi mīna janu māpī
dhari dhīraju suta badanu nihārī gadagada bachana kahati mahatārī
tāta pitahi tumha prānapiārē dēkhi mudita nita charita tumhārē
rāju dēna kahu subha dina sādhā kahēu jāna bana kēhim aparādhā
tāta sunāvahu mōhi nidānū kō dinakara kula bhayu kṛsānū

dō. nirakhi rāma rukha sachivasuta kāranu kahēu bujhāi
suni prasaṅgu rahi mūka jimi dasā barani nahim jāi 54

rākhi na saki na kahi saka jāhū duhū bhā ti ura dāruna dāhū
likhata sudhākara gā likhi rāhū bidhi gati bāma sadā saba kāhū
dharama sanēha ubhaya mati ghērī bhi gati sā pa ChuChundari kērī
rākhu sutahi karu anurōdhū dharamu jāi aru bandhu birōdhū
kahu jāna bana tau baḍa i hānī saṅkaṭa sōcha bibasa bhi rānī
bahuri samujhi tiya dharamu sayānī rāmu bharatu dau suta sama jānī
sarala subhāu rāma mahatārī bōlī bachana dhīra dhari bhārī
tāta jāu bali kīnhēhu nīkā pitu āyasu saba dharamaka ṭīkā

dō. rāju dēna kahi dīnha banu mōhi na sō dukha lēsu
tumha binu bharatahi bhūpatihi prajahi prachaṇḍa kalēsu 55

jaum kēvala pitu āyasu tātā tau janī jāhu jāni baḍa i mātā
jaum pitu mātu kahēu bana jānā tauṁ kānana sata avadha samānā
pitu banadēva mātu banadēvī khaga mṛga charana sarōruha sēvī
antahu uchita nṛpahi banabāsū bayā bilōki hiya hōi harā sū
baḍa bhāgī banu avadha abhāgī jō raghubaṁsatilaka tumha tyāgī
jaum suta kahau saṅga mōhi lēhū tumharē hṛdaya hōi sandēhū
pūta parama priya tumha sabahī kē prāna prāna kē jīvana jī kē
tē tumha kahahu mātu bana jāu maiṁ suni bachana baiṭhi paChitāu

dō. yaha bichāri nahim karu haṭha jhūṭha sanēhu baḍha āi
māni mātu kara nāta bali surati bisari janī jāi 56

dēva pitara saba tunhahi gōsāī rākhahu palaka nayana kī nāī
avadhi ambu priya parijana mīnā tumha karunākara dharama dhurīnā
asa bichāri sōi karahu upāī sabahi jiata jēhim bhēṇṭēhu āi
jāhu sukhēna banahi bali jāu kari anātha jana parijana gāū
saba kara āju sukṛta phala bītā bhayu karāla kālu biparītā
bahubidhi bilapi charana lapaṭānī parama abhāgini āpuhi jānī
dāruna dusaha dāhu ura byāpā barani na jāhim bilāpa kalāpā
rāma ut̄hāi mātu ura lāī kahi mṛdu bachana bahuri samujhāī

dō. samāchāra tēhi samaya suni sīya uṭhī akulāi
jāi sāsu pada kamala juga bandi baiṭhi siru nāi ॥ 57 ॥

dīnhi asīsa sāsu mṛdu bānī ॥ ati sukumāri dēkhi akulānī ॥
baiṭhi namitamukha sōchati sītā ॥ rūpa rāsi pati prēma punītā ॥
chalana chahata bana jīvananāthū ॥ kēhi sukṛtī sana hōhi sāthū ॥
kī tanu prāna ki kēvala prānā ॥ bidhi karatabu kaChu jāi na jānā ॥
chāru charana nakha lēkhati dharanī ॥ nūpura mukhara madhura kabi baranī ॥
manahu ॥ prēma basa binatī karahīm ॥ hamahi sīya pada jani parihaarahīm ॥
mañju bilōchana mōchati bārī ॥ bōlī dēkhi rāma mahatārī ॥
tāta sunahu siya ati sukumārī ॥ sāsu sasura parijanahi piārī ॥

dō. pitā janaka bhūpāla mani sasura bhānukula bhānu
pati rabikula kairava bipina bidhu guna rūpa nidhānu ॥ 58 ॥

maiṁ puni putrabadhū priya pāī ॥ rūpa rāsi guna sīla suhāī ॥
nayana putari kari prīti baḍha ॥ āī ॥ rākhēu ॥ prāna jānikihim lāī ॥
kalapabēli jimi bahubidhi lālī ॥ sīñchi sanēha salila pratipālī ॥
phūlata phalata bhayu bidhi bāmā ॥ jāni na jāi kāha parināmā ॥
pala ॥ ga pītha taji gōda hiṇḍa ॥ ūrā ॥ siya ॥ na dīnha pagu avani kaṭhōrā ॥
jianamūri jimi jōgavata rahū ॥ dīpa bāti nahim ṭārana kahū ॥
sōi siya chalana chahati bana sāthā ॥ āyasu kāha hōi raghunāthā ॥
chanda kirana rasa rasika chakōrī ॥ rabi rukha nayana saki kimi jōrī ॥

dō. kari kēhari nisichara charahiṁ duṣṭa jantu bana bhūri
biṣa bāṭikā ॥ ki sōha suta subhaga sajīvani mūri ॥ 59 ॥

bana hita kōla kirāta kisōrī ॥ rachīm birañchi biṣaya sukha bhōrī ॥
pāina kr̄mi jimi kaṭhina subhāū ॥ tinhahi kalēsu na kānana kāū ॥
kai tāpasa tiya kānana jōgū ॥ jinha tapa hētu tajā saba bhōgū ॥
siya bana basihi tāta kēhi bhā ॥ tī ॥ chitralkhita kapi dēkhi ḥērātī ॥
surasara subhaga banaja bana chārī ॥ ḫābara jōgu ki haṁsakumārī ॥
asa bichāri jasa āyasu hōī ॥ maiṁ sikha dēu ॥ jānakihī sōī ॥
jaum siya bhavana rahai kaha ambā ॥ mōhi kaha ॥ hōi bahuta avalambā ॥
suni raghubīra mātu priya bānī ॥ sīla sanēha sudhā ॥ janu sānī ॥

dō. kahi priya bachana bibēkamaya kīnhi mātu paritōṣa
lagē prabōdhana jānakihī pragaṭi bipina guna dōṣa ॥ 60 ॥

māsapārāyaṇa, chaudahavā ॥ viśrāma
mātu samīpa kahata sakuchāhīm ॥ bōlē samu samujhi mana māhīm ॥
rājakumāri sikhāvana sunahū ॥ āna bhā ॥ ti jiya ॥ jani kaChu gunahū ॥

āpana mōra nīka jaum chahahū□ bachanu hamāra māni gṛha rahahū □
āyasu mōra sāsu sēvakāī□ saba bidhi bhāmini bhavana bhalāī □
ēhi tē adhika dharamu nahim dūjā□ sādara sāsu sasura pada pūjā □
jabo jabo mātu karihi sudhi mōrī□ hōihī prēma bikala mati bhōrī □
tabo tabo tumha kahi kathā purānī□ sundari samujhāēhu mṛdu bānī □
kahu□ subhāya□ sapatha sata mōhī□ sumukhi mātu hita rākhu□ tōhī □

dō. gura śruti sammata dharama phalu pāia binahim kalēsa□
haṭha basa saba saṅkaṭa sahē gälava nahuṣa narēsa □ 61 □

maiṁ puni kari pravāna pitu bānī□ bēgi phiraba sunu sumukhi sayānī □
divasa jāta nahim lāgihi bārā□ sundari sikhavanu sunahu hamārā □
jau haṭha karahu prēma basa bāmā□ tau tumha dukhu pāuba parināmā □
kānanu kaṭhina bhayaṅkaru bhārī□ ghōra ghāmu hima bāri bayārī □
kusa kaṇṭaka maga kā□ kara nānā□ chalaba payādēhim binu padatrānā □
charana kamala mudu mañju tumhārē□ māraga agama bhūmidhara bhārē □
kandara khōha nadīm nada nārē□ agama agādha na jāhim nihārē □
bhālu bāgha bṛka kēhari nāgā□ karahim nāda suni dhīraju bhāgā □

dō. bhūmi sayana balakala basana asanu kanda phala mūla□
tē ki sadā saba dina milihim sabui samaya anukūla □ 62 □

nara ahāra rajaṇīchara charahim□ kapaṭa bēṣa bidhi kōṭika karahim □
lāgi ati pahāra kara pānī□ bipina bipati nahim jāi bakhānī □
byāla karāla bihaga bana ghōrā□ nisichara nikara nāri nara chōrā □
ḍarapahiṁ dhīra gahana sudhi āē□ mṛgalōchani tumha bhīru subhāē□ □
hamṣagavani tumha nahim bana jōgū□ suni apajasu mōhi dēhi lōgū □
mānasa salila sudhā□ pratipālī□ jiai ki lavana payōdhi marālī □
navā rasāla bana biharanasīlā□ sōha ki kōkila bipina karīlā □
rahahu bhavana asa hṛdaya□ bichārī□ chandabadani dukhu kānana bhārī □

dō. sahaja suhda gura svāmi sikha jō na kari sira māni □
sō paChitāi aghāi ura avasi hōi hita hāni □ 63 □

suni mṛdu bachana manōhara piya kē□ lōchana lalita bharē jala siya kē □
sītalā sikha dāhaka bhi kaiṁsēm□ chakihi sarada chanda nisi jaiṁsēm □
utaru na āva bikala baidēhī□ tajana chahata suchi svāmi sanēhī □
barabasa rōki bilōchana bārī□ dhari dhīraju ura avanikumārī □
lāgi sāsu paga kaha kara jōrī□ Chamabi dēbi baḍa□ i abinaya mōrī □
dīnhi prānapati mōhi sikha sōi□ jēhi bidhi mōra parama hita hōī □
maiṁ puni samujhi dīkhi mana māhīm□ piya biyōga sama dukhu jaga nāhīm □

dō. prānanātha karunāyatana sundara sukhada sujāna
tumha binu raghukula kumuda bidhu surapura naraka samāna ॥ 64 ॥

mātu pitā bhaginī priya bhāī priya parivāru suhrada samudāī
sāsu sasura gura sajana sahāī suta sundara susīla sukhadāī
jaha lagi nātha nēha aru nātē piya binu tiyahi taranihu tē tātē
tanu dhanu dhāmu dharani pura rājū pati bihīna sabu sōka samājū
bhōga rōgasama bhūṣana bhārū jama jātanā sarisa samsārū
prānanātha tumha binu jaga māhīm mō kahu sukhada katahu kaChu nāhīm
jiya binu dēha nadī binu bārī taisia nātha puruṣa binu nārī
nātha sakala sukha sātha tumhārēm sarada bimala bidhu badanu nihārēm

dō. khaga mrga parijana nagaru banu balakala bimala dukūla
nātha sātha surasadana sama paranasāla sukha mūla ॥ 65 ॥

banadēvīm banadēva udārā karihahīm sāsu sasura sama sārā
kusa kisalaya sātharī suhāī prabhu sa ga mañju manōja turāī
kanda mūla phala amia ahārū avadha saudha sata sarisa pahārū
Chinu Chinu prabhu pada kamala bilōki rahihu mudita divasa jimi kōkī
bana dukha nātha kahē bahutērē bhaya biṣāda paritāpa ghanērē
prabhu biyōga lavalēsa samānā saba mili hōhīm na kṛpānidhānā
asa jiya jāni sujāna sirōmani lēia saṅga mōhi Chāḍa ia jani
binatī bahuta karaum kā svāmī karunāmaya ura antarajāmī

dō. rākhia avadha jō avadhi lagi rahata na janiahīm prāna
dīnabandhu sandara sukhada sīla sanēha nidhāna ॥ 66 ॥

mōhi maga chalata na hōhi hārī Chinu Chinu charana sarōja nihārī
sabahi bhā ti piya sēvā karihaum māraga janita sakala śrama harihaum
pāya pakhārī baiṭhi taru Chāhīm karihu bāu mudita mana māhīm
śrama kana sahita syāma tanu dēkhēm kaha dukha samu prānapati pēkhēm
sama mahi tṛna tarupallava dāsī pāga palōṭhi saba nisi dāsī
bārabāra mṛdu mūrati jōhī lāgahi tāta bayāri na mōhī
kō prabhu sa ga mōhi chitavanihārā siṅghabadhuhi jimi sasaka siārā
maiṁ sukumāri nātha bana jōgū tumhahi uchita tapa mō kahu bhōgū

dō. aisēu bachana kāṭhōra suni jaum na hradu bilagāna
tau prabhu biṣama biyōga dukha sahīhahīm pāva ra prāna ॥ 67 ॥

asa kahi sīya bikala bhi bhārī bachana biyōgu na sakī sa bhārī
dēkhi dasā raghupati jiya jānāḥi rākhēm nahiṁ rākhihi prānā
kahēu kṛpāla bhānukulanāthā parihari sōchu chalahu bana sāthā

nahim biṣāda kara avasaru ājū bēgi karahu bana gavana samājū ॥
kahi priya bachana priyā samujhāī lagē mātu pada āsiṣa pāī ॥
bēgi prajā dukha mēṭaba āī jananī niṭhura bisari jani jāī ॥
phirahi dasā bidhi bahuri ki mōrī dēkhihu nayana manōhara jōrī ॥
sudina sugharī tāta kaba hōihi jananī jiata badana bidhu jōihi ॥

dō. bahuri bachCha kahi lālu kahi raghupati raghubara tāta ॥
kabahim bōlāi lagāi hiya haraṣi nirakhihu gāta ॥ 68 ॥

lakhi sanēha kātari mahatārī bachanu na āva bikala bhi bhārī ॥
rāma prabōdhu kīnha bidhi nānā samu sanēhu na jāi bakhānā ॥
taba jānakī sāsu paga lāgī sunia māya maiṁ parama abhāgī ॥
sēvā samaya daia banu dīnhā mōra manōrathu saphala na kīnħā ॥
tajaba Chōbhu jani Chāḍa ia Chōhū karamu kaṭhina kaChu dōsu na mōhū ॥
suni siya bachana sāsu akulānī dasā kavani bidhi kahauṁ bakhānī ॥
bārahi bāra lāi ura līnhī dhari dhīraju sikha āsiṣa dīnhī ॥
achala hau ahivātu tumhārā jaba lagi gaṅga jamuna jala dhārā ॥

dō. sītahi sāsu asīsa sikha dīnhi anēka prakāra ॥
chalī nāi pada paduma siru ati hita bārahi bāra ॥ 69 ॥

samāchāra jaba laChimana pāē byākula bilakha badana uṭhi dhāē ॥
kampa pulaka tana nayana sanīrā gahē charana ati prēma adhīrā ॥
kahi na sakata kaChu chitavata ṭhāḍha ē mīnu dīna janu jala tēm kāḍha ē ॥
sōchu hṛdaya bidhi kā hōnihārā sabu sukhu sukṛta sirāna hamārā ॥
mō kahu kāha kahaba raghunāthā rakhihāim bhavana ki lēhahim sāthā ॥
rāma bilōki bandhu kara jōrēm dēha gēha saba sana tṛnu tōrēm ॥
bōlē bachanu rāma naya nāgara sīla sanēha sarala sukha sāgara ॥
tāta prēma basa jani kadarāhū samujhi hṛdaya parināma uChāhū ॥

dō. mātu pitā guru svāmi sikha sira dhari karahi subhāya ॥
lahēu lābhu tinhā janama kara nataru janamu jaga jāya ॥ 70 ॥

asa jiya jāni sunahu sikha bhāī karahu mātu pitu pada sēvakāī ॥
bhavana bharatu ripusūdana nāhīm rāu brddha mama dukhu mana māhīm ॥
maiṁ bana jāu tumhahi lēi sāthā hōi sabahi bidhi avadha anāthā ॥
guru pitu mātu prajā parivārū saba kahu pari dusaha dukha bhārū ॥
rahahu karahu saba kara paritōṣū nataru tāta hōihi baḍa dōṣū ॥
jāsu rāja priya prajā dukhārī sō nrpu avasi naraka adhikārī ॥
rahahu tāta asi nīti bichārī sunata lakhanu bhē byākula bhārī ॥
siarēm bachana sūkhi gē kaiṁsēm parasata tuhina tāmarasu jaisēm ॥

dō. utaru na āvata prēma basa gahē charana akulāī
nātha dāsu maiṁ svāmi tumha tajahu ta kāha basāi ॥ 71 ॥

dīnhi mōhi sikha nīki gōsāīm ॥ lāgi agama apanī kadarāīm ॥
narabara dhīra dharama dhura dhārī ॥ nigama nīti kahu ॥ tē adhikārī ॥
maiṁ sisu prabhu sanēha ॥ pratipālā ॥ mandaru mēru ki lēhim marālā ॥
gura pitu mātu na jānu ॥ kāhū ॥ kahu ॥ subhāu nātha patiāhū ॥
jaha ॥ lagi jagata sanēha sagāī ॥ prīti pratīti nigama niju gāī ॥
mōrēm sabi ēka tumha svāmī ॥ dīnabandhu ura antarajāmī ॥
dharama nīti upadēsia tāhī ॥ kīrati bhūti sugati priya jāhī ॥
mana krama bachana charana rata hōī ॥ kṛpāsindhū pariḥaria ki sōī ॥

dō. karunāsindhū subandha kē suni mṛdu bachana binīta
samujhāē ura lāi prabhu jāni sanēha ॥ sabhīta ॥ 72 ॥

māgahu bidā mātu sana jāī ॥ āvahu bēgi chalahu bana bhāī ॥
mudita bhē suni raghubara bānī ॥ bhayu lābha baḍa ॥ gi baḍa ॥ i hānī ॥
haraśita hdaya ॥ mātu pahim āē ॥ manahu ॥ andha phiri lōchana pāē ॥
jāi janani paga nāyu māthā ॥ manu raghunandana jānaki sāthā ॥
pū ॥ Chē mātu malina mana dēkhī ॥ lakhana kahī saba kathā bisēśī ॥
gī sahami suni bachana kaṭhōrā ॥ mṛgī dēkhi dava janu chahu ḥrā ॥
lakhana lakhēu bhā anaratha ājū ॥ ēhim sanēha basa karaba akājū ॥
māgata bidā sabhaya sakuchāhīm ॥ jāi saṅga bidhi kahihi ki nāhī ॥

dō. samujhi sumitrā ॥ rāma siya rūpa susīlu subhāu
nr̄pa sanēhu lakhi dhunē siru pāpini dīnha kudāu ॥ 73 ॥

dhīraju dharēu kuavasara jānī ॥ sahaja suhda bōlī mṛdu bānī ॥
tāta tumhāri mātu baidēhī ॥ pitā rāmu saba bhā ॥ ti sanēhī ॥
avadha tahā ॥ jaha ॥ rāma nivāsū ॥ taha ॥ i ॥ divasu jaha ॥ bhānu prakāsū ॥
jau pai sīya rāmu bana jāhīm ॥ avadha tumhāra kāju kaChu nāhim ॥
gura pitu mātu bandhu sura sāī ॥ sēiahim sakala prāna kī nāīm ॥
rāmu prānapriya jīvana jī kē ॥ svāratha rahita sakhā sabahī kai ॥
pūjanīya priya parama jahā ॥ tēm ॥ saba māniahim rāma kē nātēm ॥
asa jiya ॥ jāni saṅga bana jāhū ॥ lēhu tāta jaga jīvana lāhū ॥

dō. bhūri bhāga bhājanu bhayahu mōhi samēta bali jāu ॥
jauma tumharēm mana Chāda ॥ i Chalu kīnha rāma pada ḥāu ॥ 74 ॥

putravatī jubatī jaga sōī ॥ raghupati bhagatu jāsu sutu hōī ॥
nataru bā ॥ jha bhali bādi biānī ॥ rāma bimukha sutu tēm hita jānī ॥
tumharēhim bhāga rāmu bana jāhīm ॥ dūsara hētu tāta kaChu nāhīm ॥

sakala sukṛta kara baḍa॥ phalu ēhū॥ rāma sīya pada sahaja sanēhū ॥
rāga rōṣu iriṣā madu mōhū॥ jani sapanēhu॥ inha kē basa hōhū ॥
sakala prakāra bikāra bihāī॥ mana krama bachana karēhu sēvakāī ॥
tumha kahu॥ bana saba bhā॥ ti supāsū॥ sa॥ ga pitu mātu rāmu siya jāsū ॥
jēhim na rāmu bana lahahim kalēsū॥ suta sōi karēhu ihi upadēsū ॥

Cham. upadēsu yahu jēhim tāta tumharē rāma siya sukha pāvahīm॥
pitu mātu priya parivāra pura sukha surati bana bisarāvahīm॥
tulasī prabhuhi sikha dēi āyasu dīnha puni āsiṣa dī॥
rati hau abirala amala siya raghubīra pada nita nita nī ॥

sō. mātu charana siru nāi chalē turata saṅkita hṛdaya॥
bāgura biṣama tōrāi manahu॥ bhāga mr̄gu bhāga basa ॥ 75 ॥

gē lakhanu jaha॥ jānakināthū॥ bhē mana mudita pāi priya sāthū ॥
bandi rāma siya charana suhāē॥ chalē saṅga nr̄pamandira āē ॥
kahahim parasapara pura nara nārī॥ bhali banāi bidhi bāta bigārī ॥
tana kṛṣṇa dukhu badana malīnē॥ bikala manahu॥ mākhī madhu Chīnē ॥
kara mījahim siru dhuni paChitāhīm॥ janu bina paṅkha bhaga akulāhīm ॥
bhi baḍa॥ i bhīra bhūpa darabārā॥ barani na jāi biṣādu apārā ॥
sachiva॥ uṭhāi rāu baiṭhārē॥ kahi priya bachana rāmu pagu dhārē ॥
siya samēta dau tanaya nihārī॥ byākula bhayu bhūmipati bhārī ॥

dō. sīya sahita sutu subhaga dau dēkhi dēkhi akulāi॥
bārahim bāra sanēha basa rāu lēi ura lāi ॥ 76 ॥

saki na bōli bikala naranāhū॥ sōka janita ura dāruna dāhū ॥
nāi sīsu pada ati anurāgā॥ uṭhi raghubīra bidā taba māgā ॥
pitu asīsa āyasu mōhi dījai॥ haraṣa samaya bisamu kata kījai ॥
tāta kiē॥ priya prēma pramādū॥ jasu jaga jāi hōi apabādū ॥
suni sanēha basa uṭhi naranāhā॥ baiṭhārē raghupati gahi bāhā॥
sunahu tāta tumha kahu॥ muni kahahīm॥ rāmu charāchara nāyaka ahahīm ॥
subha aru asubha karama anuhārī॥ īsa dēi phalu hdaya॥ bichārī ॥
kari jō karama pāva phala sōī॥ nigama nīti asi kaha sabu kōī ॥

dō. -auru karai aparādhu kau aura pāva phala bhōgu॥
ati bichitra bhagavanta gati kō jaga jānai jōgu ॥ 77 ॥

rāya॥ rāma rākhana hita lāgī॥ bahuta upāya kiē Chalu tyāgī ॥
lakhī rāma rukha rahata na jānē॥ dharama dhurandhara dhīra sayānē ॥
taba nr̄pa sīya lāi ura līnhī॥ ati hita bahuta bhā॥ ti sikha dīnī ॥
kahi bana kē dukha dusaha sunāē॥ sāsu sasura pitu sukha samujhāē ॥

siya manu rāma charana anurāgā॥ gharu na sugamu banu biṣamu na lāgā ॥
auru sabahim sīya samujhāī॥ kahi kahi bipina bipati adhikāī ॥
sachiva nāri gura nāri sayānī॥ sahita sanēha kahahim mṛdu bānī ॥
tumha kahu॥ tau na dīnha banabāsū॥ karahu jō kahahim sasura gura sāsū ॥

dō. -sikha sītali hita madhura mṛdu suni sītahi na sōhāni॥
sarada chanda chandani lagata janu chakī akulāni ॥ 78 ॥

sīya sakucha basa utaru na dēī॥ sō suni tamaki uṭhī kaikēī ॥
muni paṭa bhūṣana bhājana ānī॥ āgēm dhari bōlī mṛdu bānī ॥
nr̄pahi prāna priya tumha raghubīrā॥ sīla sanēha na Chāḍa॥ ihi bhīrā ॥
sukṛta sujasu paralōku nasāū॥ tumhahi jāna bana kahihi na kāū ॥
asa bichāri sōi karahu jō bhāvā॥ rāma janani sikha suni sukhu pāvā ॥
bhūpahi bachana bānasama lāgē॥ karahim na prāna payāna abhāgē ॥
lōga bikala muruChita naranāhū॥ kāha karia kaChu sūjha na kāhū ॥
rāmu turata muni bēṣu banāī॥ chalē janaka jananihi siru nāī ॥

dō. saji bana sāju samāju sabu banitā bandhu samēta॥
bandi bipra gura charana prabhu chalē kari sabahi achēta ॥ 79 ॥

nikasi basiṣṭha dvāra bhē ṭhāḍha॥ ē॥ dēkhē lōga biraha dava dāḍha॥ ē ॥
kahi priya bachana sakala samujhāē॥ bipra bṛnda raghubīra bōlāē ॥
gura sana kahi baraṣāsana dīnhē॥ ādara dāna binaya basa kīnhē ॥
jāchaka dāna māna santōṣē॥ mīta punīta prēma paritōṣē ॥
dāsīm dāsa bōlāi bahōrī॥ gurahi saumpi bōlē kara jōrī ॥
saba kai sāra sa॥ bhāra gōsāīm॥ karabi janaka jananī kī nāī ॥
bārahim bāra jōri juga pānī॥ kahata rāmu saba sana mṛdu bānī ॥
sōi saba bhā॥ ti mōra hitakārī॥ jēhi tēm rahai bhuāla sukhārī ॥

dō. mātu sakala mōrē biraha॥ jēhim na hōhim dukha dīna॥
sōi upāu tumha karēhu saba pura jana parama prabīna ॥ 80 ॥

ēhi bidhi rāma sabahi samujhāvā॥ gura pada paduma haraṣi siru nāvā॥
ganapatī gauri girīsu manāī॥ chalē asīsa pāi raghurāī ॥
rāma chalata ati bhayu biṣādū॥ suni na jāi pura ārata nādū ॥
kusaguna laṅka avadha ati sōkū॥ haharaṣa biṣāda bibasa suralōkū ॥
gi muruChā taba bhūpati jāgē॥ bōli sumantru kahana asa lāgē ॥
rāmu chalē bana prāna na jāhīm॥ kēhi sukha lāgi rahata tana māhīm॥
ēhi tēm kavana byathā balavānā॥ jō dukhu pāi tajahim tanu prānā ॥
puni dhari dhīra kahi naranāhū॥ lai rathu saṅga sakhā tumha jāhū ॥

dō. -suṭhi sukuṁāra kumāra dau janakaśutā sukuṁāri
ratha chaḍha āi dēkharāi banu phirēhu gē dina chāri 81

jau nahim phirahim dhīra dau bhāi satyasandha dṛḍha brata raghurāi
tau tumha binaya karēhu kara jōrī phēria prabhu mithilēsakisōrī
jaba siya kānana dēkhi dērāi kahēhu mōri sikha avasaru pāi
sāsu sasura asa kahēu sa dēsū putri phiria bana bahuta kalēsū
pitṛgrha kabahu kabahu sasurārī rahēhu jahā ruchi hōi tumhārī
ēhi bidhi karēhu upāya kadambā phiri ta hōi prāna avalambā
nāhim ta mōra maranu parināmā kaChu na basāi bhē bidhi bāmā
asa kahi muruChi parā mahi rāū rāmu lakhanu siya āni dēkhāu

dō. -pāi rajāyasu nāi siru rathu ati bēga banāi
gayu jahā bāhēra nagara sīya sahita dau bhāi 82

taba sumantra nṛpa bachana sunāē kari binatī ratha rāmu chaḍha āē
chaḍha i ratha sīya sahita dau bhāi chalē hṛdaya avadhahi siru nāi
chalata rāmu lakhi avadha anāthā bikala lōga saba lāgē sāthā
kr̄pāsindhū bahubidhi samujhāvahim phirahim prēma basa puni phiri āvahim
lāgati avadha bhayāvani bhārī mānahu kālarāti a dhiārī
ghōra jantu sama pura nara nārī darapahim ēkahī ēka nihārī
ghara masāna parijana janu bhūtā suta hita mīta manahu jamadūtā
bāganha biṭapa bēli kumhilāhīm sarita sarōvara dēkhi na jāhīm

dō. haya gaya kōṭinha kēlimṛga purapasu chātaka mōra
pika rathāṅga suka sārikā sārasa hamṣa chakōra 83

rāma biyōga bikala saba ṭhāḍha ē jaha taha manahu chitra likhi kāḍha ē
nagaru saphala banu gahabara bhārī khaga mṛga bipula sakala nara nārī
bidhi kaikēi kirātini kīnhī jēmhi dava dusaha dasahu disi dīnhī
sahi na sakē raghubara birahāgī chalē lōga saba byākula bhāgī
sabahim bichāra kīnha mana māhīm rāma lakhana siya binu sukhu nāhīm
jahā rāmu taha sabui samājū binu raghubīra avadha nahim kājū
chalē sātha asa mantru dṛḍha āī sura durlabha sukha sadana bihāi
rāma charana paṇkaja priya jinhahī bisaya bhōga basa karahim ki tinhahī

dō. bālaka bṛddha bihāi gr ha lagē lōga saba sātha
tamasā tīra nivāsu kiya prathama divasa raghunātha 84

raghupati prajā prēmabasa dēkhī sadaya hṛdaya dukhu bhayu bisēśī
karunāmaya raghunātha gōsā ī bēgi pāiahim pīra parāi
kahi saprēma mṛdu bachana suhāe bahubidhi rāma lōga samujhāē

kiē dharama upadēsa ghanērē lōga prēma basa phirahim na phērē
sīlu sanēhu Chāḍa i nahim jāī asamañjasa basa bhē raghurātī
lōga sōga śrama basa gē sōtī kaChuka dēvamāyā mati mōtī
jabahim jāma juga jāmini bītī rāma sachiva sana kahēu saprītī
khōja māri rathu hā kahu tātā āna upāya banihī nahim bātā

dō. rāma lakhana sua jāna chaḍha i sambhu charana siru nāi
sachiva chalāyu turata rathu ita uta khōja durāi 85

jāgē sakala lōga bhē bhōrū gē raghunātha bhayu ati sōrū
ratha kara khōja katahahu nahim pāvahim rāma rāma kahi chahu disi dhāvahim
manahu bārinidhi būḍa jahājū bhayu bikala baḍa banika samājū
ēkahi ēka dēmhim upadēsū tajē rāma hama jāni kalēsū
nindahim āpu sarāhahim mīnā dhiga jīvanu raghubīra bihīnā
jaum pai priya biyōgu bidhi kīnhā tau kasa maranu na māgēm dīnhā
ēhi bidhi karata pralāpa kalāpā āē avadha bharē paritāpā
biṣama biyōgu na jāi bakhānā avadhi āsa saba rākhahim prānā

dō. rāma darasa hita nēma brata lagē karana nara nāri
manahu kōka kōkī kamala dīna bihīna tamāri 86

sītā sachiva sahitā dau bhāī srīngabērapura pahu chē jāī
utarē rāma dēvasari dēkhī kīnha daṇḍavata haraṣu bisēṣī
lakhana sachiva siya kiē pranāmā sabahi sahitā sukhu pāyu rāmā
gaṅga sakala muda maṅgala mūlā saba sukha karani harani saba sūlā
kahī kahī kōṭika kathā prasaṅgā rāmu bilōkahim gaṅga taraṅgā
sachivahi anujahi priyahi sunāī bibudha nadī mahimā adhikāī
majjanu kīnha pantha śrama gayū suchi jalu piata mudita mana bhayū
sumirata jāhi miṭi śrama bhārū tēhi śrama yaha laukika byavahārū

dō. sudhda sachidānandamaya kanda bhānukula kētu
charita karata nara anuharata sāṁsṛti sāagara sētu 87

yaha sudhi guha niṣāda jaba pāī mudita liē priya bandhu bōlāī
liē phala mūla bhēṇṭa bhari bhārā milana chalēu hi ya haraṣu apārā
kari daṇḍavata bhēṇṭa dhari āgēm prabhuhi bilōkata ati anurāgēm
sahaja sanēha bibasa raghurāī pū Chī kusala nikāṭa baiṭhāī
nātha kusala pada paṇkaja dēkhēm bhayu bhāgabhājana jana lēkhēm
dēva dharani dhanu dhāmu tumhārā maiṁ janu nīchu sahitā parivārā
kṛpā karia pura dhāria pāū thāpiya janu sabu lōgu sihāū
kahēhu satya sabu sakhā sujānā mōhi dīnha pitu āyasu ānā

dō. baraṣa chāridasa bāsu bana muni brata bēṣu ahāru
grāma bāsu nahiṁ uchita suni guhahi bhayu dukhu bhāru ॥ 88 ॥

rāma lakhana siya rūpa nihārī ॥ kahahim̄ saprēma grāma nara nārī ॥
tē pitu mātu kahahu sakhi kaisē ॥ jinha paṭhē bana bālaka aisē ॥
ēka kahahim̄ bhala bhūpati kīnhā ॥ lōyana lāhu hamahi bidhi dīnhā ॥
taba niṣādapati ura anumānā ॥ taru siṃsupā manōhara jānā ॥
lai raghunāthahi ṭhāu ॥ dēkhāvā ॥ kahēu rāma saba bhā ॥ ti suhāvā ॥
purajana kari jōhāru ghara āē ॥ raghubara sandhyā karana sidhāē ॥
guha ॥ sa ॥ vāri sā ॥ tharī ḍasāī ॥ kusa kisalayamaya mṛdula suhāī ॥
suchi phala mūla madhura mṛdu jānī ॥ dōnā bhari bhari rākhēsi pānī ॥

dō. siya sumantra bhrātā sahitā kanda mūla phala khāi
sayana kīnha raghubaṁsamani pāya palōṭata bhāi ॥ 89 ॥

uṭhē lakhana prabhu sōvata jānī ॥ kahi sachivahi sōvana mṛdu bānī ॥
kaChuka dūra saji bāna sarāsana ॥ jāgana lagē baiṭhi bīrāsana ॥
gu ॥ ha bōlāi pāharū pratītī ॥ ṭhāva ॥ ṭhā ॥ va rākhē ati prītī ॥
āpu lakhana pahim̄ baiṭhēu jāī ॥ kaṭi bhāthī sara chāpa chaḍha ॥ āī ॥
sōvata prabhuhī nihāri niṣādū ॥ bhayu prēma basa hdaya ॥ biṣādū ॥
tanu pulakita jalu lōchana bahī ॥ bachana saprēma lakhana sana kahī ॥
bhūpati bhavana subhāya ॥ suhāvā ॥ surapati sadanu na paṭatara pāvā ॥
manimaya rachita chāru chaubārē ॥ janu ratipati nija hātha sa ॥ vārē ॥

dō. suchi subichitra subhōgamaya sumana sugandha subāsa
pala ॥ ga mañju manidīpa jaha ॥ saba bidhi sakala supāsa ॥ 90 ॥

bibidha basana upadhāna turāī ॥ Chīra phēna mṛdu bisada suhāī ॥
taha ॥ siya rāmu sayana nisi karahīm ॥ nija Chabi rati manōja madu harahīm ॥
tē siya rāmu sātharīm sōē ॥ śramita basana binu jāhim̄ na jōē ॥
mātu pitā parijana purabāsī ॥ sakhā susīla dāsa aru dāsī ॥
jōgavahim̄ jinhahi prāna kī nāī ॥ mahi sōvata tēi rāma gōsāīm ॥
pitā janaka jaga bidita prabhāū ॥ sasura surēsa sakhā raghurāū ॥
rāmachandu pati sō baidēhī ॥ sōvata mahi bidhi bāma na kēhī ॥
siya raghubīra ki kānana jōgū ॥ karama pradhāna satya kaha lōgū ॥

dō. kaikayanandini mandamati kaṭhina kuṭilapanu kīnha
jēhīm̄ raghunandana jānakīhi sukha avasara dukhu dīnha ॥ 91 ॥

bhi dinakara kula biṭapa kuṭhārī ॥ kumati kīnha saba bisva dukhārī ॥
bhayu biṣādu niṣādahi bhārī ॥ rāma sīya mahi sayana nihārī ॥
bōlē lakhana madhura mṛdu bānī ॥ gyāna birāga bhagati rasa sānī ॥

kāhu na kau sukha dukha kara dātā॥ nija kṛta karama bhōga sabu bhrātā ॥
jōga biyōga bhōga bhala mandā॥ hita anahita madhyama bhrama phandā ॥
janamu maranu jaha॥ lagi jaga jālū॥ sampatī bipati karamu aru kālū ॥
dharani dhāmu dhanu pura parivārū॥ saragu naraku jaha॥ lagi byavahārū ॥
dēkhia sunia gunia mana māhīm॥ mōha mūla paramārathu nāhīm ॥

dō. sapanēm hōi bhikhāri nṛpa raṇku nākapati hōi॥
jāgēm lābhu na hāni kaChu timi prapañcha jiya॥ jōi ॥ 92 ॥

asa bichāri nahim kījā rōsū॥ kāhuhi bādi na dēia dōsū ॥
mōha nisā॥ sabu sōvanihārā॥ dēkhia sapana anēka prakārā ॥
ēhim jaga jāmini jāgahim jōgī॥ paramārathī prapañcha biyōgī ॥
jānia tabahim jīva jaga jāgā॥ jaba jaba biṣaya bilāsa birāgā ॥
hōi bibēku mōha bhrama bhāgā॥ taba raghunātha charana anurāgā ॥
sakhā parama paramārathu ēhū॥ mana krama bachana rāma pada nēhū ॥
rāma brahma paramāratha rūpā॥ abigata alakha anādi anūpā ॥
sakala bikāra rahita gatabhēdā॥ kahi nita nēti nirūpahim bēdā॥

dō. bhagata bhūmi bhūsura surabhi sura hita lāgi kṛpāla॥
karata charita dhari manuja tanu sunata miṭahi jaga jāla ॥ 93 ॥

māsapārāyaṇa, pandrahavā viśrāma
sakhā samujhi asa parihari mōhu॥ siya raghubīra charana rata hōhū ॥
kahata rāma guna bhā bhinusārā॥ jāgē jaga maṅgala sukhadārā ॥
sakala sōcha kari rāma nahāvā॥ suchi sujāna baṭa Chīra magāvā ॥
anuja sahita sira jaṭā banāē॥ dēkhi sumantra nayana jala Chāē ॥
hṛdaya॥ dāhu ati badana malīnā॥ kaha kara jōri bachana ati dīnā ॥
nātha kahēu asa kōsalanāthā॥ lai rathu jāhu rāma kēm sāthā ॥
banu dēkhāi surasari anhavāī॥ ānēhu phēri bēgi dau bhāī ॥
lakhanu rāmu siya ānēhu phērī॥ samsaya sakala sa॥ kōcha nibērī ॥

dō. nṛpa asa kahēu gōsāī॥ jasa kahi karaum bali sōi॥
kari binatī pāyanha parēu dīnha bāla jimi rōi ॥ 94 ॥

tāta kṛpā kari kījia sōi॥ jātēm avadha anātha na hōi ॥
mantrahi rāma uṭhāi prabōdhā॥ tāta dharama matu tumha sabu sōdhā ॥
sibi dadhīchi harichanda narēsā॥ sahē dharama hita kōti kalēsā ॥
rantidēva bali bhūpa sujānā॥ dharamu dharēu sahi saṅkaṭa nānā ॥
dharamu na dūsara satya samānā॥ āgama nigama purāna bakhānā ॥
maiṁ sōi dharamu sulabha kari pāvā॥ tajēm tihū॥ pura apajasu Chāvā ॥
sambhāvita kahu॥ apajasa lāhū॥ marana kōti sama dāruna dāhū ॥
tumha sana tāta bahuta kā kahū॥ diē॥ utaru phiri pātaku lahū ॥

dō. pitu pada gahi kahi kōti nati binaya karaba kara jōri
chintā kavanihu bāta kai tāta karia jani mōri ॥ 95 ॥

tumha puni pitu sama ati hita mōrēm ॥ binatī karu ॥ tāta kara jōrēm ॥
saba bidhi sōi karatabya tumhārēm ॥ dukha na pāva pitu sōcha hamārēm ॥
suni raghunātha sachiva sambādū ॥ bhayu saparijana bikala niśādū ॥
puni kaChu lakhana kahī kaṭu bānī ॥ prabhu barajē baḍa ॥ anuchita jānī ॥
sakuchi rāma nija sapatha dēvāī ॥ lakhana sa ॥ dēsu kahia jani jāī ॥
kaha sumantru puni bhūpa sa ॥ dēsū ॥ sahi na sakihi siya bipina kalēsū ॥
jēhi bidhi avadha āva phiri sīyā ॥ sōi raghubarahi tumhahi karanīyā ॥
nataru nipaṭa avalamba bihīnā ॥ maiṁ na jiaba jimi jala binu mīnā ॥

dō. mikēm sasarēm sakala sukha jabahim jahā ॥ manu māna ॥
ta ॥ ha taba rahihi sukhēna siya jaba lagi bipati bihāna ॥ 96 ॥

binatī bhūpa kīnha jēhi bhā ॥ tī ॥ ārati prīti na sō kahi jātī ॥
pitu sa ॥ dēsu suni krpānidhānā ॥ siyahi dīnha sikha kōti bidhānā ॥
sāsu sasura gura priya parivārū ॥ phiratu ta saba kara miṭai khabhārū ॥
suni pati bachana kahati baidēhī ॥ sunahu prānapati parama sanēhī ॥
prabhu karunāmaya parama bibēkī ॥ tanu taji rahati Chā ॥ ha kimi Chēnkī ॥
prabhā jāi kaha ॥ bhānu bihāī ॥ kaha ॥ chandrikā chandu taji jāī ॥
patihi prēmamaya binaya sunāī ॥ kahati sachiva sana girā suhāī ॥
tumha pitu sasura sarisa hitakārī ॥ utaru dēu ॥ phiri anuchita bhārī ॥

dō. ārati basa sanamukha bhiu ॥ bilagu na mānaba tāta ॥
ārajasuta pada kamala binu bādi jahā ॥ lagi nāta ॥ 97 ॥

pitu baibhava bilāsa maiṁ dīthā ॥ nr̄pa mani mukuṭa milita pada pīthā ॥
sukhanidhāna asa pitu gṛha mōrēm ॥ piya bihīna mana bhāva na bhōrēm ॥
sasura chakkavi kōsalarāū ॥ bhuvana chāridasa pragaṭa prabhāū ॥
āgēm hōi jēhi surapati lēī ॥ aradha siṅghāsana āsanu dēī ॥
sasuru ētādṛsa avadha nivāsū ॥ priya parivāru mātu sama sāsū ॥
binu raghupati pada paduma parāgā ॥ mōhi kēu sapanēhu ॥ sukhada na lāgā ॥
agama pantha banabhūmi pahārā ॥ kari kēhari sara sarita apārā ॥
kōla kirāta kuraṅga bihaṅgā ॥ mōhi saba sukhada prānapati saṅgā ॥

dō. sāsu sasura sana mōri hu ॥ ti binaya karabi pari pāya ॥
mōra sōchu jani karia kaChu maiṁ bana sukhī subhāya ॥ 98 ॥

prānanātha priya dēvara sāthā ॥ bīra dhurīna dharēm dhanu bhāthā ॥
nahim maga śramu bhramu dukha mana mōrēm ॥ mōhi lagi sōchu karia jani bhōrēm
॥

suni sumantru siya sītali bānī bhayu bikala janu phani mani hānī
nayana sūjha nahim suni na kānā kahi na saki kaChu ati akulānā
rāma prabōdhu kīnha bahu bhā ti tadapi hōti nahim sītali Chātī
jatana anēka sātha hita kīnhē uchita utara raghunandana dīnhē
mēti jāi nahim rāma rajāi kaṭhina karama gati kaChu na basāi
rāma lakhana siya pada siru nāi phirēu banika jimi mūra gavā ī

dō. -ratha hā kēu haya rāma tana hēri hēri hihināhim
dēkhi niśāda biśādabasa dhunahim sīsa paChitāhim 99

jāsu biyōga bikala pasu aisē prajā mātu pitu jīhahim kaisēm
barabasa rāma sumantru paṭhāē surasari tīra āpu taba āē
māgī nāva na kēvaṭu ānā kahi tumhāra maramu maiṁ jānā
charana kamala raja kahu sabu kahī mānuṣa karani mūri kaChu ahī
Chuata silā bhi nāri suhāi pāhana tēm na kāṭha kaṭhināi
taraniu muni gharini hōi jāi bāṭa pari mōri nāva uḍa āī
ēhim pratipālu sabu parivārū nahim jānu kaChu aura kabārū
jau prabhu pāra avasi gā chahahū mōhi pada paduma pakhārana kahahū

Cham. pada kamala dhōi chaḍha āi nāva na nātha utarāi chahaum
mōhi rāma rāuri āna dasaratha sapatha saba sāchī kahaum
baru tīra mārahu lakhanu pai jaba lagi na pāya pakhārihaum
taba lagi na tulasīdāsa nātha kṛpāla pāru utārihaum

sō. suni kēbaṭa kē baina prēma lapēṭē aṭapaṭē
bihasē karunāainā chiti jānakī lakhana tana 100

kṛpāsindhu bōlē musukāi sōi karu jēmhi tava nāva na jāi
vēgi ānu jala pāya pakhārū hōta bilambu utārahi pārū
jāsu nāma sumarata ēka bārā utarahim nara bhavasindhu apārā
sōi kṛpālu kēvaṭahi nihōrā jēhim jagu kiya tihu pagahu tē thōrā
pada nakha nirakhi dēvasari haraṣī suni prabhu bachana mōha mati karaṣī
kēvaṭa rāma rajāyasu pāvā pāni kaṭhavatā bhari lēi āvā
ati ānanda umagi anurāgā charana sarōja pakhārana lāgā
baraṣī sumana sura sakala sihāhīm ēhi sama punyapuñja kau nāhīm

dō. pada pakhāri jalu pāna kari āpu sahita parivāra
pitara pāru kari prabhuhī puni mudita gayu lēi pāra 101

utari ṭhāḍa bhē surasari rētā sīyarāma guha lakhana samētā
kēvaṭa utari daṇḍavata kīnhā prabhuhī sakucha ēhi nahim kaChu dīnhā
piya hiya kī siya jānānihāri mani mudarī mana mudita utārī

kahēu kṛpāla lēhi utarāī ॥ kēvaṭa charana gahē akulāī ॥
nātha āju maiṁ kāha na pāvā ॥ miṭē dōṣa dukha dārida dāvā ॥
bahuta kāla maiṁ kīnhi majūrī ॥ āju dīnha bidhi bani bhali bhūrī ॥
aba kaChu nātha na chāhia mōrēm ॥ dīnadayāla anugraha tōrēm ॥
phiratī bāra mōhi jē dēbā ॥ sō prasādu maiṁ sira dhari lēbā ॥

dō. bahuta kīnha prabhu lakhana siya ॥ nahim kaChu kēvaṭu lēi ॥
bidā kīnha karunāyatana bhagati bimala baru dēi ॥ 102 ॥

taba majjanu kari raghukulanāthā ॥ pūji pārathiva nāyu māthā ॥
siya ॥ surasarihi kahēu kara jōrī ॥ mātu manōratha purubi mōrī ॥
pati dēvara saṅga kusala bahōrī ॥ āi karaum jēhim pūjā tōrī ॥
suni siya binaya prēma rasa sānī ॥ bhi taba bimala bāri bara bānī ॥
sunu raghubīra priyā baidēhī ॥ tava prabhāu jaga bidita na kēhī ॥
lōkapa hōhim bilōkata tōrēm ॥ tōhi sēvahim saba sidhi kara jōrēm ॥
tumha jō hamahi baḍa ॥ i binaya sunāī ॥ kṛpā kīnhi mōhi dīnhi baḍa ॥ āī ॥
tadapi dēbi maiṁ dēbi asīsā ॥ saphala hōpana hita nija bāgīsā ॥

dō. prānanātha dēvara sahita kusala kōsalā āi ॥
pūjahi saba manakāmanā sujasu rahihi jaga Chāi ॥ 103 ॥

gaṅga bachana suni maṅgala mūlā ॥ mudita sīya surasari anukulā ॥
taba prabhu guhahi kahēu ghara jāhū ॥ sunata sūkha mukhu bhā ura dāhū ॥
dīna bachana guha kaha kara jōrī ॥ binaya sunahu raghukulamani mōrī ॥
nātha sātha rahi panthu dēkhāī ॥ kari dina chāri charana sēvakāī ॥
jēhim bana jāi rahaba raghurāī ॥ paranakuṭi maiṁ karabi suhāī ॥
taba mōhi kaha ॥ jasi dēba rajāī ॥ sōi karihu ॥ raghubīra dōhāī ॥
sahaja sanēha rāma lakhi tāsu ॥ saṅga līnha guha hṛdaya hulāsū ॥
puni guha ॥ gyāti bōli saba līnhē ॥ kari paritōṣu bidā taba kīnhē ॥

dō. taba ganapati siva sumiri prabhu nāi surasarihi mātha ॥ ì
sakhā anuja siyā sahita bana gavanu kīnha radhunātha ॥ 104 ॥

tēhi dina bhayu biṭapa tara bāsū ॥ lakhana sakħā ॥ saba kīnha supāsū ॥
prāta prātakṛta kari radhusāī ॥ tīratharāju dīkha prabhu jāī ॥
sachiva satya śradhdā priya nārī ॥ mādhava sarisa mītu hitakārī ॥
chāri padāratha bharā bha ॥ dāru ॥ punya pradēsa dēsa ati chāru ॥
Chētra agama gaḍha ॥ u gāḍha ॥ suhāvā ॥ sapanēhu ॥ nahim pratipachChinha pāvā
॥
sēna sakala tīratha bara bīrā ॥ kaluṣa anīka dalana ranadhīrā ॥
saṅgamu simhāsanu suṭhi sōhā ॥ Chatru akhayabaṭu muni manu mōhā ॥
chava ॥ ra jamuna aru gaṅga taraṅgā ॥ dēkhi hōhim dukha dārida bhaṅgā ॥

dō. sēvahim sukṛti sādhu suchi pāvahim saba manakāma
bandī bēda purāna gana kahahim bimala guna grāma ॥ 105 ॥

kō kahi saki prayāga prabhāū kaluṣa puñja kuñjara mṛgarāū
asa tīrathapati dēkhi suhāvā sukha sāgara raghubara suku pāvā
kahī siya lakhanahi sakhahi sunāī śīmukha tīratharāja baḍa ॥ āī
kari pranāmu dēkhata bana bāgā kahata mahātama ati anurāgā
ēhi bidhi āi bilōkī bēnī sumirata sakala sumāngala dēnī
mudita nahāi kīnhi siva sēvā puji jathābidhi tīratha dēvā
taba prabhu bharadvāja pahim āē karata daṇḍavata muni ura lāē
muni mana mōda na kaChu kahi jāi brahmānanda rāsi janu pāī ॥

dō. dīnhi asīsa munīsa ura ati anandu asa jāni
lōchana gōchara sukṛta phala manahu ॥ kiē bidhi āni ॥ 106 ॥

kusala prasna kari āsana dīnhē pūji prēma paripūrana kīnhē
kanda mūla phala aṅkura nīkē diē āni muni manahu amī kē
sīya lakhana jana sahita suhāē ati ruchi rāma mūla phala khāē
bhē bigataśrama rāmu sukhārē bharadvāja mṛdu bachana uchārē
āju suphala tapu tīratha tyāgū āju suphala japa jōga birāgū
saphala sakala subha sādhana sājū rāma tumhahi avalōkata ājū
lābha avadhi sukha avadhi na dūjī tumhārēm darasa āsa saba pūjī
aba kari kṛpā dēhu bara ēhū nija pada sarasija sahaja sanēhū ॥

dō. karama bachana mana Chāḍa i Chalu jaba lagi janu na tumhāra
taba lagi suku sapanēhu nahīm kiē kōti upachāra
suni muni bachana rāmu sakuchānē bhāva bhagati ānanda aghānē
taba raghubara muni sujasu suhāvā kōti bhā ti kahi sabahi sunāvā
sō baḍa sō saba guna gana gēhū jēhi munīsa tumha ādara dēhū
muni raghubīra parasapara navahīm bachana agōchara suku anubhavahīm
yaha sudhi pāi prayāga nivāsī baṭu tāpasa muni siddha udāsī
bharadvāja āśrama saba āē dēkhana dasaratha suana suhāē
rāma pranāma kīnha saba kāhū mudita bhē lahi lōyana lāhū
dēhim asīsa parama suku pāī phirē sarāhata sundaratāī ॥

dō. rāma kīnha biśrāma nisi prāta prayāga nahāi
chalē sahita siya lakhana jana mudadita munihi siru nāi ॥ 108 ॥

rāma saprēma kahēu muni pāhīm nātha kahia hama kēhi maga jāhīm
muni mana bihasi rāma sana kahahīm sugama sakala maga tumha kahu ahahīm
sātha lāgi muni siṣya bōlāē suni mana mudita pachāsaka āē ॥

sabanhi rāma para prēma apārā\sakala kahahi magu dīkha hamārā\s
muni baṭu chāri saṅga taba dīnhē\s jinha bahu janama sukṛta saba kīnhē\s
kari pranāmu riṣi āyasu pāī\s pramudita hṛdaya\s chalē raghurāī\s
grāma nikaṭa jaba nikasahi jāī\s dēkhahi darasu nāri nara dhāī\s
hōhi sanātha janama phalu pāī\s phirahi dukhita manu saṅga paṭhāī\s

dō. bidā kiē baṭu binaya kari phirē pāi mana kāma\s
utari nahāē jamuna jala jō sarīra sama syāma\s 109\s

sunata tīrvāsī nara nārī\s dhāē nijsa nijsa kāja bisārī\s
lakhana rāma siya sundaratāī\s dēkhi karahim nijsa bhāgya baḍa\s āī\s
ati lālasā basahim mana māhīm\s nāu\s gāu\s būjhata sakuchāhīm\s
jē tinhā mahu\s bayabiridha sayānē\s tinhā kari juguti rāmu pahichānē\s
sakala kathā tinhā sabahi sunāī\s banahi chalē pitu āyasu pāī\s
suni sabiṣāda sakala paChitāhīm\s rānī rāya\s kīnha bhala nāhīm\s
tēhi avasara ēka tāpasu āvā\s tējapuñja laghubayasa suhāvā\s
kavi alakhita gati bēṣu birāgī\s mana krama bachana rāma anurāgī\s

dō. sajala nayana tana pulaki nijsa iṣṭadēu pahichāni\s
parēu daṇḍa jimi dharanitala dasā na jāi bakhāni\s 110\s

rāma saprēma pulaki ura lāvā\s parama raṅka janu pārasu pāvā\s
manahu\s prēmu paramārathu dōū\s milata dharē tana kaha sabu kōū\s
bahuri lakhana pāyanha sōi lāgā\s līnha ut̄hāi umagi anurāgā\s
puni siya charana dhūri dhari sīsā\s janani jāni sisu dīnhi asīsā\s
kīnha niṣāda daṇḍavata tēhī\s milēu mudita lakhi rāma sanēhī\s
piata nayana puṭa rūpu piyūṣā\s mudita suasanu pāi jimi bhūkhā\s
tē pitu mātu kahahu sakhi kaisē\s jinha paṭhē bana bālaka aisē\s
rāma lakhana siya rūpu nihārī\s hōhim sanēha bikala nara nārī\s

dō. taba raghubīra anēka bidhi sakhami sikhāvanu dīnha\s
rāma rajāyasu sīsa dhari bhavana gavanu tē\s i\s kīnha\s 111\s

puni siya\s rāma lakhana kara jōrī\s jamunahi kīnha pranāmu bahōrī\s
chalē sasīya mudita dau bhāī\s rabitanujā ki karata baḍa\s āī\s
pathika anēka milahim maga jātā\s kahahim saprēma dēkhi dau bhrātā\s
rāja lakhana saba aṅga tumhārēm\s dēkhi sōchu ati hṛdaya hamārēm\s
māraga chalahu payādēhi pāē\s jyōtiṣu jhūṭha hamārēm bhāē\s
agamu pantha giri kānana bhārī\s tēhi maha\s sātha nāri sukumārī\s
kari kēhari bana jāi na jōī\s hama sa\s ga chalahi jō āyasu hōī\s
jāba jahā\s lagi taha\s pahu\s chāī\s phiraba bahōri tumhahi siru nāī\s

dō. ēhi bidhi pū Chahim prēma basa pulaka gāta jalu naina
kṛpāsindhu phērahi tinhahi kahi binīta mṛdu baina ॥ 112 ॥

jē pura gā va basahim maga māhīm tinhahi nāga sura nagara sihāhim
kēhi sukrtīm kēhi gharīm basāē dhanya punyamaya parama suhāē
jaha jaha rāma charana chali jāhīm tinha samāna amarāvati nāhīm
punyapuñja maga nikaṭa nivāsī tinhahi sarāhahim surapurabāsī
jē bhari nayana bilōkahim rāmahi sītā lakhana sahita ghanasyāmahi
jē sara sarita rāma avagāhahim tinhahi dēva sara sarita sarāhahim
jēhi taru tara prabhu baiṭhahim jāī karahim kalapataru tāsu baḍa āī
parasi rāma pada paduma parāgā mānati bhūmi bhūri nija bhāgā

dō. Chā ha karahi ghana bibudhagana baraṣahi sumana sihāhim
dēkhata giri bana bihaga mṛga rāmu chalē maga jāhim ॥ 113 ॥

sītā lakhana sahita raghurāī gā va nikaṭa jaba nikasahim jāī
suni saba bāla bṛddha nara nārī chalahim turata gr̄hakāju bisārī
rāma lakhana siya rūpa nihārī pāi nayanaphalu hōhim sukhārī
sajala bilōchana pulaka sarīrā saba bhē magana dēkhi dau bīrā
barani na jāi dasā tinha kērī lahi janu rañkanha suramani dhērī
ēkanha ēka bōli sikha dēhīm lōchana lāhu lēhu Chana ēhīm
rāmahi dēkhi ēka anurāgē chitavata chalē jāhim sa ga lāgē
ēka nayana maga Chabi ura ānī hōhim sithila tana mana bara bānī

dō. ēka dēkhim baṭa Chā ha bhali ḍāsi mṛdula tṛna pāta
kahahim gavā ia Chinuku śramu gavanaba abahim ki prāta ॥ 114 ॥

ēka kalasa bhari ānahim pānī a chia nātha kahahim mṛdu bānī
suni priya bachana prīti ati dēkhī rāma kṛpāla susīla bisēsī
jānī śramita sīya mana māhīm gharika bilambu kīnha baṭa Chāhīm
mudita nāri nara dēkhahim sōbhā rūpa anūpa nayana manu lōbhā
ēkaṭaka saba sōhahim chahu ḍrā rāmachandra mukha chanda chakōrā
taruna tamāla barana tanu sōhā dēkhata kōti madana manu mōhā
dāmini barana lakhana suṭhi nīkē nakha sikha subhaga bhāvatē jī kē
munipaṭa kaṭinha kasēm tūnīrā sōhahim kara kamalini dhanu tīrā

dō. jaṭā mukuṭa sīsani subhaga ura bhuja nayana bisāla
sarada paraba bidhu badana bara lasata svēda kana jāla ॥ 115 ॥

barani na jāi manōhara jōrī sōbhā bahuta thōri mati mōrī
rāma lakhana siya sundaratāī saba chitavahim chita mana mati lāī
thakē nāri nara prēma piāsē manahu mṛgī mṛga dēkhi diā sē

sīya samīpa grāmatiya jāhīm□ pū□ Chata ati sanēha□ sakuchāhīm □
bāra bāra saba lāgahim pāē□ kahahim bachana mṛdu sarala subhāē□ □
rājakumāri binaya hama karahīm□ tiya subhāya□ kaChu pū□ Chata ḍarahīm□
svāmini abinaya Chamabi hamārī□ bilagu na mānaba jāni gavā□ rī □
rājakua□ ra dau sahaja salōnē□ inha tēm lahī duti marakata sōnē □

dō. syāmala gaura kisōra bara sundara suśamā aina□
sarada sarbarīnātha mukhu sarada sarōruha naina □ 116 □

māsapārāyaṇa, sōlahavā□ viśrāma
navānhapārāyaṇa, chauthā viśrāma
kōti manōja lajāvanihārē□ sumukhi kahahu kō āhim tumhārē □
suni sanēhamaya mañjula bānī□ sakuchī siya mana mahu□ musukānī □
tinhahi bilōki bilōkati dharanī□ duhu□ sakōcha sakuchita barabaranī □
sakuchi saprēma bāla mrga nayanī□ bōlī madhura bachana pikabayanī □
sahaja subhāya subhaga tana gōrē□ nāmu lakhanu laghu dēvara mōrē □
bahuri badanu bidhu añchala ḫhā□ kī□ piya tana chiti bhauṁha kari bā□ kī □
khañjana mañju tirīChē nayanani□ niya pati kahēu tinhahi siya□ sayanani □
bhi mudita saba grāmabadhūtīm□ rañkanha rāya rāsi janu lūtīm □

dō. ati saprēma siya pāya□ pari bahubidhi dēhim asīsa□
sadā sōhāgini hōhu tumha jaba lagi mahi ahi sīsa □ 117 □

pārabatī sama patipriya hōhū□ dēbi na hama para Chāḍa□ ba Chōhū □
puni puni binaya karia kara jōrī□ jaum ēhi māraga phiria bahōrī □
darasanu dēba jāni niya dāsī□ lakhīm sīya□ saba prēma piāsī □
madhura bachana kahi kahi paritōṣīm□ janu kumudinīm kaumudīm pōṣīm □
tabahim lakhana raghubara rukha jānī□ pū□ Chēu magu lōganhi mṛdu bānī □
sunata nāri nara bhē dukhārī□ pulakita gāta bilōchana bārī □
miṭā mōdu mana bhē malīnē□ bidhi nidhi dīnha lēta janu Chīnē □
samujhi karama gati dhīraju kīnhā□ sōdhi sugama magu tinha kahi dīnhā □

dō. lakhana jānakī sahita taba gavanu kīnha raghunātha□
phērē saba priya bachana kahi liē lāi mana sātha □ 118 □ ý

phirata nāri nara ati paChitāhīm□ dēahi dōsu dēhim mana māhīm □
sahita biṣāda parasapara kahahīm□ bidhi karataba ulatē saba ahahīm □
nipaṭa nirañkusa niṭhura nisaṅkū□ jēhim sasi kīnha saruja sakalaṅkū □
rūkha kalapataru sāgaru khārā□ tēhim paṭhē bana rājakumārā □
jaum pē inhahi dīnha banabāsū□ kīnha bādi bidhi bhōga bilāsū □
ē bicharahiṁ maga binu padatrānā□ rachē bādi bidhi bāhana nānā □
ē mahi parahiṁ ḫāsi kusa pātā□ subhaga sēja kata srjata bidhātā □

tarubara bāsa inhahi bidhi dīnhā dhavala dhāma rachi rachi śramu kīnhā ॥

dō. jaum ē muni paṭa dhara jaṭila sundara suṭhi sukumāra
bibidha bhā ti bhūṣana basana bādi kiē karatāra ॥ 119 ॥

jaum ē kanda mūla phala khāhīm bādi sudhādi asana jaga māhīm ॥
ēka kahahim ē sahaja suhāē āpu pragaṭa bhē bidhi na banāē ॥
jaha lagi bēda kahī bidhi karanī śravana nayana mana gōchara baranī ॥
dēkhahu khōji bhuana dasa chārī kaha asa puruṣa kahā asi nārī ॥
inhahi dēkhi bidhi manu anurāgā paṭatara jōga banāvai lāgā ॥
kīnha bahuta śrama aika na āē tēhīm iṛiṣā bana āni durāē ॥
ēka kahahim hama bahuta na jānahīm āpuhi parama dhanya kari mānahim ॥
tē puni punyapuñja hama lēkhē jē dēkhahim dēkhīhahim jinha dēkhē ॥

dō. ēhi bidhi kahi kahi bachana priya lēhīm nayana bhari nīra
kimi chalihahi māraga agama suṭhi sukumāra sarīra ॥ 120 ॥

nāri sanēha bikala basa hōhīm chakī sā jha samaya janu sōhīm ॥
mṛdu pada kamala kāṭhina magu jānī gahabari hṛdaya kahahim bara bānī ॥
parasata mṛdula charana arunārē sakuchati mahi jimi hṛdaya hamārē ॥
jaum jagadīsa inhahi banu dīnhā kasa na sumanamaya māragu kīnhā ॥
jaum māgā pāia bidhi pāhīm ē rakhihahim sakhi ā khinha māhīm ॥
jē nara nāri na avasara āē tinhā siya rāmu na dēkhana pāē ॥
suni surupa būjhahim akulāī aba lagi gē kahā lagi bhāī ॥
samaratha dhāi bilōkahim jāī pramudita phirahim janamaphalu pāī ॥

dō. abalā bālaka bṛddha jana kara mījahim paChitāhim ॥
hōhim prēmabasa lōga imi rāmu jahā jaha jāhim ॥ 121 ॥

gā va gā va asa hōi anandū dēkhi bhānukula kairava chandū ॥
jē kaChu samāchāra suni pāvahim tē nṛpa rānihi dōsu lagāvahim ॥
kahahim ēka ati bhala naranāhū dīnha hamahi jōi lōchana lāhū ॥
kahahim parasparsa lōga lōgāīm bātēm sarala sanēha suhāīm ॥
tē pitu mātu dhanya jinha jāē dhanya sō nagaru jahā tēm āē ॥
dhanya sō dēsu sailu bana gāū jaha jaha jāhim dhanya sōi ṭhāū ॥
sukha pāyu birañchi rachi tēhī ē jēhi kē saba bhā ti sanēhī ॥
rāma lakhana pathi kathā suhāī rahī sakala maga kānana Chāī ॥

dō. ēhi bidhi raghukula kamala rabi maga lōganha sukha dēta
jāhim chalē dēkhata bipina siya saumitri samēta ॥ 122 ॥

āgē rāmu lakhanu banē pāChēm tāpasa bēṣa birājata kāChēm ॥
ubhaya bīcha siya sōhati kaisē brahma jīva bicha māyā jaisē ॥

bahuri kahu Chabi jasi mana basī janu madhu madana madhya rati lasī
upamā bahuri kahu jiya jōhī janu budha bidhu bicha rōhini sōhī
prabhu pada rēkha bīcha bicha sītā dharati charana maga chalati sabhītā
sīya rāma pada aṅka barāē lakhana chalahim magu dāhina lāē
rāma lakhana siya prīti suhāī bachana agōchara kimi kahi jāī
khaga mṛga magana dēkhi Chabi hōhīm liē chōri chita rāma baṭōhīm

dō. jinha jinha dēkhē pathika priya siya samēta dau bhāī
bhava magu agamu anandu tēi binu śrama rahē sirāī 123

ajahu jāsu ura sapanēhu kāū basahu lakhana siya rāmu baṭāū
rāma dhāma patha pāhi sōī jō patha pāva kabahu muni kōī
taba raghubīra śramita siya jānī dēkhi nikaṭa batu sītala pānī
taha basi kanda mūla phala khāī prāta nahāi chalē raghurāī
dēkhata bana sara saila suhāē bālamīki āśrama prabhu āē
rāma dīkha muni bāsu suhāvana sundara giri kānanu jalu pāvana
sarani sarōja biṭapa bana phūlē guñjata mañju madhupa rasa bhūlē
khaga mṛga bipula kōlāhala karahīm birahita baira mudita mana charahīm

dō. suchi sundara āśramu nirakhi haraṣē rājivanēna
suni raghubara āgamanu muni āgēm āyu lēna 124

muni kahu rāma daṇḍavata kīnhā āśirabādu biprabara dīnhā
dēkhi rāma Chabi nayana juḍa ānē kari sanamānu āśramahim ānē
munibara atithi prānapriya pāē kanda mūla phala madhura magāē
siya saumitri rāma phala khāē taba muni āśrama diē suhāē
bālamīki mana āna du bhārī maṅgala mūrati nayana nihārī
taba kara kamala jōri raghurāī bōlē bachana śravana sukhadāī
tumha trikāla darasī munināthā bisva badara jimi tumharēm hāthā
asa kahi prabhu saba kathā bakhānī jēhi jēhi bhā ti dīnha banu rānī

dō. tāta bachana puni mātu hita bhāī bharata asa rāu
mō kahu darasa tumhāra prabhu sabu mama punya prabhāu 125

dēkhi pāya munirāya tumhārē bhē sukṛta saba suphala hamārē
aba jaha rāura āyasu hōī muni udabēgu na pāvai kōī
muni tāpasa jinha tēm dukhu lahahīm tē narēsa binu pāvaka dahahīm
maṅgala mūla bipra paritōṣū dahi kōti kula bhūsura rōṣū
asa jiya jāni kahia sōi ṭhāū siya saumitri sahita jaha jāū
taha rachi ruchira parana ḥr̄na sālā bāsu karau kaChu kāla kṛpālā
sahaja sarala suni raghubara bānī sādhu sādhu bōlē muni gyānī
kasa na kahahu asa raghukulakētū tumha pālaka santata śruti sētū

Cham. śruti sētu pālaka rāma tumha jagadīsa māyā jānakī
jō sṛjati jagu pālati harati rūkha pāi kṛpānidhāna kī
jō sahasasīsu ahīsu mahidharu lakhanu sacharāchara dhanī
sura kāja dhari nararāja tanu chalē dalana khala nisichara anī

sō. rāma sarupa tumhāra bachana agōchara buddhipara
abigata akatha apāra nēti nita nigama kaha 126

jagu pēkhana tumha dēkhanihārē bidhi hari sambhu nachāvanihārē
tēu na jānahim maramu tumhārā auru tumhahi kō jānanihārā
sōi jāni jēhi dēhu janāī jānata tumhahi tumhi hōi jāī
tumharihi kṛpā tumhahi raghunandana jānahim bhagata bhagata ura chandana
chidānandamaya dēha tumhārī bigata bikāra jāna adhikārī
nara tanu dharēhu santa sura kājā kahahu karahu jasa prākṛta rājā
rāma dēkhi suni charita tumhārē jaḍa mōhahim budha hōhim sukhārē
tumha jō kahahu karahu sabu sā chā jasa kāChia tasa chāhia nāchā

dō. pū Chēhu mōhi ki rahaum kaha maim pū Chata sakuchāu
jaha na hōhu taha dēhu kahi tumhahi dēkhāvaum ṭhāu 127

suni muni bachana prēma rasa sānē sakuchi rāma mana mahu musukānē
bālamīki ha si kahahim bahōrī bānī madhura amia rasa bōrī
sunahu rāma aba kahu nikētā jahā basahu siya lakhana samētā
jinha kē śravana samudra samānā kathā tumhāri subhaga sari nānā
bharahim nirantara hōhim na pūrē tinhā kē hiya tumha kahu gṛha rūrē
lōchana chātaka jinha kari rākhē rahahim darasa jaladhara abhilāshē
nidarahim sarita sindhu sara bhārī rūpa bindu jala hōhim sukhārī
tinhā kē hṛdaya sadana sukhadāyaka basahu bandhu siya saha raghunāyaka

dō. jasu tumhāra mānasa bimala ham̄sini jīhā jāsu
mukutāhala guna gana chuni rāma basahu hiya tāsu 128

prabhu prasāda suchi subhaga subāsā sādara jāsu lahi nita nāsā
tumhahi nibēdita bhōjana karahim prabhu prasāda paṭa bhūṣana dharahim
sīsa navahim sura guru dvija dēkhī prīti sahita kari binaya bisēsī
kara nita karahim rāma pada pūjā rāma bharōsa hṛdaya nahi dūjā
charana rāma tīratha chali jāhīm rāma basahu tinhā kē mana māhīm
mantrarāju nita japahim tumhārā pūjahim tumhahi sahita parivārā
tarapana hōma karahim bidhi nānā bipra jēvā i dēhim bahu dānā
tumha tēm adhika gurahi jiya jānī sakala bhāya sēvahim sanamānī

dō. sabu kari māgahim ēka phalu rāma charana rati hau
tinha kēm mana mandira basahu siya raghunandana dau ॥ 129 ॥

kāma kōha mada māna na mōhā ॥ lōbha na Chōbha na rāga na drōhā ॥
jinha kēm kapaṭa dambha nahim māyā ॥ tinka kēm hṛdaya basahu raghurāyā ॥
saba kē priya saba kē hitakārī ॥ dukha sukha sarisa prasāmsā gārī ॥
kahahim satya priya bachana bichārī ॥ jāgata sōvata sarana tumhārī ॥
tumhahi Chāda ॥ i gati dūsari nāhīm ॥ rāma basahu tinka kē mana māhīm ॥
jananī sama jānahim paranārī ॥ dhanu parāva biṣa tēm biṣa bhārī ॥
jē haraṣahim para sampati dēkhī ॥ dukhita hōhim para bipati bisēshī ॥
jinhahi rāma tumha prānapiārē ॥ tinka kē mana subha sadana tumhārē ॥

dō. svāmi sakħā pitu mātu gura jinha kē saba tumha tāta
mana mandira tinka kēm basahu sīya sahitā dau bhrāta ॥ 130 ॥

avaguna taji saba kē guna gahahīm ॥ bipra dhēnu hita saṅkaṭa sahahīm ॥
nīti nipuna jinha ki jaga līkā ॥ ghara tumhāra tinka kara manu nīkā ॥
guna tumhāra samujhi niya dōsā ॥ jēhi saba bhā ॥ ti tumhāra bharōsā ॥
rāma bhagata priya lāgahim jēhī ॥ tēhi ura basahu sahitā baidēhī ॥
jāti pā ॥ ti dhanu dharama baḍa ॥ āī ॥ priya parivāra sadana sukhadāī ॥
saba taji tumhahi rahi ura lāī ॥ tēhi kē hṛdaya ॥ rahahu raghurāī ॥
saragu naraku apabaragu samānā ॥ jaha ॥ taha ॥ dēkha dharēm dhanu bānā ॥
karama bachana mana rāura chērā ॥ rāma karahu tēhi kēm ura dērā ॥

dō. jāhi na chāhia kabahu ॥ kaChu tumha sana sahaja sanēhu
basahu nirantara tāsu mana sō rāura niya gēhu ॥ 131 ॥

ēhi bidhi munibara bhavana dēkhāē ॥ bachana saprēma rāma mana bhāē ॥
kaha muni sunahu bhānukulanāyaka ॥ āśrama kahu ॥ samaya sukhadāyaka ॥
chitrakūṭa giri karahu nivāsū ॥ taha ॥ tumhāra saba bhā ॥ ti supāsū ॥
sailu suhāvana kānana chārū ॥ kari kēhari mṛga bihaga bihārū ॥
nadī punīta purāna bakhānī ॥ atripriyā niya tapabala ānī ॥
surasari dhāra nāu ॥ mandākini ॥ jō saba pātaka pōtaka dākini ॥
atri ādi munibara bahu basahīm ॥ karahim jōga japa tapa tana kasahīm ॥
chalahu saphala śrama saba kara karahū ॥ rāma dēhu gaurava giribarahū ॥

dō. chitrakūṭa mahimā amita kahīm mahāmuni gāi
āē nahāē sarita bara siya samēta dau bhāi ॥ 132 ॥

raghubara kahēu lakhana bhala ghāṭū ॥ karahu katahu ॥ aba ṭhāhara ṭhāṭū ॥
lakhana dīkha paya utara karārā ॥ chahu ॥ disi phirēu dhanuṣa jimi nārā ॥
nadī panacha sara sama dama dānā ॥ sakala kaluṣa kali sāuja nānā ॥

chitrakūṭa janu achala ahērī chuki na ghāta māra muṭhabhērī
asa kahi lakhana ṭhāu dēkharāvā thalu bilōki raghubara sukhu pāvā
ramēu rāma manu dēvanha jānā chalē sahita sura thapati pradhānā
kōla kirāta bēṣa saba āē rachē parana tṛna sadana suhāē
barani na jāhi mañju dui sālā ēka lalita laghu ēka bisālā

dō. lakhana jānakī sahita prabhu rājata ruchira nikēta
sōha madanu muni bēṣa janu rati riturāja samēta 133

māsapārāyaṇa, satraha vā viśrāma
amara nāga kinnara disipālā chitrakūṭa āē tēhi kālā
rāma pranāmu kīnha saba kāhū mudita dēva lahi lōchana lāhū
baraśi sumana kaha dēva samājū nātha sanātha bhē hama ājū
kari binatī dukha dusaha sunāē haraśita nija nija sadana sidhāē
chitrakūṭa raghunandanu Chāē samāchāra suni suni muni āē
āvata dēkhi mudita munibṛndā kīnha daṇḍavata raghukula chandā
muni raghubarahi lāi ura lēhīm suphala hōna hita āsiṣa dēhīm
siya saumitra rāma Chabi dēkhahim sādhana sakala saphala kari lēkhahim

dō. jathājōga sanamāni prabhu bidā kiē munibṛnda
karahi jōga japa jāga tapa nija āśramanhi suChanda 134

yaha sudhi kōla kirātanha pāī haraśē janu nava nidhi ghara āī
kanda mūla phala bhari bhari dōnā chalē raṅka janu lūṭana sōnā
tinha maha jinha dēkhē dau bhrātā apara tinhahi pū Chahi magu jātā
kahata sunata raghubīra nikāī āi sabanhi dēkhē raghurāī
karahim jōhāru bhēṇṭa dhari āgē prabhuhi bilōkahim ati anurāgē
chitra likhē janu jaha taha ṭhāḍha ē pulaka sarīra nayana jala bāḍha ē
rāma sanēha magana saba jānē kahi priya bachana sakala sanamānē
prabhuhi jōhāri bahōri bahōrī bachana binīta kahahim kara jōrī

dō. aba hama nātha sanātha saba bhē dēkhi prabhu pāya
bhāga hamārē āgamanu rāura kōsalarāya 135

dhanya bhūmi bana pantha pahārā jaha jaha nātha pāu tumha dhārā
dhanya bihaga mṛga kānanachārī saphala janama bhē tumhahi nihārī
hama saba dhanya sahita parivārā dīkha darasu bhari nayana tumhārā
kīnha bāsu bhala ṭhāu bichārī ihā sakala ritu rahaba sukhārī
hama saba bhā ti karaba sēvakāī kari kēhari ahi bāgha barāī
bana bēhaḍa giri kandara khōhā saba hamāra prabhu paga paga jōhā
taha taha tumhahi ahēra khēlāuba sara nirajhara jalaṭhāu dēkhāuba
hama sēvaka parivāra samētā nātha na sakuchaba āyasu dētā

dō. bēda bachana muni mana agama tē prabhu karunā aina□
bachana kirātanha kē sunata jimi pitu bālaka baina □ 136 □

rāmahi kēvala prēmu piārā□ jāni lēu jō jānanihārā □
rāma sakala banachara taba tōsē□ kahi mṛdu bachana prēma paripōṣē □
bidā kiē sira nāi sidhāē□ prabhu guna kahata sunata ghara āē □
ēhi bidhi siya samēta dau bhāī□ basahim bipina sura muni sukhadāī □
jaba tē āi rahē raghunāyaku□ taba tēm bhayu banu mañgaladāyaku □
phūlahim phalahim biṭapa bidhi nānā □ mañju balita bara bēli bitānā □
surataru sarisa subhāya□ suhāē□ manahu□ bibudha bana parihari āē □
gañja mañjutara madhukara śrēnī□ tribidha bayāri bahi sukha dēnī □

dō. nīlakanṭha kalakanṭha suka chātaka chakka chakōra□
bhā□ ti bhā□ ti bōlahim bihaga śravana sukhada chita chōra □ 137 □

kēri kēhari kapi kōla kuraṅgā□ bigatabaira bicharahiṁ saba saṅgā □
phirata ahēra rāma Chabi dēkhī□ hōhim mudita mṛgabanda bisēṣī □
bibudha bipina jaha□ lagi jaga māhīm□ dēkhi rāma banu sakala sihāhīm □
surasari sarasi dinakara kanyā□ mēkalasutā gōdāvari dhanyā □
saba sara sindhu nadī nada nānā□ mandākini kara karahim bakhānā □
udaya asta giri aru kailāsū□ mandara mēru sakala surabāsū □
saila himāchala ādika jētē□ chitrakūṭa jasu gāvahim tētē □
bindhi mudita mana sukhu na samātī□ śrama binu bipula baḍa□ āī pāī □

dō. chitrakūṭa kē bihaga mṛga bēli biṭapa trṇa jāti□
punya puñja saba dhanya asa kahahim dēva dina rāti □ 138 □

nayanavanta raghubarahi bilōkī□ pāi janama phala hōhim bisōkī □
parasi charana raja achara sukhārī□ bhē parama pada kē adhikārī □
sō banu sailu subhāya□ suhāvana□ mañgalamaya ati pāvana pāvana □
mahimā kahia kavani bidhi tāsū□ sukhasāgara jaha□ kīnha nivāsū □
paya payōdhi taji avadha bihāī□ jaha□ siya lakhanu rāmu rahē āī □
kahi na sakahim susamā jasi kānana□ jaum sata sahasa hōmhim sahasānana □
sō maiṁ barani kahaum bidhi kēhīm□ ḍābara kamaṭha ki mandara lēhīm □
sēvahim lakhanu karama mana bānī□ jāi na sīlu sanēhu bakhānī □

dō. -Chinu Chinu lakhi siya rāma pada jāni āpu para nēhu□
karata na sapanēhu□ lakhanu chitu bandhu mātu pitu gēhu □ 139 □

rāma saṅga siya rahati sukhārī□ pura parijana gr̄ha surati bisārī □
Chinu Chinu piya bidhu badanu nihārī□ pramudita manahu□ chakōrakumārī □
nāha nēhu nita baḍha□ ta bilōkī□ haraṣita rahati divasa jimi kōkī □

siya manu rāma charana anurāgā॥ avadha sahasa sama banu priya lāgā ॥
paranakuṭī priya priyatama saṅgā॥ priya parivāru kuraṅga bihaṅgā ॥
sāsu sasura sama munitiya munibara॥ asanu amia sama kanda mūla phara ॥
nātha sātha sā॥ tharī suhāī॥ mayana sayana saya sama sukhadāī ॥
lōkapa hōhim̄ bilōkata jāsū॥ tēhi ki mōhi saka biṣaya bilāsū ॥

dō. -sumirata rāmahi tajahim̄ jana ṭrṇa sama biṣaya bilāsu॥
rāmapriyā jaga janani siya kaChu na ācharaju tāsu ॥ 140 ॥

sīya lakhana jēhi bidhi sukhu lahahim̄॥ sōi raghunātha karahi sōi kahahim̄ ॥
kahahim̄ purātana kathā kahānī॥ sunahim̄ lakhanu siya ati sukhu mānī॥
jaba jaba rāmu avadha sudhi karahim̄॥ taba taba bāri bilōchana bharahim̄ ॥
sumiri mātu pitu parijana bhāī॥ bharata sanēhu sīlu sēvakāī ॥
kṛpāsindhū prabhu hōhim̄ dukhārī॥ dhīraju dharahim̄ kusamu bichārī ॥
lakhi siya lakhanu bikala hōi jāhīm̄॥ jimi puruṣahi anusara pariChāhīm̄ ॥
priyā bandhu gati lakhi raghunandanu॥ dhīra kṛpāla bhagata ura chandanu ॥
lagē kahana kaChu kathā punītā॥ suni sukhu lahahim̄ lakhanu aru sītā ॥

dō. rāmu lakhana sītā sahitā sōhata parana nikēta॥
jimi bāsava basa amrapura sachī jayanta samēta ॥ 141 ॥

jōgavahim̄ prabhu siya lakhanahim̄ kaisēm̄॥ palaka bilōchana gōlaka jaisēm̄ ॥
sēvahim̄ lakhanu sīya raghubīrahī॥ jimi abibēkī puruṣa sarīrahi ॥
ēhi bidhi prabhu bana basahim̄ sukhārī॥ khaga mṛga sura tāpasa hitakārī ॥
kahēu॥ rāma bana gavanu suhāvā॥ sunahu sumantra avadha jimi āvā ॥
phirēu niśādu prabhuhī pahu॥ chāī॥ sachiva sahitā ratha dēkhēsi āī ॥
mantrī bikala bilōki niśādū॥ kahi na jāi jasa bhayu biṣādū ॥
rāma rāma siya lakhana pukārī॥ parēu dharanitala byākula bhārī ॥
dēkhi dakhina disi haya hihināhīm̄॥ janu binu pañkha bihaga akulāhīm̄ ॥

dō. nahim̄ ṭrṇa charahim̄ piahim̄ jalu mōchahim̄ lōchana bāri॥
byākula bhē niśāda saba raghubara bāji nihāri ॥ 142 ॥

dhari dhīraja taba kahi niśādū॥ aba sumantra pariharahu biṣādū ॥
tumha pañdita paramāratha gyātā॥ dharahu dhīra lakhi bimukha bidhātā
bibidha kathā kahi kahi mṛdu bānī॥ ratha baiṭhārēu barabasa ānī ॥
sōka sithila ratha saki na hā॥ kī॥ raghubara biraha pīra ura bā॥ kī॥
charapharāhi॥ maga chalahim̄ na ghōrē॥ bana mṛga manahu॥ āni ratha jōrē ॥
aḍha॥ uki parahim̄ phiri hērahim̄ pīChēm̄॥ rāma biyōgi bikala dukha tīChēm̄ ॥
jō kaha rāmu lakhanu baidēhī॥ hiṅkari hiṅkari hita hērahim̄ tēhī ॥
bāji biraha gati kahi kimi jātī॥ binu mani phanika bikala jēhi bhā॥ tī ॥

dō. bhayu niśāda biśādabasa dēkhata sachiva turaṅga

bōli susēvaka chāri taba diē sārathī saṅga ॥ 143 ॥

guha sārathihi phirēu pahu ॥ chāī ॥ birahu biśādu barani nahiṁ jāī ॥
chalē avadha lēi rathahi niśādā ॥ hōhi Chanahim Chana magana biśādā ॥
sōcha sumantra bikala dukha dīnā ॥ dhiga jīvana raghubīra bihīnā ॥
rahihi na antahu ॥ adhama sarīrū ॥ jasu na lahēu biChurata raghubīrū ॥
bhē ajasa agha bhājana prānā ॥ kavana hētu nahiṁ karata payānā ॥
ahaha manda manu avasara chūkā ॥ ajahu ॥ na hṛdaya hōta dui ṭukā ॥
mīji hātha siru dhuni paChitāī ॥ manaha ॥ kṛpana dhana rāsi gavā ॥ ī ॥
birida bā ॥ dhi bara bīru kahāī ॥ chalēu samara janu subhaṭa parāī ॥

dō. bipra bibēkī bēdabida sammata sādhu sujāti

jimi dhōkhēm madapāna kara sachiva sōcha tēhi bhā ॥ ti ॥ 144 ॥

jimi kulīna tiya sādhu sayānī ॥ patidēvatā karama mana bānī ॥
rahai karama basa parihari nāhū ॥ sachiva hṛdaya ॥ timi dāruna dāhu ॥
lōchana sajala dīthi bhi thōrī ॥ suni na śravana bikala mati bhōrī ॥
sūkhahim adhara lāgi muha ॥ lātī ॥ jiu na jāi ura avadhi kapātī ॥
bibarana bhayu na jāi nihārī ॥ mārēsi manahu ॥ pītā mahatārī ॥
hāni galāni bipula mana byāpī ॥ jamapura pantha sōcha jimi pāpī ॥
bachanu na āva hṛdaya ॥ paChitāī ॥ avadha kāha maiṁ dēkhaba jāī ॥
rāma rahita ratha dēkhihi jōī ॥ sakuchihi mōhi bilōkata sōī ॥

dō. -dhāi pū ॥ Chihahim mōhi jaba bikala nagara nara nārī

utaru dēba maiṁ sabahi taba hṛdaya ॥ bajru baithāri ॥ 145 ॥

puChihahim dīna duktita saba mātā ॥ kahaba kāha maiṁ tinhahi bidhātā ॥
pūChihi jabahim lakhana mahatārī ॥ kahihu ॥ kavana sa ॥ dēsa sukhārī ॥
rāma janani jaba āhi dhāī ॥ sumiri bachChu jimi dhēnu lavāī ॥
pū ॥ Chata utaru dēba maiṁ tēhī ॥ gē banu rāma lakhanu baidēhī ॥
jōi pū ॥ Chihi tēhi ūtaru dēbā ॥ jāi avadha aba yahu sukhu lēbā ॥
pū ॥ Chihi jabahim rāu dukha dīnā ॥ jivanu jāsu raghunātha adhīnā ॥
dēhu ॥ utaru kaunu muhu lāī ॥ āyu ॥ kusala kua ॥ ra pahu ॥ chāī ॥
sunata lakhana siya rāma sa ॥ dēsū ॥ tṛna jimi tanu pariharihi narēsū ॥

dō. -hradu na bidarēu pañka jimi biChurata prītamu nīru ॥

jānata haum mōhi dīnha bidhi yahu jātanā sarīru ॥ 146 ॥

ēhi bidhi karata pantha paChitāvā ॥ tamasā tīra turata rathu āvā ॥
bidā kiē kari binaya niśādā ॥ phirē pāya ॥ pari bikala biśādā ॥
paiṭhata nagara sachiva sakuchāī ॥ janu mārēsi gura bā ॥ bhana gāī ॥

baiṭhi biṭapa tara divasu gavā॥ vā॥ sā॥ jha samaya taba avasaru pāvā ॥
avadha prabēsu kīnha a॥ dhiārēm॥ paiṭha bhavana rathu rākhi duārēm ॥
jinha jinha samāchāra suni pāē॥ bhūpa dvāra rathu dēkhana āē ॥
rathu pahichāni bikala lakhi ghōrē॥ garahim gāta jimi ātapa ōrē ॥
nagara nāri nara byākula kaiṁsēm॥ nighaṭata nīra mīnagana jaiṁsēm ॥

dō. -sachiva āgamanu sunata sabu bikala bhayu ranivāsu॥
bhavana bhayaṅkaru lāga tēhi mānahu॥ prēta nivāsu ॥ 147 ॥

ati ārati saba pū॥ Chahim rānī॥ utaru na āva bikala bhi bānī ॥
suni na śravana nayana nahiṁ sūjhā॥ kahahu kahā॥ nr̄pa tēhi tēhi būjhā ॥
dāsinha dīkha sachiva bikalāī॥ kausalyā gr̄ha॥ gīṁ lavāī ॥
jāi sumantra dīkha kasa rājā॥ amia rahita janu chandu birājā ॥
āsana sayana bibhūṣana hīnā॥ parēu bhūmitala nipaṭa malīnā ॥
lēi usāsu sōcha ēhi bhā॥ tī॥ surapura tēm janu kha॥ sēu jajātī ॥
lēta sōcha bhari Chinu Chinu Chātī॥ janu jari paṅkha parēu sampātī ॥
rāma rāma kaha rāma sanēhī॥ puni kaha rāma lakhana baidēhī ॥

dō. dēkhi sachiva॥ jaya jīva kahi kīnhēu daṇḍa pranāmu॥
sunata uthēu byākula nr̄pati kahu sumantra kaha॥ rāmu ॥ 148 ॥

bhūpa sumantru līnha ura lāī॥ būḍa॥ ta kaChu adhāra janu pāī ॥
sahita sanēha nikaṭa baiṭhārī॥ pū॥ Chata rāu nayana bhari bārī ॥
rāma kusala kahu sakħā sanēhī॥ kaha॥ raghunāthu lakhanu baidēhī ॥
ānē phēri ki banahi sidhāē॥ sunata sachiva lōchana jala Chāē ॥
sōka bikala puni pū॥ Cha narēsū॥ kahu siya rāma lakhana sandēsū ॥
rāma rūpa guna sīla subhāū॥ sumiri sumiri ura sōchata rāū ॥
rāu sunāi dīnha banabāsū॥ suni mana bhayu na haraṣu harā॥ sū ॥
sō suta biChurata gē na prānā॥ kō pāpī baḍa॥ mōhi samānā ॥

dō. sakħā rāmu siya lakhanu jaha॥ tahā॥ mōhi pahu॥ chāu॥
nāhiṁ ta chāhata chalana aba prāna kahu॥ satibhāu ॥ 149 ॥

puni puni pū॥ Chata mantrahi rāū॥ priyatama suana sa॥ dēsa sunāū ॥
karahi sakħā sōi bēgi upāū॥ rāmu lakhanu siya nayana dēkhāū ॥
sachiva dhīra dhari kaha mudu bānī॥ mahārāja tumha paṇḍita gyānī ॥
bīra sudhīra dhurandhara dēvā॥ sādhu samāju sadā tumha sēvā ॥
janama marana saba dukha bhōgā॥ hāni lābha priya milana biyōgā ॥
kāla karama basa hauhiṁ gōsāīm॥ barabasa rāti divasa kī nāīm ॥
sukha haraṣahim jaḍa॥ dukha bilakhāhīm॥ dau sama dhīra dharahim mana māhīm ॥
dhīraja dharahu bibēku bichārī॥ Chāḍa॥ ia sōcha sakala hitakārī ॥

dō. prathama bāsu tamasā bhayu dūsara surasari tīra
nhāi rahē jalapānu kari siya samēta dau bīra 150

kēvaṭa kīnhi bahuta sēvakāī sō jāmini siṅgaraura gavāī
hōta prāta baṭa Chīru magāvā jaṭā mukuṭa nija sīsa banāvā
rāma sakħā taba nāva magāī priyā chaḍha āi chaḍha ē raghurāī
lakhana bāna dhanu dharē banāī āpu chaḍha ē prabhu āyasu pāī
bikala bilōki mōhi raghubīrā bōlē madhura bachana dhari dhīrā
tāta pranāmu tāta sana kahēhu bāra bāra pada paṇkaja gahēhū
karabi pāya pari binaya bahōrī tāta karia jani chintā mōrī
bana maga maṅgala kusala hamārēm krpā anugraha punya tumhārēm

Cham. tumharē anugraha tāta kānana jāta saba sukhu pāihaum
pratipāli āyasu kusala dēkhana pāya puni phiri āihaum
jananīm sakala paritōshi pari pari pāya kari binatī ghanī
tulasī karēhu sōi jatanu jēhim kusalī rahahim kōsala dhanī

sō. gura sana kahaba sa dēsu bāra bāra pada paduma gahi
karaba sōi upadēsu jēhim na sōcha mōhi avadhapati 151

purajana parijana sakala nihōrī tāta sunāēhu binatī mōrī
sōi saba bhā ti mōra hitakārī jätēm raha naranāhu sukhārī
kahaba sa dēsu bharata kē āē nīti na tajia rājapadu pāē
pālēhu prajahi karama mana bānī sīhu mātu sakala sama jānī
ōra nibāhēhu bhāyapa bhāī kari pitu mātu sujana sēvakāī
tāta bhā ti tēhi rākhaba rāū sōcha mōra jēhim karai na kāū
lakhana kahē kaChu bachana kaṭhōrā baraji rāma puni mōhi nihōrā
bāra bāra nija sapatha dēvāī kahabi na tāta lakhana larikāī

dō. kahi pranāma kaChu kahana liya siya bhi sithila sanēha
thakita bachana lōchana sajala pulaka pallavita dēha 152

tēhi avasara raghubara rūkha pāī kēvaṭa pārahi nāva chalāī
raghukulatilaka chalē ēhi bhā tī dēkhu ṭhāḍha kulisa dhari Chātī
maiṁ āpana kimi kahaum kalēsū jiata phirēu lēi rāma sa dēsū
asa kahi sachiva bachana rahi gayū hāni galāni sōcha basa bhayū
suta bachana sunatahim naranāhū parēu dharani ura dāruna dāhū
talaphata biṣama mōha mana māpā mājā manahu mīna kahu byāpā
kari bilāpa saba rōvahim rānī mahā bipati kimi jāi bakhānī
suni bilāpa dukhahū dukhu lāgā dhīrajahū kara dhīraju bhāgā

dō. bhayu kōlāhalu avadha ati suni nṛpa rāura sōru
bipula bihaga bana parēu nisi mānahu kulisa kaṭhōru 153

prāna kanṭhagata bhayu bhuālū mani bihīna janu byākula byālū
idrīm sakala bikala bhi bhārī janu sara sarasija banu binu bārī
kausalyā nṛpu dīkha malānā rabikula rabi a thayu jiya jānā
ura dhari dhīra rāma mahatārī bōlī bachana samaya anusārī
nātha samujhi mana karia bichārū rāma biyōga payōdhi apārū
karanadhāra tumha avadha jahājū chaḍha ēu sakala priya pathika samājū
dhīraju dharia ta pāia pārū nāhim ta būḍa ihi sabu parivārū
jaum jiya dharia binaya piya mōrī rāmu lakhanu siya milahim bahōrī

dō. -priyā bachana mrdu sunata nṛpu chitayu ā khi ughārī
talaphata mīna malīna janu sīñchata sītala bāri 154

dhari dhīraju uṭhī baiṭha bhuālū kahu sumantra kaha rāma kṛpālū
kahā lakhanu kaha rāmu sanēhī kaha priya putrabadhū baidēhī
bilapata rāu bikala bahu bhā tī bhi juga sarisa sirāti na rātī
tāpasa andha sāpa sudhi āī kausalyahi saba kathā sunāī
bhayu bikala baranata itihāsā rāma rahita dhiga jīvana āsā
sō tanu rākhi karaba maiṁ kāhā jēmhi na prēma panu mōra nibāhā
hā raghunandana prāna pirītē tumha binu jiata bahuta dina bītē
hā jānakī lakhana hā raghubara hā pitu hita chītaka jaladhara

dō. rāma rāma kahi rāma kahi rāma rāma kahi rāma
tanu parihari raghubara biraha rāu gayu suradhāma 155

jiana marana phalu dasaratha pāvā aṇḍa anēka amala jasu Chāvā
jiata rāma bidhu badanu nihārā rāma biraha kari maranu sa vārā
sōka bikala saba rōvahim rānī rūpu sīla balu tēju bakhānī
karahim bilāpa anēka prakārā parahim bhūmitala bārahim bārā
bilapahim bikala dāsa aru dāsī ghara ghara rudanu karahim purabāsī
a thayu āju bhānukula bhānū dharama avadhi guna rūpa nidhānū
gārīm sakala kaikihi dēhīm nayana bihīna kīnha jaga jēhīm
ēhi bidhi bilapata raini bihānī āē sakala mahāmuni gyānī

dō. taba basiṣṭha muni samaya sama kahi anēka itihāsa
sōka nēvārēu sabahi kara ni ja bigyāna prakāsa 156

tēla nā va bhari nṛpa tanu rākhā dūta bōlāi bahuri asa bhāṣā
dhāvahu bēgi bharata pahiṁ jāhū nṛpa sudhi katahu kahahu jani kāhū
ētanēi kahēhu bharata sana jāī gura bōlāi paṭhayu dau bhāī

suni muni āyasu dhāvana dhāē chalē bēga bara bājī lajāē
anarathu avadha arambhēu jaba tēm kusaguna hōhim bharata kahu taba tēm
dēkhahim rāti bhayānaka sapanā jāgi karahim kaṭu kōti kalapanā
bipra jēvā i dēhim dina dānā siva abhiṣēka karahim bidhi nānā
māgahim hrdaya mahesa manāi kusala mātu pitu parijana bhāī

dō. ēhi bidhi sōchata bharata mana dhāvana pahu chē āi
gura anusāsana śravana suni chalē ganēsu manāi 157

chalē samīra bēga haya hā kē nāghata sarita saila bana bā kē
hrdaya sōchu baḍa kaChu na sōhāī asa jānahim jiya jāu uḍa āī
ēka nimēṣa barasa sama jāī ēhi bidhi bharata nagara niarāī
asaguna hōhim nagara paithārā ratahim kubhā ti kukhēta karārā
khara siāra bōlahim pratikūlā suni suni hōi bharata mana sūlā
śrīhata sara saritā bana bāgā nagaru bisēsi bhayāvanu lāgā
khaga mṛga haya gaya jāhim na jōē rāma biyōga kurōga bigōē
nagara nāri nara nipaṭa dukhārī manahu sabanhi saba sampati hārī

dō. purajana milihim na kahahim kaChu gava him jōhārahim jāhim
bharata kusala pū Chi na sakahim bhaya biṣāda mana māhim 158

hāṭa bāṭa nahim jāi nihārī janu pura dahan disi lāgi davārī
āvata sutu suni kaikayanandini haraṣī rabikula jalaruha chandini
saji āratī mudita uṭhi dhāī dvārēhim bhēṇti bhavana lēi āī
bharata duktita parivāru nihārā mānahu tuhina banaja banu mārā
kaikēi haraṣita ēhi bhā ti manahu mudita dava lāi kirātī
sutahi sasōcha dēkhi manu mārēm pū Chati naihara kusala hamārēm
sakala kusala kahi bharata sunāī pū Chī nija kula kusala bhalāī
kahu kaha tāta kahā saba mātā kaha siya rāma lakhana priya bhrātā

dō. suni sutu bachana sanēhamaya kapaṭa nīra bhari naina
bharata śravana mana sūla sama pāpini bōlī baina 159

tāta bāṭa maiṁ sakala sa vārī bhai mantharā sahāya bichārī
kaChuka kāja bidhi bīcha bigārēu bhūpati surapati pura pagu dhārēu
sunata bharatu bhē bibasa biṣādā janu sahamēu kari kēhari nādā
tāta tāta hā tāta pukārī parē bhūmitala byākula bhārī
chalata na dēkhana pāyu tōhī tāta na rāmahī saumpēhu mōhī
bahuri dhīra dhari uṭhē sa bhārī kahu pitu marana hētu mahatārī
suni sutu bachana kahati kaikēi maramu pā Chi janu māhura dēi
ādihu tēm saba āpani karanī kuṭila kaṭhōra mudita mana baranī

dō. bharatahi bisarēu pitu marana sunata rāma bana gaunu□
hētu apanapu jāni jiya□ thakita rahē dhari maunu □ 160 □

bikala bilōki sutahi samujhāvati□ manahu□ jarē para lōnu lagāvati □
tāta rāu nahim sōchē jōgū□ biḍha□ i sukṛta jasu kīnhēu bhōgū □
jīvata sakala janama phala pāē□ anta amarapati sadana sidhāē □
asa anumāni sōcha pariherahū□ sahita samāja rāja pura karahū □
suni suṭhi sahamēu rājakumārū□ pākēm Chata janu lāga a□ gārū □
dhīraja dhari bhari lēhim usāsā□ pāpani sabahi bhā□ ti kula nāsā □
jaum̄ pai kuruchi rahī ati tōhī□ janamata kāhē na mārē mōhī □
pēda□ kāti taim̄ pālu sīñchā□ mīna jiana niti bāri ulīchā □

dō. hamṣabāmsu dasarathu janaku rāma lakhana sē bhāi□
jananī tū□ jananī bhī bidhi sana kaChu na basāi □ 161 □

jabā taim̄ kumati kumata jiya□ ḫayū□ khaṇḍa khaṇḍa hōi hradu na gayū □
bara māgata mana bhi nahim pīrā□ gari na jīha muha□ parēu na kīrā □
bhūpa□ pratīta tōri kimi kīnhī□ marana kāla bidhi mati hari līnhī □
bidhihu□ na nāri hṛdaya gati jānī□ sakala kapaṭa agha avaguna khānī □
sarala susīla dharama rata rāū□ sō kimi jānai tīya subhāū □
asa kō jīva jantu jaga māhīm□ jēhi raghunātha prānapriya nāhīm □
bhē ati ahita rāmu tēu tōhī□ kō tū ahasi satya kahu mōhī □
jō hasi sō hasi muha□ masi lāī□ ā□ khi öṭa uṭhi baiṭhahim̄ jāī □

dō. rāma birōdhī hṛdaya tēm̄ pragaṭa kīnha bidhi mōhi□
mō samāna kō pātakī bādi kahu□ kaChu tōhi □ 162 □

suni satrughuna mātu kuṭilāī□ jarahim̄ gāta risa kaChu na basāi □
tēhi avasara kubarī taha□ āī□ basana bibhūṣana bibidha banāi □
lakhi risa bharēu lakhana laghu bhāī□ barata anala ghṛta āhuti pāī □
humagi lāta taki kūbara mārā□ pari muha bhara mahi karata pukārā □
kūbara tūṭēu phūṭa kapārū□ dalita dasana mukha rudhira prachārū □
āha dia maiṁ kāha nasāvā□ karata nīka phalu anisa pāvā □
suni ripuhana lakhi nakha sikha khōtī□ lagē ghasīṭana dhari dhari jhōntī □
bharata dayānidhi dīnhi Chaḍa□ āī□ kausalyā pahim̄ gē dau bhāī □

dō. malina basana bibarana bikala kṛṣa sarīra dukha bhāra□
kanaka kalapa bara bēli bana mānahu□ hanī tusāra □ 163 □

bharatahi dēkhi mātu uṭhi dhāī□ muruChita avani parī jhi□ āī □
dēkhata bharatu bikala bhē bhārī□ parē charana tana dasā bisārī □
mātu tāta kaha□ dēhi dēkhāī□ kaha□ siya rāmu lakhānu dau bhāī □

kaiki kata janamī jaga mājhā ॥ jaum janami ta bhi kāhē na bā ॥ jhā ॥
kula kalañku jēhim janamēu mōhī ॥ apajasa bhājana priyajana drōhī ॥
kō tibhuvana mōhi sarisa abhāgī ॥ gati asi tōri mātu jēhi lāgī ॥
pitu surapura bana raghubara kētū ॥ maiṁ kēvala saba anaratha hētu ॥
dhiga mōhi bhayu ॥ bēnu bana āgī ॥ dusaha dāha dukha dūṣana bhāgī ॥

dō. mātu bharata kē bachana mṛdu suni suni uṭhī sa ॥ bhāri ॥
liē uṭhāi lagāi ura lōchana mōchati bāri ॥ 164 ॥

sarala subhāya māya ॥ hiya ॥ lāē ॥ ati hita manahu ॥ rāma phiri āē ॥
bhēṇṭēu bahuri lakhana laghu bhāi ॥ sōku sanēhu na hṛdaya ॥ samāī ॥
dēkhi subhāu kahata sabu kōi ॥ rāma mātu asa kāhē na hōi ॥
mātā ॥ bharatu gōda baiṭhārē ॥ ā ॥ su pauñChi mṛdu bachana uchārē ॥
ajahu ॥ bachCha bali dhīraja dharahū ॥ kusamu samujhi sōka pariharahū ॥
jani mānahu hiya ॥ hāni galānī ॥ kāla karama gati aghaṭita jāni ॥
kāhuhi dōsu dēhu jani tātā ॥ bhā mōhi saba bidhi bāma bidhātā ॥
jō ētēhu ॥ dukha mōhi jiāvā ॥ ajahu ॥ kō jāni kā tēhi bhāvā ॥

dō. pitu āyasa bhūṣana basana tāta tajē raghubīra ॥
bisamu haraṣu na hṛdaya ॥ kaChu pahirē balakala chīra ॥ 165 ॥

mukha prasanna mana raṅga na rōṣū ॥ saba kara saba bidhi kari paritōṣū ॥
chalē bipina suni siya sa ॥ ga lāgī ॥ rahi na rāma charana anurāgī ॥
sunatahim lakhanu chalē uṭhi sāthā ॥ rahahim na jatana kiē raghunāthā ॥
taba raghupati sabahī siru nāi ॥ chalē saṅga siya aru laghu bhāi ॥
rāmu lakhanu siya banahi sidhāē ॥ giu ॥ na saṅga na prāna paṭhāē ॥
yahu sabu bhā inha ā ॥ khinha āgēm ॥ tu na tajā tanu jīva abhāgēm ॥
mōhi na lāja nija nēhu nihārī ॥ rāma sarisa suta maiṁ mahatārī ॥
jiai marai bhala bhūpati jānā ॥ mōra hṛdaya sata kulisa samānā ॥

dō. kausalyā kē bachana suni bharata sahitā ranivāsa ॥
byākula bilapata rājagṛha mānahu ॥ sōka nēvāsu ॥ 166 ॥

bilapahim bikala bharata dau bhāi ॥ kausalyā ॥ liē hṛdaya ॥ lagāi ॥
bhā ॥ ti anēka bharatu samujhāē ॥ kahi bibēkamaya bachana sunāē ॥
bharatahu ॥ mātu sakala samujhāīm ॥ kahi purāna śruti kathā suhāīm ॥
Chala bihīna suchi sarala subānī ॥ bōlē bharata jōri juga pānī ॥
jē agha mātu pitā sutā mārēm ॥ gāi gōṭha mahisura pura jārēm ॥
jē agha tiya bālaka badha kīnhēm ॥ mīta mahīpati māhura dīnhēm ॥
jē pātaka upapātaka ahahīm ॥ karama bachana mana bhava kabi kahahīm ॥
tē pātaka mōhi hōhu ॥ bidhātā ॥ jaum yahu hōi mōra mata mātā ॥

dō. jē parihari hari hara charana bhajahim bhūtagana ghōra
tēhi ki gati mōhi dēu bidhi jaum jananī mata mōra ॥ 167 ॥

bēchahim bēdu dharamu duhi lēhīm pisuna parāya pāpa kahi dēhīm
kapaṭi kuṭila kalahapriya krōdhī bēda bidūṣaka bisva birōdhī
lōbhī lampaṭa lōlupachārā jē tākahim paradhanu paradārā
pāvauṁ maiṁ tinhā kē gati ghōrā jaum jananī yahu sammata mōrā
jē nahim sādhusaṅga anurāgē paramāratha patha bimukha abhāgē
jē na bhajahim hari naratanu pāī jinhahi na hari hara sujasu sōhāī
taji śrutipanthu bāma patha chalahīm bañchaka birachi bēṣa jagu Chalahīm
tinhā kai gati mōhi saṅkara dēū jananī jaum yahu jānaum bhēū

dō. mātu bharata kē bachana suni sā chē sarala subhāya
kahati rāma priya tāta tumha sadā bachana mana kāya ॥ 168 ॥

rāma prānahu tēm prāna tumhārē tumha raghupatihi prānahu tēm pyārē
bidhu biṣa chavai stravai himu āgī hōi bārichara bāri birāgī
bhē gyānu baru miṭai na mōhū tumha rāmahi pratikūla na hōhū
mata tumhāra yahu jō jaga kahahīm sō sapanēhu sukha sugati na lahahīm
asa kahi mātu bharatu hiya lāē thana paya stravahim nayana jala Chāē
karata bilāpa bahuta yahi bhā tī baiṭhēhim bīti gi saba rātī
bāmadēu basiṭha taba āē sachiva mahājana sakala bōlāē
muni bahu bhā ti bharata upadēsē kahi paramāratha bachana sudēsē

dō. tāta hṛdaya dhīraju dharahu karahu jō avasara āju
uṭhē bharata gura bachana suni karana kahēu sabu sāju ॥ 169 ॥

nṛpatanu bēda bidita anhavāvā parama bichitra bimānu banāvā
gahi pada bharata mātu saba rākhī rahīm rāni darasana abhilāśī
chandana agara bhāra bahu āē amita anēka sugandha suhāē
saraju tīra rachi chitā banāī janu surapura sōpāna suhāī
ēhi bidhi dāha kriyā saba kīnhī bidhvata nhāi tilāñjuli dīnhī
sōdhi sumṛti saba bēda purānā kīnha bharata dasagāta bidhānā
jaha jasa munibara āyasu dīnhā taha tasa sahasa bhā ti sabu kīnhā
bhē bisuddha diē saba dānā dhēnu bāji gaja bāhana nānā

dō. siṅghāsana bhūṣana basana anna dharani dhana dhāma
diē bharata lahi bhūmisura bhē paripūrana kāma ॥ 170 ॥

pitu hita bharata kīnhi jasi karānī sō mukha lākha jāi nahim baranī
sudinu sōdhi munibara taba āē sachiva mahājana sakala bōlāē
baiṭhē rājasabhā saba jāī paṭhē bōli bharata dau bhāī

bharatu basiṣṭha nikaṭa baiṭhārē॥ nīti dharamamaya bachana uchārē ॥
prathama kathā saba munibara baranī॥ kaiki kuṭila kīnhi jasi karanī ॥
bhūpa dharamabratu satya sarāhā॥ jēhim tanu parihari prēmu nibāhā ॥
kahata rāma guna sīla subhāū॥ sajala nayana pulakēu munirāū ॥
bahuri lakhana siya prīti bakhānī॥ sōka sanēha magana muni gyānī ॥

dō. sunahu bharata bhāvī prabala bilakhi kahēu muninātha॥
hāni lābhu jīvana maranu jasu apajasu bidhi hātha ॥ 171 ॥

asa bichāri kēhi dēia dōsū॥ byaratha kāhi para kījia rōsū ॥
tāta bichāru kēhi karahu mana māhīm॥ sōcha jōgu dasarathu nr̄pu nāhīm ॥
sōchia bipra jō bēda bihīnā॥ taji nija dharamu biṣaya layalīnā ॥
sōchia nr̄pati jō nīti na jānā॥ jēhi na prajā priya prāna samānā ॥
sōchia bayasu kṛpana dhanavānū॥ jō na atithi siva bhagati sujānū ॥
sōchia sūdru bipra avamānī॥ mukhara mānapriya gyāna gumānī ॥
sōchia puni pati bañchaka nārī॥ kuṭila kalahapriya ichChāchārī ॥
sōchia baṭu nijsa bratu pariharī॥ jō nahim gura āyasu anusarī ॥

dō. sōchia gr̄hī jō mōha basa kari karama patha tyāga॥
sōchia jati prampacha rata bigata bibēka birāga ॥ 172 ॥

baikhānasa sōi sōchai jōgu॥ tapu bihāi jēhi bhāvi bhōgū ॥
sōchia pisuna akārana krōdhī॥ janani janaka gura bandhu birōdhī ॥
saba bidhi sōchia para apakārī॥ nijsa tanu pōṣaka niradaya bhārī ॥
sōchanīya sabahi bidhi sōi॥ jō na Chāḍa॥ i Chalu hari jana hōī ॥
sōchanīya nahim kōsalarāū॥ bhuvana chāridasa pragaṭa prabhāū ॥
bhayu na ahi na aba hōnihārā॥ bhūpa bharata jasa pitā tumhārā ॥
bidhi hari haru surapati disināthā॥ baranahim saba dasaratha guna gāthā ॥

dō. kahahu tāta kēhi bhā॥ ti kau karihi baḍa॥ āī tāsu॥
rāma lakhana tumha satruhana sarisa suana suchi jāsu ॥ 173 ॥

saba prakāra bhūpati baḍa॥ bhāgī॥ bādi biṣādu karia tēhi lāgī ॥
yahu suni samujhi sōchu pariharahū॥ sira dhari rāja rajāyasu karahū ॥
rā॥ ya rājapadu tumha kahu॥ dīnhā॥ pitā bachanu phura chāhia kīnhā ॥
tajē rāmu jēhim bachanahi lāgī॥ tanu pariharēu rāma birahāgī ॥
nr̄pahi bachana priya nahim priya prānā॥ karahu tāta pitu bachana pravānā ॥
karahu sīsa dhari bhūpa rajāī॥ hi tumha kaha॥ saba bhā॥ ti bhalāī ॥
parasurāma pitu agyā rākhī॥ mārī mātu lōka saba sākhī ॥
tanaya jajātihi jaubanu dayū॥ pitu agyā॥ agha ajasu na bhayū ॥

dō. anuchita uchita bichāru tajī jē pālahim̄ pitu baina
tē bhājana sukha sujasa kē basahim̄ amarapati aina ॥ 174 ॥

avasi narēsa bachana phura karahū ॥ pālahu prajā sōku pariherahū ॥
surapura nṛpa pāhi paritōshū ॥ tumha kahu ॥ sukṛta sujasu nahim̄ dōshū ॥
bēda bidita sammata sabahī kā ॥ jēhi pitu dēi sō pāvi ṭīkā ॥
karahu rāju pariherahu galānī ॥ mānahu mōra bachana hita jānī ॥
suni sukhu lahaba rāma baidēhīm̄ ॥ anuchita kahaba na paṇḍita kēhīm̄ ॥
kausalyādi sakala mahatārīm̄ ॥ tēu prajā sukha hōhim̄ sukhārīm̄ ॥
parama tumhāra rāma kara jānihi ॥ sō saba bidhi tumha sana bhala mānihi ॥
saumpēhu rāju rāma kai āē ॥ sēvā karēhu sanēha suhāē ॥

dō. kījia gura āyasu avasi kahahim̄ sachiva kara jōri
raghupati āē ॥ uchita jasa tasa taba karaba bahōri ॥ 175 ॥

kausalyā dhari dhīraju kahī ॥ pūta pathya gura āyasu ahī ॥
sō ādaria karia hita mānī ॥ tajia biṣādu kāla gati jānī ॥
bana raghupati surapati naranāhū ॥ tumha ēhi bhā ॥ ti tāta kadarāhū ॥
parijana prajā sachiva saba ambā ॥ tumhahī suta saba kaha ॥ avalambā ॥
lakhi bidhi bāma kālu kaṭhināī ॥ dhīraju dharahu mātu bali jāī ॥
sira dhari gura āyasu anusarahū ॥ prajā pāli parijana dukhu harahū ॥
gura kē bachana sachiva abhinandanu ॥ sunē bharata hiya hita janu chandanu ॥
sunī bahōri mātu mṛdu bānī ॥ sīla sanēha sarala rasa sānī ॥

Cham̄. sānī sarala rasa mātu bānī suni bharata byākula bhē ॥
lōchana sarōruha stravata sīñchata biraha ura aṅkura nē ॥
sō dasā dēkhata samaya tēhi bisarī sabahi sudhi dēha kī ॥
tulasī sarāhata sakala sādara sīva ॥ sahaja sanēha kī ॥

sō. bharatu kamala kara jōri dhīra dhurandhara dhīra dhari
bachana amia ॥ janu bōri dēta uchita uttara sabahi ॥ 176 ॥

māsapārāyaṇa, aṭhārahavā ॥ viśrāma
mōhi upadēsu dīnha gura nīkā ॥ prajā sachiva sammata sabahī kā ॥
mātu uchita dhari āyasu dīnhā ॥ avasi sīsa dhari chāhu ॥ kīnhā ॥
gura pitu mātu svāmi hita bānī ॥ suni mana mudita karia bhali jānī ॥
uchita ki anuchita kiē ॥ bichārū ॥ dharamu jāi sira pātaka bhārū ॥
tumha tau dēhu sarala sikha sōī ॥ jō ācharata mōra bhala hōī ॥
jadyapi yaha samujhata hu ॥ nīkēm̄ ॥ tadapi hōta paritōshu na jī kēm̄ ॥
aba tumha binaya mōri suni lēhū ॥ mōhi anuharata sikhāvanu dēhū ॥
ūtaru dēu ॥ Chamaba aparādhū ॥ dukhita dōṣa guna ganahim̄ na sādhū ॥

dō. pitu surapura siya rāmu bana karana kahahu mōhi rāju
ēhi tēm jānahu mōra hita kai āpana baḍa ॥ kāju ॥ 177 ॥

hita hamāra siyapati sēvakāī ॥ sō hari līnha mātu kuṭilāī ॥
maiṁ anumāni dīkha mana māhīm ॥ āna upāya ॥ mōra hita nāhīm ॥
sōka samāju rāju kēhi lēkhēm ॥ lakhana rāma siya binu pada dēkhēm ॥
bādi basana binu bhūṣana bhārū ॥ bādi birati binu brahma bichārū ॥
saruja sarīra bādi bahu bhōgā ॥ binu haribhagati jāya ॥ japa jōgā ॥
jāya ॥ jīva binu dēha suhāī ॥ bādi mōra sabu binu raghurāī ॥
jāu ॥ rāma pahiṁ āyasu dēhū ॥ ēkahim ā ॥ ka mōra hita ēhū ॥
mōhi nṛpa kari bhala āpana chahahū ॥ sau sanēha jaḍa ॥ tā basa kahahū ॥

dō. kaikēī sua kuṭilamati rāma bimukha gatalāja
tumha chāhata sukhu mōhabasa mōhi sē adhama kēm rāja ॥ 178 ॥

kahu ॥ sā ॥ chu saba suni patiāhū ॥ chāhia dharamasīla naranāhū ॥
mōhi rāju haṭhi dēihahu jabahīm ॥ rasā rasātala jāhi tabahīm ॥
mōhi samāna kō pāpa nivāsū ॥ jēhi lagi sīya rāma banabāsū ॥
rāya ॥ rāma kahu ॥ kānanu dīnhā ॥ biChurata gamanu amarapura kīnhā ॥
maiṁ saṭhu saba anaratha kara hētū ॥ baiṭha bāta saba sunu ॥ sachētū ॥
binu raghubīra bilōki abāsū ॥ rahē prāna sahi jaga upahāsū ॥
rāma punīta biṣaya rasa rūkhē ॥ lōlupa bhūmi bhōga kē bhūkhē ॥
kaha ॥ lagi kahauṁ hrdaya kaṭhināī ॥ nidari kulisu jēhim lahī baḍa ॥ āī ॥

dō. kārana tēm kāraju kaṭhina hōi dōsu nahi mōra
kulisa asthi tēm upala tēm lōha karāla kaṭhōra ॥ 179 ॥

kaikēī bhava tanu anurāgē ॥ pā ॥ vara prāna aghāi abhāgē ॥
jaum priya biraha ॥ prāna priya lāgē ॥ dēkhaba sunaba bahuta aba āgē ॥
lakhana rāma siya kahu ॥ banu dīnhā ॥ paṭhi amarapura pati hita kīnhā ॥
līnha bidhavapana apajasu āpū ॥ dīnhēu prajahi sōku santāpū ॥
mōhi dīnha sukhu sujasu surājū ॥ kīnha kaikēīm saba kara kājū ॥
ēhi tēm mōra kāha aba nīkā ॥ tēhi para dēna kahahu tumha ṭīkā ॥
kaikī jaṭhara janami jaga māhīm ॥ yaha mōhi kaha ॥ kaChu anuchita nāhīm ॥
mōri bāta saba bidhihim banāī ॥ prajā pā ॥ cha kata karahu sahāī ॥

dō. graha grahīta puni bāta basa tēhi puni bīChī māra
tēhi piāia bārunī kahahu kāha upachāra ॥ 180 ॥

kaiki suana jōgu jaga jōī ॥ chatura birañchi dīnha mōhi sōī ॥
dasaratha tanaya rāma laghu bhāī ॥ dīnhi mōhi bidhi bādi baḍa ॥ āī ॥
tumha saba kahahu kaḍha ॥ āvana ṭīkā ॥ rāya rajāyasu saba kaha ॥ nīkā ॥

utaru dēu ॥ kēhi bidhi kēhi kēhī ॥ kahahu sukhēna jathā ruchi jēhī ॥
mōhi kumātu samēta bihāī ॥ kahahu kahihi kē kīnha bhalāī ॥
mō binu kō sacharāchara māhīm ॥ jēhi siya rāmu prānapriya nāhīm ॥
parama hāni saba kaha ॥ baḍa ॥ lāhū ॥ adinu mōra nahi dūṣana kāhū ॥
saṁsaya sīla prēma basa ahahū ॥ sabui uchita saba jō kaChu kahahū ॥

dō. rāma mātu suṭhi saralachita mō para prēmu bisēśī ॥
kahi subhāya sanēha basa mōri dīnatā dēkhi ॥ 181 ॥

gura bibēka sāgara jagu jānā ॥ jinhahi bisva kara badara samānā ॥
mō kaha ॥ tilaka sāja saja sōū ॥ bhē ॥ bidhi bimukha bimukha sabu kōū ॥
parihari rāmu sīya jaga māhīm ॥ kau na kahihi mōra mata nāhīm ॥
sō maiṁ sunaba sahaba sukhu mānī ॥ antahu ॥ kīcha tahā ॥ jaha ॥ pānī ॥
ḍaru na mōhi jaga kahihi ki pōchū ॥ paralōkahu kara nāhina sōchū ॥
ēki ura basa dusaha davārī ॥ mōhi lagi bhē siya rāmu dukhārī ॥
jīvana lāhu lakhana bhala pāvā ॥ sabu taji rāma charana manu lāvā ॥
mōra janama raghubara bana lāgī ॥ jhūṭha kāha paChitāu ॥ abhāgī ॥

dō. āpani dāruna dīnatā kahu ॥ sabahi siru nāi ॥
dēkhēm binu raghunātha pada jiya kai jarani na jāi ॥ 182 ॥

āna upāu mōhi nahi sūjhā ॥ kō jiya kai raghubara binu būjhā ॥
ēkahim ā ॥ ka ihi mana māhīm ॥ prātakāla chalihu ॥ prabhu pāhīm ॥
jadyapi maiṁ anabhala aparādhī ॥ bhai mōhi kārana sakala upādhī ॥
tadapi sarana sanamukha mōhi dēkhī ॥ Chami saba karihahim kṛpā bisēśī ॥
sīla sakucha suṭhi sarala subhāū ॥ kṛpā sanēha sadana raghurāū ॥
arihuka anabhala kīnha na rāmā ॥ maiṁ sisu sēvaka jadyapi bāmā ॥
tumha pai pā ॥ cha mōra bhala mānī ॥ āyasu āsişa dēhu subānī ॥
jēhim suni binaya mōhi janu jānī ॥ āvahim bahuri rāmu rajadhānī ॥

dō. jadyapi janamu kumātu tēm maiṁ saṭhu sadā sadōsa ॥
āpana jāni na tyāgihahim mōhi raghubīra bharōsa ॥ 183 ॥

bharata bachana saba kaha ॥ priya lāgē ॥ rāma sanēha sudhā ॥ janu pāgē ॥
lōga biyōga biṣama biṣa dāgē ॥ mantra sabīja sunata janu jāgē ॥
mātu sachiva gura pura nara nārī ॥ sakala sanēha ॥ bikala bhē bhārī ॥
bharatahi kahahi sarāhi sarāhī ॥ rāma prēma mūrati tanu āhī ॥
tāta bharata asa kāhē na kahahū ॥ prāna samāna rāma priya ahahū ॥
jō pāva ॥ ru apanī jaḍa ॥ tāī ॥ tumhahi sugāi mātu kuṭilāī ॥
sō saṭhu kōṭika puruṣa samētā ॥ basihi kalapa sata naraka nikētā ॥
ahi agha avaguna nahi mani gahī ॥ hari garala dukha dārida dahī ॥

dō. avasi chalia bana rāmu jaha॥ bharata mantru bhala kīnha॥
sōka sindhu būḍa॥ ta sabahi tumha avalambanu dīnha ॥ 184 ॥

bhā saba kēm mana mōdu na thōrā॥ janu ghana dhuni suni chātaka mōrā ॥
chalata prāta lakhi niranu nīkē॥ bharatu prānapriya bhē sabahī kē ॥
munihī bandi bharatahi siru nāī॥ chalē sakala ghara bidā karāī ॥
dhanya bharata jīvanu jaga māhīm॥ sīlu sanēhu sarāhata jāhīm ॥
kahahi parasapara bhā baḍa॥ kājū॥ sakala chalai kara sājahīm sājū ॥
jēhi rākhahīm rahu ghara rakhavārī॥ sō jāni janu garadani mārī ॥
kau kaha rahana kahia nahīm kāhū॥ kō na chahi jaga jīvana lāhū ॥

dō. jaru sō sampati sadana sukhu suhada mātu pitu bhāi॥
sanamukha hōta jō rāma pada karai na sahasa sahāi ॥ 185 ॥

ghara ghara sājahīm bāhana nānā॥ haraṣu hṛdaya॥ parabhāta payānā ॥
bharata jāi ghara kīnha bichārū॥ nagaru bāji gaja bhavana bha॥ dārū ॥
sampati saba raghupati kai āhī॥ jau binu jatana chalaum taji tāhī ॥
tau parināma na mōri bhalāī॥ pāpa sirōmani sāi॥ dōhāī ॥
kari svāmi hita sēvaku sōi॥ dūṣana kōti dēi kina kōi ॥
asa bichāri suchi sēvaka bōlē॥ jē sapanēhu॥ niya dharama na dōlē ॥
kahi sabu maramu dharamu bhala bhāṣā॥ jō jēhi lāyaka sō tēhim rākhā ॥
kari sabu jatanu rākhi rakhavārē॥ rāma mātu pahīm bharatu sidhārē ॥

dō. ārata jananī jāni saba bharata sanēha sujāna॥
kahēu banāvana pālakīm sajana sukhāsana jāna ॥ 186 ॥

chakka chakki jimi pura nara nārī॥ chahata prāta ura ārata bhārī ॥
jāgata saba nisi bhayu bihānā॥ bharata bōlāē sachiva sujānā ॥
kahēu lēhu sabu tilaka samājū॥ banahīm dēba muni rāmahīm rājū ॥
bēgi chalahu suni sachiva jōhārē॥ turata turaga ratha nāga sa॥ vārē ॥
arundhatī aru agini samāū॥ ratha chaḍha॥ i chalē prathama munirāū ॥
bipra bṛnda chaḍha॥ i bāhana nānā॥ chalē sakala tapa tēja nidhānā ॥
nagara lōga saba saji saji jānā॥ chitrakūṭa kaha॥ kīnha payānā ॥
sibikā subhaga na jāhīm bakhānī॥ chaḍha॥ i chaḍha॥ i chalata bhī saba rānī ॥

dō. saumpi nagara suchi sēvakani sādara sakala chalāi॥
sumiri rāma siya charana taba chalē bharata dau bhāi ॥ 187 ॥

rāma darasa basa saba nara nārī॥ janu kari karini chalē taki bārī ॥
bana siya rāmu samujhi mana māhīm॥ sānuja bharata payādēhim jāhīm ॥
dēkhi sanēhu lōga anurāgē॥ utari chalē haya gaya ratha tyāgē ॥
jāi samīpa rākhi niya dōlī॥ rāma mātu mṛdu bānī bōlī ॥

tāta chaḍha hu ratha bali mahatārī hōihī priya parivāru dukhārī
tumharēm chalata chalihi sabu lōgū sakala sōka kṛṣṇa nahiṁ maga jōgū
sira dhari bachana charana siru nāī ratha chaḍha i chalata bhē dau bhāī
tamasā prathama divasa kari bāsū dūsara gōmati tīra nivāsū

dō. paya ahāra phala asana ēka nisi bhōjana ēka lōga
karata rāma hita nēma brata parihari bhūṣana bhōga 188

sī tīra basi chalē bihānē sṛṅgabērapura saba niarānē
samāchāra saba sunē niśādā hṛdaya bichāra kari sabiśādā
kārana kavana bharatu bana jāhīm̄ hai kaChu kapaṭa bhāu mana māhīm
jaum̄ pai jiya na hōti kuṭilāī̄ tau kata līnha saṅga kaṭakāī
jānahīm̄ sānuja rāmahi mārī̄ karū akaṇṭaka rāju sukhanārī̄
bharata na rājanīti ura ānī̄ taba kalaṇku aba jīvana hānī̄
sakala surāsura jurahim̄ jujhārā̄ rāmahi samara na jītanīhārā̄
kā ācharaju bharatu asa karahīm̄ nahīm̄ biṣa bēli amia phala pharahīm̄

dō. asa bichāri guha gyāti sana kahēu sajaga saba hōhu
hathavā̄ suhu bōrahu tarani kījia ghāṭārōhu 189

hōhu sā jōila rōkahu ghāṭā̄ ṭhāṭahu sakala marai kē ṭhāṭā̄
sanamukha lōha bharata sana lēū̄ jiata na surasari utarana dēū̄
samara maranu puni surasari tīrā̄ rāma kāju Chanabhaṇgu sarīrā̄
bharata bhāi nr̄pu mai jana nīchū̄ baḍā ēm̄ bhāga asi pāia mīchū̄
svāmi kāja karihū rana rārī̄ jasa dhavalihū bhuvana dasa chārī̄
tajū̄ prāna raghunātha nihōrēm̄ duhū̄ hātha muda mōdaka mōrēm̄
sādhu samāja na jākara lēkhā̄ rāma bhagata mahū jāsu na rēkhā̄
jāyā jiata jaga sō mahi bhārū̄ jananī jaubana biṭapa kuṭhārū̄

dō. bigata biṣāda niśādapati sabahi baḍhā āi uChāhū
sumiri rāma māgēu turata tarakasa dhanuṣa sanāhu 190

bēgahu bhāihu sajahu sā jōū̄ suni rajāi kadarāi na kōū̄
bhalēhim̄ nātha saba kahahim̄ saharaṣā̄ ēkahim̄ ēka baḍhā āvi karaṣā̄
chalē niśāda jōhāri jōhārī̄ sūra sakala rana rūchi rārī̄
sumiri rāma pada paṇkaja panahīm̄ bhāthīm̄ bā̄ dhi chaḍhā āinhi dhanahīm̄
ā garī pahiri kū̄ ḍā i sira dharahīm̄ pharasā̄ bā̄ sa sēla sama karahīm̄
ēka kusala ati ḍā na khā̄ ḍā ē̄ kūdahi gagana manahū Chiti Chā̄ ḍā ē̄
nija nija sāju samāju banāī̄ guha rāutahi jōhārē jāī̄
dēkhi subhaṭa saba lāyaka jānē̄ lai lai nāma sakala sanamānē

dō. bhāihu lāvahu dhōkha jani āju kāja baḍa॥ mōhi॥
suni sarōṣa bōlē subhaṭa bīra adhīra na hōhi ॥ 191 ॥

rāma pratāpa nātha bala tōrē॥ karahim̄ kaṭaku binu bhaṭa binu ghōrē ॥
jīvata pāu na pāChēm̄ dharahim̄॥ ruṇḍa muṇḍamaya mēdini karahim̄ ॥
dīkha niṣādanātha bhala ṭōlū॥ kahēu bajāu jujhāū ḍhōlū ॥
ētanā kahata Chīnka bhi bā॥ ē॥ kahēu sagunianha khēta suhāē ॥
būḍha॥ u ēku kaha saguna bichārī॥ bharatahi milia na hōhi rārī ॥
rāmahi bharatu manāvana jāhīm̄॥ saguna kahi asa bigrahu nāhīm̄ ॥
suni guha kahi nīka kaha būḍha॥ ā॥ sahasā kari paChitāhim̄ bimūḍha॥ ā ॥
bharata subhāu sīlu binu būjhēm̄॥ baḍa॥ i hita hāni jāni binu jūjhēm̄ ॥

dō. gahahu ghāṭa bhaṭa samīti saba lēu॥ marama mili jāi॥
būjhi mitra ari madhya gati tasa taba karihu॥ āi ॥ 192 ॥

lakhana sanēhu subhāya॥ suhāē॥ bairu prīti nahim̄ duri॥ durāē॥ ॥
asa kahi bhēṇṭa sa॥ jōvana lāgē॥ kanda mūla phala khaga mṛga māgē ॥
mīna pīna pāṭhīna purānē॥ bhari bhari bhāra kahāranha ānē ॥
milana sāju saji milana sidhāē॥ maṅgala mūla saguna subha pāē ॥
dēkhi dūri tēm̄ kahi nija nāmū॥ kīnha munīsahi daṇḍa pranāmū ॥
jāni rāmapriya dīnhi asīsā॥ bharatahi kahēu bujhāi munīsā ॥
rāma sakha suni sandanu tyāgā॥ chalē utari umagata anurāgā ॥
gāu॥ jāti guha॥ nāu॥ sunāi॥ kīnha jōhāru mātha mahi lāi ॥

dō. karata daṇḍavata dēkhi tēhi bharata līnha ura lāi॥
manahu॥ lakhana sana bhēṇṭa bhi prēma na hṛdaya॥ samāi ॥ 193 ॥

bhēṇṭata bharatu tāhi ati prītī॥ lōga sihāhim̄ prēma kai rītī ॥
dhanya dhanya dhuni maṅgala mūlā॥ sura sarāhi tēhi barisahim̄ phūlā ॥
lōka bēda saba bhā॥ tihim̄ nīchā॥ jāsu Chā॥ ha Chui lēia sīñchā ॥
tēhi bhari aṇka rāma laghu bhrātā॥ milata pulaka paripūrita gātā ॥
rāma rāma kahi jē jamuhāhīm̄॥ tinhahi na pāpa puñja samuhāhīm̄ ॥
yaha tau rāma lāi ura līnha॥ kula samēta jagu pāvana kīnhā ॥
karamanāsa jalu surasari parī॥ tēhi kō kahahu sīsa nahim̄ dharī ॥
ulaṭā nāmu japata jagu jānā॥ bālamīki bhē brahma samānā ॥

dō. svapacha sabara khasa jamana jaḍa॥ pāva॥ ra kōla kirāta॥
rāmu kahata pāvana parama hōta bhuvana bikhyāta ॥ 194 ॥

nahim̄ achiraju juga juga chali ā॥ kēhi na dīnhi raghubīra baḍa॥ ā॥ ॥
rāma nāma mahimā sura kahahim̄॥ suni suni avadhalōga sukhu lahahim̄ ॥
rāmasakhahi mili bharata saprēmā॥ pū॥ Chī kusala sumāṅgala khēmā ॥

dēkhi bharata kara sīla sanēhū bhā niśāda tēhi samaya bidēhū sakucha sanēhu mōdu mana bāḍha ā bharatahi chitavata ēkaṭaka ṭhāḍha ā dhari dhīraju pada bandi bahōrī binaya saprēma karata kara jōrī kusala mūla pada paṇkaja pēkhī maiṁ tihu kāla kusala nija lēkhī aba prabhu parama anugraha tōrēm sahita kōti kula maṅgala mōrēm

dō. samujhi mōri karatūti kulu prabhu mahimā jiya jōi jō na bhaji raghubīra pada jaga bidhi bañchita sōi 195

kapaṭī kāyara kumati kujātī lōka bēda bāhēra saba bhā tī rāma kīnha āpana jabahī tēm bhayu bhuvana bhūṣana tabahī tēm dēkhi prīti suni binaya suhāī milēu bahōri bharata laghu bhāī kahi niśāda nija nāma subānīm sādara sakala jōhārīm rānīm jāni lakhana sama dēhim asīsā jiahu sukī saya lākha barīsā nirakhi niśādu nagara nara nārī bhē sukī janu lakhanu nihārī kahahim lahēu ēhim jīvana lāhū bhēṇṭēu rāmabhadra bhari bāhū suni niśādu nija bhāga baḍa āī pramudita mana li chalēu lēvāī

dō. sanakārē sēvaka sakala chalē svāmi rukha pāi ghara taru tara sara bāga bana bāsa banāēhi jāi 196

sṛṅgabērapura bharata dīkha jaba bhē sanēha saba aṅga sithila taba sōhata diē niśādahi lāgū janu tanu dharēm binaya anurāgū ēhi bidhi bharata sēnu sabu saṅgā dīkhi jāi jaga pāvani gaṅgā rāmaghāṭa kaha kīnha pranāmū bhā manu maganu milē janu rāmū karahim pranāma nagara nara nārī mudita brahmamaya bāri nihārī kari majjanu māgahim kara jōrī rāmachandra pada prīti na thōrī bharata kahēu surasari tava rēnū sakala sukhada sēvaka suradhēnū jōri pāni bara māgu ēhū siya rāma pada sahaja sanēhū

dō. ēhi bidhi majjanu bharatu kari gura anusāsana pāi mātu nahānīm jāni saba dērā chalē lavāi 197

jaha taha lōganha dērā kīnhā bharata sōdhu sabahī kara līnhā sura sēvā kari āyasu pāi rāma mātu pahim gē dau bhāī charana chā pi kahi kahi mṛdu bānī jananīm sakala bharata sanamānī bhāīhi saumpi mātu sēvakāī āpu niśādahi līnha bōlāī chalē sakħā kara sōm kara jōrēm sithila sarīra sanēha na thōrēm pū Chata sakħahi sō ṭhāu dēkhāū nēku nayana mana jarani juḍa āū jaha siya rāmu lakhanu nisi sōē kahata bharē jala lōchana kōē bharata bachana suni bhayu biṣādū turata tahā li gayu niśādū

dō. jaha\sim̄supsā punīta tara raghubara kiya biśrāmu\s
ati sanēha\sādara bharata kīnhēu daṇḍa pranāmu \ 198 \

kusa sā\ tharīníhāri suhāī\ kīnha pranāmu pradachChina jāī \
charana rēkha raja ā\ khinha lāī\ bani na kahata pṛīti adhikāī \
kanaka bindu dui chārika dēkhē\ rākhē sīsa sīya sama lēkhē \
sajala bilōchana hṛdaya\ galānī\ kahata sakhā sana bachana subānī \
śrīhata sīya biraha\ dutihīnā\ jathā avadha nara nāri bilīnā \
pitā janaka dēu\ paṭatara kēhī\ karatala bhōgu jōgu jaga jēhī \
sasura bhānukula bhānu bhuālū\ jēhi sihāta amarāvatipālū \
prānanāthu raghunātha gōsāī\ jō baḍa\ hōta sō rāma baḍa\ āī \

dō. pati dēvatā sutīya mani sīya sā\ tharī dēkhi\br/>biharata hradu na hahari hara pabi tēm kaṭhina bisēṣi \ 199 \

lālana jōgu lakhana laghu lōnē\ bhē na bhāi asa ahahim na hōnē \
purajana priya pitu mātu dulārē\ siya raghubarahi prānapiārē \
mrdu mūrati sukumāra subhāū\ tāta bāu tana lāga na kāū \
tē bana sahahim bipati saba bhā\ tī\ nidarē kōti kulisa ēhim Chātī \
rāma janami jagu kīnha ujāgara\ rūpa sīla sukha saba guna sāgara \
purajana parijana gura pitu mātā\ rāma subhāu sabahi sukhadātā \
bairiu rāma baḍa\ āī karahīm\ bōlani milani binaya mana harahīm \
sārada kōti kōti sata sēsā\ kari na sakahim prabhu guna gana lēkhā \

dō. sukhasvarupa raghubaṁsamani maṅgala mōda nidhāna\br/>tē sōvata kusa ḥāsi mahi bidhi gati ati balavāna \ 200 \

rāma sunā dukhu kāna na kāū\ jīvanataru jimi jōgavi rāū \
palaka nayana phani mani jēhi bhā\ tī\ jōgavahim janani sakala dina rātī \
tē aba phirata bipina padachārī\ kanda mūla phala phūla ahārī \
dhiga kaikēī amaṅgala mūlā\ bhisi prāna priyatama pratikūlā \
maiṁ dhiga dhiga agha udadhi abhāgī\ sabu utapātu bhayu jēhi lāgī \
kula kalaṅku kari sṛjēu bidhātā\ sāi\ dōha mōhi kīnha kumātā\ \
suni saprēma samujhāva niśādū\ nātha karia kata bādi biśādū \
rāma tumhahi priya tumha priya rāmahi\ yaha nirajōsu dōsu bidhi bāmahi \

Cham. bidhi bāma kī karanī kaṭhina jēmhim mātu kīnhī bāvarī\br/>tēhi rāti puni puni karahim prabhu sādara sarahanā rāvarī \
tulasī na tumha sō rāma pṛitamu kahatu haum sauhēm kiē\br/>parināma maṅgala jāni apanē āniē dhīraju hiē\ \

sō. antarajāmī rāmu sakucha saprēma kṛpāyatana॥
chalia karia biśrāmu yaha bichāri dṛḍha॥ āni mana ॥ 201 ॥

sakhā bachana suni ura dhari dhīrā॥ bāsa chalē sumirata raghubīrā ॥
yaha sudhi pāi nagara nara nārī॥ chalē bilōkana ārata bhārī ॥
paradakhinā kari karahim pranāmā॥ dēhim kaikihi khōri nikāmā ॥
bhārī bhari bāri bilōchana lēmhīm॥ bāma bidhātāhi dūṣana dēhim ॥
ēka sarāhahim bharata sanēhū॥ kau kaha nrpati nibāhēu nēhū ॥
nindahim āpu sarāhi niśādahi॥ kō kahi saki bimōha biśādahi ॥
ēhi bidhi rāti lōgu sabu jāgā॥ bhā bhinusāra gudārā lāgā ॥
gurahi sunāva॥ chaḍha॥ āi suhāīm॥ nīm nāva saba mātu chaḍha॥ āīm ॥
daṇḍa chāri maha॥ bhā sabu pārā॥ utari bharata taba sabahi sa॥ bhārā ॥

dō. prātakriyā kari mātu pada bandi gurahi siru nāi॥
āgēm kiē niśāda gana dīnhēu kaṭaku chalāi ॥ 202 ॥

kiyu niśādanāthu aguāīm॥ mātu pālakīm sakala chalāīm ॥
sātha bōlāi bhāi laghu dīnhā॥ bipranha sahita gavanu gura kīnhā ॥
āpu surasarihi kīnhā pranāmū॥ sumirē lakhana sahita siya rāmū ॥
gavanē bharata payōdēhim pāē॥ kōtala saṅga jāhim ḍōriāē ॥
kahahim susēvaka bārahim bārā॥ hōia nātha asva asavārā ॥
rāmu payōdēhi pāya॥ sidhāē॥ hama kaha॥ ratha gaja bāji banāē ॥
sira bhara jāu॥ uchita asa mōrā॥ saba tēm sēvaka dharamu kaṭhōrā ॥
dēkhi bharata gati suni mṛdu bānī॥ saba sēvaka gana garahim galānī ॥

dō. bharata tīsarē pahara kaha॥ kīnhā prabēsu prayāga॥
kahata rāma siya rāma siya umagi umagi anurāga ॥ 203 ॥

jhalakā jhalakata pāyanha kaiṁsēm॥ pañkaja kōsa ūsa kana jaisēm ॥
bharata payādēhim āē ājū॥ bhayu dukhita suni sakala samājū ॥
khabari līnha saba lōga nahāē॥ kīnhā pranāmu tribēnihim āē ॥
sabidhi sitāsita nīra nahānē॥ diē dāna mahisura sanamānē ॥
dēkhata syāmala dhavala halōrē॥ pulaki sarīra bharata kara jōrē ॥
sakala kāma prada tīratharāū॥ bēda bidita jaga pragaṭa prabhāū ॥
māgu॥ bhīkha tyāgi nije dharamū॥ ārata kāha na kari kukaramū ॥
asa jiya॥ jāni sujāna sudānī॥ saphala karahim jaga jāchaka bānī ॥

dō. aratha na dharama na kāma ruchi gati na chahu॥ nirabāna॥
janama janama rati rāma pada yaha baradānu na āna ॥ 204 ॥

jānahu॥ rāmu kuṭila kari mōhī॥ lōga kahu gura sāhiba drōhī ॥
sītā rāma charana rati mōrēm॥ anudina baḍha॥ u anugraha tōrēm ॥

jaladu janama bhari surati bisāru ॥ jāchata jalu pabi pāhana dāru ॥
chātaku raṭani ghaṭēm ghaṭi jāī ॥ baḍha ॥ ē prēmu saba bhā ॥ ti bhalāī ॥
kanakahim bāna chaḍha ॥ i jimi dāhēm ॥ timi priyatama pada nēma nibāhēm ॥
bharata bachana suni mājha tribēnī ॥ bhi mṛdu bāni sumāṅgala dēnī ॥
tāta bharata tumha saba bidhi sādhū ॥ rāma charana anurāga agādhū ॥
bāda galāni karahu mana māhīm ॥ tumha sama rāmahi kau priya nāhīm ॥

dō. tanu pulakēu hiya ॥ haraṣu suni bēni bachana anukūla ॥
bharata dhanya kahi dhanya sura haraṣita baraṣahim phūla ॥ 205 ॥

pramudita tīratharāja nivāsī ॥ baikhānasa baṭu grī udāsī ॥
kahahim parasapara mili dasa pā ॥ chā ॥ bharata sanēha sīlu suchi sā ॥ chā ॥
sunata rāma guna grāma suhāē ॥ bharadvāja munibara pahim āē ॥
daṇḍa pranāmu karata muni dēkhē ॥ mūratimanta bhāgya nija lēkhē ॥
dhāi uṭhāi lāi ura līnhē ॥ dīnhi asīsa kṛtāratha kīnhē ॥
āsanu dīnha nāi siru baiṭhē ॥ chahata sakucha gr̄ha ॥ janu bhaji paīthē ॥
muni pū ॥ Chaba kaChu yaha baḍa ॥ sōchū ॥ bōlē riṣi lakhi sīlu sa ॥ kōchū ॥
sunahu bharata hama saba sudhi pāī ॥ bidhi karataba para kiChu na basāī ॥

dō. tumha galāni jiya ॥ jani karahu samujhī mātu karatūti ॥
tāta kaikihi dōsu nahim gī girā mati dhūti ॥ 206 ॥

yahu kahata bhala kahihi na kōū ॥ lōku bēda budha sammata dōū ॥
tāta tumhāra bimala jasu gāī ॥ pāhi lōku bēdu baḍa ॥ āī ॥
lōka bēda sammata sabu kahī ॥ jēhi pitu dēi rāju sō lahī ॥
rāu satyabrata tumhahi bōlāī ॥ dēta rāju sukhu dharamu baḍa ॥ āī ॥
rāma gavanu bana anaratha mūlā ॥ jō suni sakala bisva bhi sūlā ॥
sō bhāvī basa rāni ayānī ॥ kari kuchāli antahu ॥ paChitānī ॥
taha ॥ u ॥ tumhāra alapa aparādhū ॥ kahai sō adhama ayāna asādhū ॥
karatēhu rāju ta tumhahi na dōśū ॥ rāmahi hōta sunata santosū ॥

dō. aba ati kīnhēhu bharata bhala tumhahi uchita mata ēhu ॥
sakala sumāṅgala mūla jaga raghubara charana sanēhu ॥ 207 ॥

sō tumhāra dhanu jīvanu prānā ॥ bhūribhāga kō tumhahi samānā ॥
yaha tamhāra ācharaju na tātā ॥ dasaratha suana rāma priya bhrātā ॥
sunahu bharata raghubara mana māhīm ॥ pēma pātru tumha sama kau nāhīm ॥
lakhana rāma sītahi ati prītī ॥ nisi saba tumhahi sarāhata bītī ॥
jānā maramu nahāta prayāgā ॥ magana hōhim tumharēm anurāgā ॥
tumha para asa sanēhu raghubara kēm ॥ sukha jīvana jaga jasa jaḍa ॥ nara kēm ॥
yaha na adhika raghubīra baḍa ॥ āī ॥ pranata kuṭumba pāla raghurāī ॥
tumha tau bharata mōra mata ēhū ॥ dharēm dēha janu rāma sanēhū ॥

dō. tumha kaha॥ bharata kalaṅka yaha hama saba kaha॥ upadēsu॥
rāma bhagati rasa siddhi hita bhā yaha samu ganēsu ॥ 208 ॥

nava bidhu bimala tāta jasu tōrā॥ raghubara kiṅkara kumuda chakōrā ॥
udita sadā a॥ thihi kabahū॥ nā॥ ghaṭīhi na jaga nabha dina dina dūnā ॥
kōka tilōka prīti ati karihī॥ prabhu pratāpa rabi Chabihi na harihī ॥
nisi dina sukhada sadā saba kāhū॥ grasihi na kaiki karatabu rāhū ॥
pūrana rāma supēma piyūṣā॥ gura avamāna dōṣa nahim dūṣā ॥
rāma bhagata aba amia॥ aghāhū॥ kīnhēhu sulabha sudhā basudhāhū॥ ॥
bhūpa bhagīratha surasari ānī॥ sumirata sakala summagala khānī ॥
dasaratha guna gana barani na jāhīm॥ adhiku kahā jēhi sama jaga nāhīm ॥

dō. jāsu sanēha sakōcha basa rāma pragaṭa bhē āi ॥
jē hara hiya nayanani kabahu॥ nirakhē nahīm aghāi ॥ 209 ॥

kīrati bidhu tumha kīnha anūpā॥ jaha॥ basa rāma pēma mṛgarūpā ॥
tāta galāni karahu jiya॥ jāē॥ ḥarahu daridrahi pārasu pāē॥ ॥ ॥
sunahu bharata hama jhūṭha na kahahīm॥ udāśīna tāpasa bana rahahīm ॥
saba sādhana kara suphala suhāvā॥ lakhana rāma siya darasanu pāvā ॥
tēhi phala kara phalu darasa tumhārā॥ sahita payāga subhāga hamārā ॥
bharata dhanya tumha jasu jagu jayū॥ kahi asa pēma magana puni bhayū ॥
suni muni bachana sabhāsada haraṣē॥ sādhu sarāhi sumana sura baraṣē ॥
dhanya dhanya dhuni gagana payāgā॥ suni suni bharatu magana anurāgā ॥

dō. pulaka gāta hiya॥ rāmu siya sajala sarōruha naina॥
kari pranāmu muni maṇḍalihi bōlē gadagada baina ॥ 210 ॥

muni samāju aru tīratharājū॥ sā॥ chihu॥ sapatha aghāi akājū ॥
ēhim thala jaum kiChu kahia banāī॥ ēhi sama adhika na agha adhamāī ॥
tumha sarbagya kahu॥ satibhāū॥ ura antarajāmī raghurāū ॥
mōhi na mātu karataba kara sōchū॥ nahim dukhu jiya॥ jagu jānihi pōchū ॥
nāhina ḥaru bigarihi paralōkū॥ pitahu marana kara mōhi na sōkū ॥
sukṛta sujasa bhari bhuana suhāē॥ laChimana rāma sarisa suta pāē ॥
rāma biraha॥ taji tanu Chanabhaṅgū॥ bhūpa sōcha kara kavana prasaṅgū ॥
rāma lakhana siya binu paga panahīm॥ kari muni bēṣa phirahim bana banahī ॥

dō. ajina basana phala asana mahi sayana ḥāsi kusa pāta॥
basi taru tara nita sahata hima ātapa baraṣā bāta ॥ 211 ॥

ēhi dukha dāha॥ dahi dina Chātī॥ bhūkha na bāsara nīda na rātī ॥
ēhi kurōga kara auṣadhu nāhīm॥ sōdhēu॥ sakala bisva mana māhīm ॥
mātu kumata badha॥ ī agha mūlā॥ tēhim hamāra hita kīnha ba॥ sūlā ॥

kali kukāṭha kara kīnha kujantrū॥ gāḍa॥ i avadhi paḍha॥ i kaṭhina kumantru ॥
mōhi lagi yahu kuṭhāṭu tēhim ṭhāṭā॥ ghālēsi saba jagu bārahabāṭā ॥
miṭi kujōgu rāma phiri āē॥ basi avadha nahim āna upāē॥ ॥
bharata bachana suni muni sukhu pāī॥ sabahim kīnha bahu bhā॥ ti baḍa॥ āī ॥
tāta karahu jani sōchu bisēṣī॥ saba dukhu miṭahi rāma paga dēkhī ॥

dō. kari prabōdha munibara kahēu atithi pēmapriya hōhu॥
kanda mūla phala phūla hama dēhim lēhu kari Chōhu ॥ 212 ॥

suni muni bachana bharata hi॥ ya sōchū॥ bhayu kuavasara kaṭhina sa॥ kōchū ॥
jāni garui gura girā bahōrī॥ charana bandi bōlē kara jōrī ॥
sira dhari āyasu karia tumhārā॥ parama dharama yahu nātha hamārā ॥
bharata bachana munibara mana bhāē॥ suchi sēvaka siṣa nikaṭa bōlāē ॥
chāhiē kīnha bharata pahunāī॥ kanda mūla phala ānahu jāī ॥
bhalēhīm nātha kahi tinha sira nāē॥ pramudita nija nija kāja sidhāē ॥
munihī sōcha pāhuna baḍa॥ nēvatā॥ tasi pūjā chāhia jasa dēvatā ॥
suni ridhi sidhi animādika āī॥ āyasu hōi sō karahim gōsāī ॥

dō. rāma biraha byākula bharatu sānuja sahitā samāja॥
pahunāī kari harahu śrama kahā mudita munirāja ॥ 213 ॥

ridhi sidhi sira dhari munibara bānī॥ baḍa॥ bhāgini āpuhi anumānī ॥
kahahim parasapara sidhi samudāī॥ atulita atithi rāma laghu bhāī ॥
muni pada bandi karia sōi ājū॥ hōi sukhī saba rāja samājū ॥
asa kahi rachēu ruchira grha nānā॥ jēhi bilōki bilakhāhīm bimānā ॥
bhōga bibhūti bhūri bhari rākhē॥ dēkhata jinhahi amara abhilāṣē ॥
dāsīm dāsa sāju saba līnhēm॥ jōgavata rahahim manahi manu dīnhēm ॥
saba samāju saji sidhi pala māhīm॥ jē sukha surapura sapanēhu॥ nāhīm ॥
prathamahim bāsa diē saba kēhī॥ sundara sukhada jathā ruchi jēhī ॥

dō. bahuri saparijana bharata kahu॥ riṣi asa āyasu dīnha॥
bidhi bisamaya dāyaku bibhava munibara tapabala kīnha ॥ 214 ॥

mini prabhāu jaba bharata bilōkā॥ saba laghu lagē lōkapati lōkā ॥
sukha samāju nahim jāi bakhānī॥ dēkhata birati bisārahiṁ gyānī ॥
āsana sayana subasana bitānā॥ bana bāṭikā bihaga mṛga nānā ॥
surabhi phūla phala amia samānā॥ bimala jalāsaya bibidha bidhānā॥
asana pāna sucha amia amī sē॥ dēkhi lōga sakuchāta jamī sē ॥
sura surabhī surataru sabahī kēm॥ lakhi abhilāṣu surēsa sachī kēm ॥
ritu basanta baha tribidha bayārī॥ saba kaha॥ sulabha padāratha chārī ॥
straka chandana banitādika bhōgā॥ dēkhi haraṣa bisamaya basa lōgā ॥

dō. sampata chakī bharatu chaka muni āyasa khēlavāra ॥
tēhi nisi āśrama piñjarā ॥ rākhē bhā bhinusāra ॥ 215 ॥

māsapārāyaṇa, unnīsavā ॥ viśrāma
kīnha nimajjanu tīratharājā ॥ nāi munihi siru sahitā samājā ॥
riṣi āyasu asīsa sira rākhī ॥ kari daṇḍavata binaya bahu bhāṣī ॥
patha gati kusala sātha saba līnhē ॥ chalē chitrakūṭahim chitu dīnhēm ॥
rāmasakhā kara dīnhēm lāgū ॥ chalata dēha dhari janu anurāgū ॥
nahim pada trāna sīsa nahim Chāyā ॥ pēmu nēmu bratu dharamu amāyā ॥
lakhana rāma siya pantha kahānī ॥ pū Chata sakhami kahata mṛdu bānī ॥
rāma bāsa thala biṭapa bilōkēm ॥ ura anurāga rahata nahim rōkaim ॥
daikhi dasā sura barisahim phūlā ॥ bhi mṛdu mahi magu maṅgala mūlā ॥

dō. kiē ॥ jāhim Chāyā jalada sukhada bahi bara bāta ॥
tasa magu bhayu na rāma kaha ॥ jasa bhā bharatahi jāta ॥ 216 ॥

jaḍa ॥ chētana maga jīva ghanērē ॥ jē chitē prabhu jinha prabhu hērē ॥
tē saba bhē parama pada jōgū ॥ bharata darasa mēṭā bhava rōgū ॥
yaha baḍa ॥ i bāta bharata ki nāhīm ॥ sumirata jinahi rāmu mana māhīm ॥
bāraka rāma kahata jaga jēū ॥ hōta tarana tārana nara tēū ॥
bharatu rāma priya puni laghu bhrātā ॥ kasa na hōi magu maṅgaladātā ॥
siddha sādhu munibara asa kahahīm ॥ bharatahi nirakhi haraṣu hiya ॥ lahahīm ॥
dēkhi prabhāu surēsahi sōchū ॥ jagu bhala bhalēhi pōcha kahu ॥ pōchū ॥
gura sana kahēu karia prabhu sōi ॥ rāmahi bharatahi bhēṇṭa na hōi ॥

dō. rāmu sa ॥ kōchī prēma basa bharata sapēma payōdhī ॥
banī bāta bēgarana chahati karia jatanu Chalu sōdhi ॥ 217 ॥

bachana sunata suraguru musakānē ॥ sahasranayana binu lōchana jānē ॥
māyāpati sēvaka sana māyā ॥ kari ta ulaṭi pari surarāyā ॥
taba kiChu kīnha rāma rukha jānī ॥ aba kuchāli kari hōihī hānī ॥
sunu surēsa raghunātha subhāū ॥ nija aparādha risāhim na kāū ॥
jō aparādhu bhagata kara kari ॥ rāma rōṣa pāvaka sō jarī ॥
lōkahu ॥ bēda bidita itihāsā ॥ yaha mahimā jānahim durabāsā ॥
bharata sarisa kō rāma sanēhī ॥ jagu japa rāma rāmu japa jēhī ॥

dō. manahu ॥ na ānia amarapati raghubara bhagata akāju ॥
ajasu lōka paralōka dukha dina dina sōka samāju ॥ 218 ॥

sunu surēsa upadēsu hamārā ॥ rāmahi sēvakū parama piārā ॥
mānata sukhu sēvaka sēvakāī ॥ sēvaka baira bairu adhikāī ॥
jadyapi sama nahim rāga na rōṣū ॥ gahahim na pāpa pūnu guna dōṣū ॥

karama pradhāna bisva kari rākhā ॥ jō jasa kari sō tasa phalu chākhā ॥
tadapi karahim̄ sama biṣama bihārā ॥ bhagata abhagata hṛdaya anusārā ॥
aguna alēpa amāna ēkarasa ॥ rāmu saguna bhē bhagata pēma basa ॥
rāma sadā sēvaka ruchi rākhī ॥ bēda purāna sādhu sura sākhī ॥
asa jiya ॥ jāni tajahu kuṭilā ॥ karahu bharata pada prīti suhāī ॥

dō. rāma bhagata parahita nirata para dukha dukhī dayāla ॥
bhagata sirōmani bharata tēm̄ jani darapahu surapāla ॥ 219 ॥

satyasandha prabhu sura hitakārī ॥ bharata rāma āyasa anusārī ॥
svāratha bibasa bikala tumha hōhū ॥ bharata dōsu nahim̄ rāura mōhū ॥
suni surabara suragura bara bānī ॥ bhā pramōdu mana miṭī galānī ॥
baraśi prasūna haraśi surarāū ॥ lagē sarāhana bharata subhāū ॥
ēhi bidhi bharata chalē maga jāhīm̄ ॥ dasā dēkhi muni siddha sihāhīm̄ ॥
jabahim̄ rāmu kahi lēhim̄ usāsā ॥ umagata pēmu manaha ॥ chahu pāsā ॥
dravahim̄ bachana suni kulisa paṣānā ॥ purajana pēmu na jāi bakhānā ॥
bīcha bāsa kari jamunahim̄ āē ॥ nirakhi nīru lōchana jala Chāē ॥

dō. raghubara barana bilōki bara bāri samēta samāja ॥
hōta magana bāridhi biraha chaḍha ॥ ē bibēka jahāja ॥ 220 ॥

jamuna tīra tēhi dina kari bāsū ॥ bhayu samaya sama sabahi supāsū ॥
rātahim̄ ghāṭa ghāṭa kī taranī ॥ āīm̄ aganita jāhīm̄ na baranī ॥
prāta pāra bhē ēkahi khēṁvā ॥ tōshē rāmasakhā kī sēvā ॥
chalē nahāi nadihi sira nāī ॥ sātha niṣādanātha dau bhāī ॥
āgēm̄ munibara bāhana āChēm̄ ॥ rājasamāja jāi sabu pāChēm̄ ॥
tēhim̄ pāChēm̄ dau bandhu payādēm̄ ॥ bhūṣana basana bēṣa suṭhi sādēm̄ ॥
sēvaka suhrada sachivasuta sāthā ॥ sumirata lakhanu sīya raghunāthā ॥
jaha ॥ jaha ॥ rāma bāsa biśrāmā ॥ taha ॥ taha ॥ karahim̄ saprēma pranāmā ॥

dō. magabāsī nara nāri suni dhāma kāma taji dhāī ॥
dēkhi sarūpa sanēha saba mudita janama phalu pāi ॥ 221 ॥

kahahim̄ sapēma ēka ēka pāhīm̄ ॥ rāmu lakhanu sakhi hōhim̄ ki nāhīm̄ ॥
baya bapu barana rūpa sōi ālī ॥ sīlu sanēhu sarisa sama chālī ॥
bēṣu na sō sakhi sīya na saṅgā ॥ āgēm̄ anī chalī chaturaṅgā ॥
nahim̄ prasanna mukha mānasa khēdā ॥ sakhi sandēhu hōi ēhim̄ bhēdā ॥
tāsu taraka tiyagana mana mānī ॥ kahahim̄ sakala tēhi sama na sayānī ॥
tēhi sarāhi bānī phuri pūjī ॥ bōlī madhura bachana tiya dūjī ॥
kahi sapēma saba kathāprasaṅgū ॥ jēhi bidhi rāma rāja rasa bhaṅgū ॥
bharatahi bahuri sarāhana lāgī ॥ sīla sanēha subhāya subhāgī ॥

dō. chalata payādēm khāta phala pitā dīnha taji rāju॥
jāta manāvana raghubarahi bharata sarisa kō āju ॥ 222 ॥

bhāyapa bhagati bharata ācharanū॥ kahata sunata dukha dūṣana haranū ॥
jō kaChu kahaba thōra sakhi sōī॥ rāma bandhu asa kāhē na hōī ॥
hama saba sānuja bharatahi dēkhēm॥ bhinna dhanya jubatī jana lēkhēm ॥
suni guna dēkhi dasā paChitāhīm॥ kaiki janani jōgu sutu nāhīm ॥
kau kaha dūṣanu rānihi nāhina॥ bidhi sabu kīnha hamahi jō dāhina ॥
kaha॥ hama lōka bēda bidhi hīnī॥ laghu tiya kula karatūti malīnī ॥
basahim kudēsa kugā॥ va kubāmā॥ kaha॥ yaha darasu punya parināmā ॥
asa anandu achiriju prati grāmā॥ janu marubhūmi kalapataru jāmā ॥

dō. bharata darasu dēkhata khulēu maga lōganha kara bhāgu॥
janu siṅghalabāsinha bhayu bidhi basa sulabha prayāgu ॥ 223 ॥

nija guna sahita rāma guna gāthā॥ sunata jāhim sumirata raghunāthā ॥
tīratha muni āśrama suradhāmā॥ nirakhi nimajjhahim karahim pranāmā ॥
manahim mana māgahim baru ēhū॥ sīya rāma pada paduma sanēhū ॥
milahim kirāta kōla banabāsī॥ baikhānasa baṭu jatī udāsī ॥
kari pranāmu pū॥ Chahim jēhim tēhī॥ kēhi bana lakhanu rāmu baidēhī ॥
tē prabhu samāchāra saba kahahīm॥ bharatahi dēkhi janama phalu lahahim ॥
jē jana kahahim kusala hama dēkhē॥ tē priya rāma lakhana sama lēkhē ॥
ēhi bidhi būjhata sabahi subānī॥ sunata rāma banabāsa kahānī ॥

dō. tēhi bāsara basi prātahim chalē sumiri raghunātha॥
rāma darasa kī lālasā bharata sarisa saba sātha ॥ 224 ॥

maṅgala saguna hōhim saba kāhū॥ pharakahim sukhada bilōchana bāhū ॥
bharatahi sahita samāja uChāhū॥ milihahim rāmu miṭahi dukha dāhū ॥
karata manōratha jasa jiya॥ jākē॥ jāhim sanēha surā॥ saba Chākē ॥
sithila aṅga paga maga ḥagi ḥōlahim॥ bihabala bachana pēma basa bōlahim ॥
rāmasakhā॥ tēhi samaya dēkhāvā॥ saila sirōmani sahaja suhāvā ॥
jāsu samīpa sarita paya tīrā॥ sīya samēta basahim dau bīrā ॥
dēkhi karahim saba daṇḍa pranāmā॥ kahi jaya jānaki jīvana rāmā ॥
prēma magana asa rāja samājū॥ janu phiri avadha chalē raghurājū ॥

dō. bharata prēmu tēhi samaya jasa tasa kahi saki na sēṣu॥
kabihim agama jimi brahmasukhu aha mama malina janēṣu ॥ 225॥

sakala sanēha sithila raghubara kēm॥ gē kōsa duī dinakara ḫharakēm ॥
jalu thalu dēkhi basē nisi bītēm॥ kīnha gavana raghunātha pirītēm ॥
uhā॥ rāmu rajanī avasēṣā॥ jāgē sīya॥ sapana asa dēkhā ॥

sahita samāja bharata janu āē॥ nātha biyōga tāpa tana tāē ॥
sakala malina mana dīna dukhārī॥ dēkhīm sāsu āna anuhārī ॥
suni siya sapana bharē jala lōchana॥ bhē sōchabasa sōcha bimōchana ॥
lakhana sapana yaha nīka na hōī॥ kaṭhina kuchāha sunāhi kōī ॥
asa kahi bandhu samēta nahānē॥ pūji purāri sādhu sanamānē ॥

Cham. sanamāni sura muni bandi baithē uttara disi dēkhata bhē॥
nabha dhūri khaga mrga bhūri bhāgē bikala prabhu āśrama gē ॥
tulasī uṭhē avalōki kāranu kāha chita sachakita rahē॥
saba samāchāra kirāta kōlanhi āi tēhi avasara kahē ॥

dō. sunata sumāngala baina mana pramōda tana pulaka bhara॥
sarada sarōruha naina tulasī bharē sanēha jala ॥ 226 ॥

bahuri sōchabasa bhē siyaravanū॥ kārana kavana bharata āgavanū ॥
ēka āi asa kahā bahōrī॥ sēna saṅga chaturaṅga na thōrī ॥
sō suni rāmahi bhā ati sōchū॥ ita pitu bacha ita bandhu sakōchū ॥
bharata subhāu samujhi mana māhīm॥ prabhu chita hita thiti pāvata nāhī ॥
samādhāna taba bhā yaha jānē॥ bharatu kahē mahu॥ sādhu sayānē ॥
lakhana lakhēu prabhu hṛdaya॥ khabhārū॥ kahata samaya sama nīti bichārū ॥
binu pū॥ Cha kaChu kahu॥ gōsāīm॥ sēvaku samaya॥ na ḍhīṭha ḍhīṭhāī ॥
tumha sarbagya sirōmani svāmī॥ āpani samujhi kahu॥ anugāmī ॥

dō. nātha suhrada suthi sarala chita sīla sanēha nidhāna ॥
saba para prīti pratīti jiya॥ jānia āpu samāna ॥ 227 ॥

biṣī jīva pāi prabhutāī॥ mūḍha॥ mōha basa hōhim janāī ॥
bharatu nīti rata sādhu sujānā॥ prabhu pada prēma sakala jagu jānā ॥
tēū āju rāma padu pāī॥ chalē dharama marajāda mēṭāī ॥
kuṭila kubandha kuavasaru tākī॥ jāni rāma banavāsa ēkākī ॥
kari kumantru mana sāji samājū॥ āē karai akaṇṭaka rājū ॥
kōti prakāra kalapi kuṭalāī॥ āē dala baṭōri dau bhāī ॥
jaum jiya॥ hōti na kapaṭa kuchālī॥ kēhi sōhāti ratha bāji gajālī ॥
bharatahi dōsu dēi kō jāē॥ jaga baurāi rāja padu pāē ॥

dō. sasi gura tiya gāmī naghuṣu chaḍha॥ ēu bhūmisura jāna॥
lōka bēda tēm bimukha bhā adhama na bēna samāna ॥ 228 ॥

sahasabāhu suranāthu trisaṇkū॥ kēhi na rājamada dīnha kalaṇkū ॥
bharata kīnha yaha uchita upāū॥ ripu rina rañcha na rākhaba kāū ॥
ēka kīnhi nahim bharata bhalāī॥ nidarē rāmu jāni asahāī ॥
samujhi parihi sau āju bisēśī॥ samara sarōṣa rāma mukhu pēkhī ॥

ētanā kahata nīti rasa bhūlā॥ rana rasa biṭapu pulaka misa phūlā ॥
prabhu pada bandi sīsa raja rākhī॥ bōlē satya sahaja balu bhāṣī ॥
anuchita nātha na mānaba mōrā॥ bharata hamahi upachāra na thōrā ॥
kahā॥ lagi sahia rahia manu mārēm॥ nātha sātha dhanu hātha hamārēm ॥

dō. Chatri jāti raghukula janamu rāma anuga jagu jāna॥
lātahu॥ mārēm chaḍha॥ ti sira nīcha kō dhūri samāna ॥ 229 ॥

uṭhi kara jōri rajāyasu māgā॥ manahu॥ bīra rasa sōvata jāgā ॥
bā॥ dhi jaṭā sira kasi kaṭi bhāthā॥ sāji sarāsanu sāyaku hāthā ॥
āju rāma sēvaka jasu lēū॥ bharatahi samara sikhāvana dēū॥ ॥
rāma nirādara kara phalu pāī॥ sōvahu॥ samara sēja dau bhāī ॥
āi banā bhala sakala samājū॥ pragaṭa karu॥ risa pāChila ājū ॥
jimi kari nikara dali mṛgarājū॥ lēi lapēti lavā jimi bājū ॥
taisēhim bharatahi sēna samētā॥ sānuja nidari nipātu॥ khētā ॥
jaum sahāya kara saṅkaru āī॥ tau māru॥ rana rāma dōhāī ॥

dō. ati sarōṣa mākhē lakhanu lakhi suni sopatha pravāna॥
sabhaya lōka saba lōkpati chāhata bhabhari bhagāna ॥ 230 ॥

jagu bhaya magana gagana bhi bānī॥ lakhana bāhubalu bipula bakhānī ॥
tāta pratāpa prabhāu tumhārā॥ kō kahi saki kō jānanihārā ॥
anuchita uchita kāju kiChu hōū॥ samujhi karia bhala kaha sabu kōū ॥
sahasā kari pāChaiṁ paChitāhīṁ॥ kahahim bēda budha tē budha nāhīṁ ॥
suni sura bachana lakhana sakuchānē॥ rāma sīya॥ sādara sanamānē ॥
kahī tāta tumha nīti suhāī॥ saba tēṁ kaṭhina rājamadu bhāī ॥
jō achava॥ ta nṛpa mātahim tēī॥ nāhina sādhusabhā jēhim sēī ॥
sunahu lakhana bhala bharata sarīsā॥ bidhi prapañcha maha॥ sunā na dīsā ॥

dō. bharatahi hōi na rājamadu bidhi hari hara pada pāi ॥
kabahu॥ ki kā॥ jī sīkarani Chīrasindhu binasāi ॥ 231 ॥

timiru taruna taranihi maku gilī॥ gaganu magana maku mēghahim milī ॥
gōpada jala būḍa॥ him ghaṭajōnī॥ sahaja Chamā baru Chāḍa॥ ai Chōnī ॥
masaka phū॥ ka maku mēru uḍa॥ āī॥ hōi na nṛpamadu bharatahi bhāī ॥
lakhana tumhāra sopatha pitu ānā॥ suchi subandhu nahiṁ bharata samānā ॥
saguna khīru avaguna jalu tātā॥ mili rachi parapañchu bidhātā ॥
bharatu haṁsa rabibam̄sa taḍa॥ āgā॥ janami kīnha guna dōṣa bibhāgā ॥
gahi guna paya taji avaguna bārī॥ niija jasa jagata kīnhi ujiārī ॥
kahata bharata guna sīlu subhāū॥ pēma payōdhi magana raghurāū ॥

dō. suni raghubara bānī bibudha dēkhi bharata para hētu
sakala sarāhata rāma sō prabhu kō kṛpānikētu ॥ 232 ॥

jaum na hōta jaga janama bharata kō sakala dharama dhura dharani dharata kō
kabi kula agama bharata guna gāthā kō jāni tumha binu raghunāthā
lakhana rāma siya suni sura bānī ati sukhu lahēu na jāi bakhānī
ihā bharatu saba sahita sahāē mandākinīṁ punīta nahāē
sarita samīpa rākhi saba lōgā māgi mātu gura sachiva niyōgā
chalē bharatu jaha siya raghurāī sātha niśādanāthu laghu bhāī
samujhi mātu karataba sakuchāhīṁ karata kutaraka kōti mana māhīm
rāmu lakhanu siya suni mama nāū uṭhi jani anata jāhim taji ṭhāū ॥

dō. mātu matē mahu māni mōhi jō kaChu karahim sō thōra
agha avaguna Chami ādarahim samujhi āpanī ōra ॥ 233 ॥

jaum pariharahiṁ malina manu jānī jau sanamānahiṁ sēvaku mānī
mōrēṁ sarana rāmahi kī panahī rāma susvāmi dōsu saba janahī
jaga jasa bhājana chātaka mīnā nēma pēma nija nipuna nabīnā
asa mana gunata chalē maga jātā sakucha sanēha sithila saba gātā
phērata manahu mātu kṛta khōrī chalata bhagati bala dhīraja dhōrī
jaba samujhata raghunātha subhāū taba patha parata utāila pāū
bharata dasā tēhi avasara kaisī jala prabāha jala ali gati jaisī
dēkhi bharata kara sōchu sanēhū bhā niśāda tēhi samaya bidēhū ॥

dō. lagē hōna maṅgala saguna suni guni kahata niśādu
miṭhi sōchu hōihi haraṣu puni parināma biṣādu ॥ 234 ॥

sēvaka bachana satya saba jānē āśrama nikaṭa jāi niarānē
bharata dīkha bana saila samājū mudita Chudhita janu pāi sunājū
īti bhīti janu prajā dukhārī tribidha tāpa pīḍa ita graha mārī
jāi surāja sudēsa sukhārī hōhim bharata gati tēhi anuhārī
rāma bāsa bana sampati bhrājā sukhī prajā janu pāi surājā
sachiva birāgu bibēku narēsū bipina suhāvana pāvana dēsū
bhaṭa jama niyama saila rajadhānī sānti sumati suchi sundara rānī
sakala aṅga sampanna surāū rāma charana āśrita chita chāū ॥

dō. jīti mōha mahipālu dala sahita bibēka bhuālu
karata akaṇṭaka rāju pura sukha sampadā sukālu ॥ 235 ॥

bana pradēsa muni bāsa ghanērē janu pura nagara gāu gana khērē
bipula bichitra bihaga mṛga nānā prajā samāju na jāi bakhānā
khagahā kari hari bāgha barāhā dēkhi mahiṣa bṛṣa sāju sarāhā ॥

bayaru bihāi charahim ēka saṅgā॥ jaha॥ manahu॥ sēna chaturaṅgā ॥
jharanā jharahim matta gaja gājahim॥ manahu॥ nisāna bibidhi bidhi bājahim ॥
chaka chakōra chātaka suka pika gana॥ kūjata mañju marāla mudita mana ॥
aligana gāvata nāchata mōrā॥ janu surāja maṅgala chahu ḥrā ॥
bēli biṭapa tṛṇa saphala saphūlā॥ saba samāju muda maṅgala mūlā ॥
dō. rāma saila sōbhā nirakhi bharata hṛdaya॥ ati pēmu॥
tāpasa tapa phalu pāi jimi sukhī sirānēm nēmu ॥ 236 ॥

māsapārāyaṇa, bīsavā॥ viśrāma
navāhnapārāyaṇa, pā॥ chavā॥ viśrāma
taba kēvaṭa ū॥ chēṁ chaḍha॥ i dhāī॥ kahēu bharata sana bhujā uṭhāī ॥
nātha dēkhiāhim biṭapa bisālā॥ pākari jambu rasāla tamālā ॥
jinha tarubaranha madhya baṭu sōhā॥ mañju bisāla dēkhi manu mōhā ॥
nīla saghana pallva phala lālā॥ abirala Chāha॥ sukhada saba kālā ॥
mānahu॥ timira arunamaya rāsī॥ birachī bidhi sa॥ kēli suṣamā sī ॥
ē taru sarita samīpa gōsā॥ ī॥ raghubara paranakuṭī jaha॥ Chāī ॥
tulasī tarubara bibidha suhāē॥ kahu॥ kahu॥ siya॥ kahu॥ lakhana lagāē ॥
baṭa Chāyā॥ bēdikā banāī॥ siya॥ nija pāni sarōja suhāī ॥

dō. jahā॥ baiṭhi munigana sahita nita siya rāmu sujāna॥
sunahim kathā itihāsa saba āgama nigama purāna ॥ 237 ॥

sakhā bachana suni biṭapa nihārī॥ umagē bharata bilōchana bārī ॥
karata pranāma chalē dau bhāī॥ kahata prīti sārada sakuchāī ॥
haraṣahim nirakhi rāma pada aṇkā॥ mānahu॥ pārasu pāyu raṇkā ॥
raja sira dhari hiya॥ nayanahi lāvahim॥ raghubara milana sarisa sukha pāvahim ॥
dēkhi bharata gati akatha atīvā॥ prēma magana mṛga khaga jaḍa॥ jīvā ॥
sakhahi sanēha bibasa maga bhūlā॥ kahi supantha sura baraṣahim phūlā ॥
nirakhi siddha sādhaka anurāgē॥ sahaja sanēhu sarāhana lāgē ॥
hōta na bhūtala bhāu bharata kō॥ achara sachara chara achara karata kō ॥

dō. pēma amia mandaru birahu bharatu payōdhi ga॥ bhīra॥
mathi pragaṭeu sura sādhu hita kṛpāsindhu raghubīra ॥ 238 ॥

sakhā samēta manōhara jōṭā॥ lakhēu na lakhana saghana bana ḥtā ॥
bharata dīkha prabhu āśramu pāvana॥ sakala sumāṅgala sadanu suhāvana ॥

karata prabēsa miṭē dukha dāvā॥ janu jōgīm paramārathu pāvā ॥
dēkhē bharata lakhana prabhu āgē॥ pū॥ Chē bachana kahata anurāgē ॥
sīsa jaṭā kaṭi muni paṭa bā॥ dhēm॥ tūna kasēm kara saru dhanu kā॥ dhēm ॥
bēdī para muni sādhu samājū॥ sīya sahita rājata raghurājū ॥
balakala basana jaṭila tanu syāmā॥ janu muni bēṣa kīnha rati kāmā ॥

kara kamalani dhanu sāyaku phērata॥ jiya kī jarani harata ha॥ si hērata ॥

dō. lasata mañju muni mañdalī madhya sīya raghuchandu॥
gyāna sabhā॥ janu tanu dharē bhagati sachchidānandu ॥ 239 ॥

sānuja sakhā samēta magana mana॥ bisarē haraşa sōka sukha dukha gana ॥
pāhi nātha kahi pāhi gōsāī॥ bhūtala parē lakuṭa kī nāī ॥
bachana sapēma lakhana pahichānē॥ karata pranāmu bharata jiya॥ jānē ॥
bandhu sanēha sarasa ēhi örā॥ uta sāhiba sēvā basa jōrā ॥
mili na jāi nahim gudarata banī॥ sukabi lakhana mana kī gati bhanī ॥
rahē rākhi sēvā para bhārū॥ chaḍha॥ ī chaṅga janu khaiñcha khēlārū ॥
kahata saprēma nāi mahi māthā॥ bharata pranāma karata raghunāthā ॥
uṭhē rāmu suni pēma adhīrā॥ kahu॥ paṭa kahu॥ niṣaṅga dhanu tīrā ॥

dō. barabasa liē uṭhāi ura lāē kṛpānidhāna॥
bharata rāma kī milani lakhi bisarē sabahi apāna ॥ 240 ॥

milani prīti kimi jāi bakhānī॥ kabikula agama karama mana bānī ॥
parama pēma pūrana dau bhāī॥ mana budhi chita ahamiti bisarāī ॥
kahahu supēma pragaṭa kō karī॥ kēhi Chāyā kabi mati anusarī ॥
kabihi aratha ākhara balu sā॥ chā॥ anuhari tāla gatihi naṭu nāchā ॥
agama sanēha bharata raghubara kō॥ jaha॥ na jāi manu bidhi hari hara kō ॥
sō maiṁ kumati kahaum kēhi bhā॥ tī॥ bāja surāga ki gā॥ ḍara tā॥ tī ॥
milani bilōki bharata raghubara kī॥ suragana sabhaya dhakadhakī dharakī ॥
samujhāē suraguru jaḍa॥ jāgē॥ baraşı prasūna prasamsana lāgē ॥

dō. mili sapēma ripusūdanahi kēvaṭu bhēṇṭēu rāma॥
bhūri bhāya॥ bhēṇṭē bharata laChimana karata pranāma ॥ 241 ॥

bhēṇṭēu lakhana lalaki laghu bhāī॥ bahuri niṣādu līnha ura lāī ॥
puni munigana duhu॥ bhāinha bandē॥ abhimata āsişa pāi anandē ॥
sānuja bharata umagi anurāgā॥ dhari sira siya pada paduma parāgā ॥
puni puni karata pranāma uṭhāē॥ sira kara kamala parasi baiṭhāē ॥
sīya॥ asīsa dīnhi mana māhīm॥ magana sanēha॥ dēha sudhi nāhīm ॥
saba bidhi sānukūla lakhi sītā॥ bhē nisōcha ura apaḍara bītā ॥
kau kiChu kahi na kau kiChu pū॥ Chā॥ prēma bharā mana nija gati Chū॥ Chā ॥
tēhi avasara kēvaṭu dhīraju dhari॥ jōri pāni binavata pranāmu kari ॥

dō. nātha sātha muninātha kē mātu sakala pura lōga॥
sēvaka sēnapa sachiva saba āē bikala biyōga ॥ 242 ॥

sīlasindhu suni gura āgavanū॥ siya samīpa rākhē ripudavanū ॥
chalē sabēga rāmu tēhi kālā॥ dhīra dharama dhura dīnadayālā ॥

gurahi dēkhi sānuja anurāgē ॥ dan̄da pranāma karana prabhu lāgē ॥
munibara dhāi liē ura lāī ॥ prēma umagi bhēṇṭē dau bhāī ॥
prēma pulaki kēvaṭa kahi nāmū ॥ kīnha dūri tēm dan̄da pranāmū ॥
rāmasakhā riṣi barabasa bhēṇṭā ॥ janu mahi luṭhata sanēha samēṭā ॥
raghupati bhagati sumāṅgala mūlā ॥ nabha sarāhi sura barisahim phūlā ॥
ēhi sama nipaṭa nīcha kau nāhīm ॥ baḍa ॥ basiṭha sama kō jaga māhīm ॥

dō. jēhi lakhi lakhanahu tēm adhika milē mudita munirāu
sō sītāpati bhajana kō pragaṭa pratāpa prabhāu ॥ 243 ॥

ārata lōga rāma sabu jānā ॥ karunākara sujāna bhagavānā ॥
jō jēhi bhāya ॥ rahā abhilāśī ॥ tēhi tēhi kai tasi rukha rākhī ॥
sānuja mili pala mahu saba kāhū ॥ kīnha dūri dukhu dāruna dāhū ॥
yaha baḍa ॥ i bāta ॥ rāma kai nāhīm ॥ jimi ghaṭa kōṭi ēka rabi Chāhīm ॥
mili kēvaṭihi umagi anurāgā ॥ purajana sakala sarāhahim bhāgā ॥
dēkhīm rāma dukhita mahatārīm ॥ janu subēli avalīm hima mārīm ॥
prathama rāma bhēṇṭī kaikēī ॥ sarala subhāya ॥ bhagati mati bhēī ॥
paga pari kīnha prabōdhu bahōrī ॥ kāla karama bidhi sira dhari khōrī ॥

dō. bhēṭīm raghubara mātu saba kari prabōdhu paritōṣu ॥
amba īsa ādhīna jagu kāhu na dēia dōṣu ॥ 244 ॥

guratiya pada bandē duhu bhāī ॥ sahitā bipratiyā jē sa ॥ ga āī ॥
gaṅga gauri sama saba sanamānīm ॥ dēhim asīsa mudita mṛdu bānī ॥
gahi pada lagē sumitrā aṅkā ॥ janu bhēṭīm sampati ati raṅkā ॥
puni janani charanani dau bhrātā ॥ parē pēma byākula saba gātā ॥
ati anurāga amba ura lāē ॥ nayana sanēha salila anhavāē ॥
tēhi avasara kara haraṣa biṣādū ॥ kimi kabi kahai mūka jimi svādū ॥
mili jananahi sānuja raghurāū ॥ gura sana kahēu ki dhāria pāū ॥
purajana pāi munīsa niyōgū ॥ jala thala taki taki utarēu lōgū ॥

dō. mahisura mantrī mātu gura ganē lōga liē sātha ॥
pāvana āśrama gavanu kiya bharata lakhana raghunātha ॥ 245 ॥

sīya āi munibara paga lāgī ॥ uchita asīsa lahī mana māgī ॥
gurapatinīhi munitiyanha samēṭā ॥ milī pēmu kahi jāi na jētā ॥
bandi bandi paga siya sabahī kē ॥ āśirabachana lahē priya jī kē ॥
sāsu sakala jaba sīya ॥ nihārīm ॥ mūdē nayana sahami sukumārīm ॥
parīm badhika basa manahu ॥ marālīm ॥ kāha kīnha karatāra kuchālīm ॥
tinha siya nirakhi nipaṭa dukhu pāvā ॥ sō sabu sahia jō daiu sahāvā ॥
janakasutā taba ura dhari dhīrā ॥ nīla nalina lōyana bhari nīrā ॥
milī sakala sāsunha siya jāī ॥ tēhi avasara karunā mahi Chāī ॥

dō. lāgi lāgi paga sabani siya bhēṇṭati ati anurāga ॥
hṛdaya ॥ asīsahim pēma basa rahiahu bharī sōhāga ॥ 246 ॥

bikala sanēha ॥ sīya saba rānīm ॥ baīthana sabahi kahēu gura gyānīm ॥
kahī jaga gati māyika munināthā ॥ kahē kaChuka paramāratha gāthā ॥
nr̄pa kara surapura gavanu sunāvā ॥ suni raghunātha dusaha dukhu pāvā ॥
marana hētu nija nēhu bichārī ॥ bhē ati bikala dhīra dhura dhārī ॥
kulisa kāthōra sunata kaṭu bānī ॥ bilapata lakhana sīya saba rānī ॥
sōka bikala ati sakala samājū ॥ mānahu ॥ rāju akājēu ājū ॥
munibara bahuri rāma samujhāē ॥ sahita samāja susarita nahāē ॥
bratu nirambu tēhi dina prabhu kīnhā ॥ munihu kahēm jalu kāhu ॥ na līnhā ॥

dō. bhōru bhē ॥ raghunandanahi jō muni āyasu dīnha ॥
śraddhā bhagati samēta prabhu sō sabu sādaru kīnha ॥ 247 ॥

kari pitu kriyā bēda jasi baranī ॥ bhē punīta pātaka tama taranī ॥
jāsu nāma pāvaka agha tūlā ॥ sumirata sakala sumāngala mūlā ॥
suddha sō bhayu sādhu sammata asa ॥ tīratha āvāhana surasari jasa ॥
suddha bhē ॥ dui bāsara bītē ॥ bōlē gura sana rāma pirītē ॥
nātha lōga saba nipāta dukhārī ॥ kanda mūla phala ambu ahārī ॥
sānuja bharatu sachiva saba mātā ॥ dēkhi mōhi pala jimi juga jātā ॥
saba samēta pura dhāria pāū ॥ āpu ihā ॥ amarāvati rāū ॥
bahuta kahēu ॥ saba kiyu ॥ dhiṭhātī ॥ uchita hōi tasa karia gōsātī ॥

dō. dharma sētu karunāyatana kasa na kahahu asa rāma ॥
lōga duktita dina dui darasa dēkhi lahahu ॥ biśrāma ॥ 248 ॥

rāma bachana suni sabhaya samājū ॥ janu jalanidhi mahu ॥ bikala jahājū ॥
suni gura girā sumāngala mūlā ॥ bhayu manahu ॥ māruta anukulā ॥
pāvana paya ॥ tihu ॥ kāla nahāhīm ॥ jō bilōki aṅgha ḍōgha nasāhīm ॥
maṅgalamūrati lōchana bhari bhari ॥ nirakhahim haraṣi daṇḍavata kari kari ॥
rāma saila bana dēkhana jāhīm ॥ jaha ॥ sukha sakala sakala dukha nāhīm ॥
jharanā jharihim sudhāsama bārī ॥ tribidha tāpahara tribidha bayārī ॥
biṭapa bēli ṭr̄na aganita jātī ॥ phala prasūna pallava bahu bhātī ॥
sundara silā sukhada taru Chāhīm ॥ jāi barani bana Chabi kēhi pāhīm ॥

dō. sarani sarōruha jala bihaga kūjata guñjata bhṛṅga ॥
baira bigata biharata bipina mṛga bihaṅga bahuraṅga ॥ 249 ॥

kōla kirāta bhilla banabāsī ॥ madhu suchi sundara svādu sudhā sī ॥
bhari bhari parana puṭīm rachi rurī ॥ kanda mūla phala aṅkura jūrī ॥
sabahi dēhim kari binaya pranāmā ॥ kahi kahi svāda bhēda guna nāmā ॥

dēhim lōga bahu mōla na lēhīm phērata rāma dōhāī dēhīm
kahahim sanēha magana mṛdu bānī mānata sādhu pēma pahichānī
tumha sukṛtī hama nīcha niṣādā pāvā darasanu rāma prasādā
hamahi agama ati darasu tumhārā jasa maru dharani dēvadhuni dhārā
rāma kṛpāla niṣāda nēvājā parijana praju chahia jasa rājā

dō. yaha ji ya jāni sa kōchu taji karia Chōhu lakhi nēhu
hamahi kṛtāratha karana lagi phala tṛna aṅkura lēhu 250

tumha priya pāhunē bana pagu dhārē sēvā jōgu na bhāga hamārē
dēba kāha hama tumhahi gōsā ī idhanu pāta kirāta mitāī
yaha hamāri ati baḍa i sēvakāī lēhi na bāsana basana chōrāī
hama jaḍa jīva jīva gana ghātī kuṭila kuchālī kumati kujātī
pāpa karata nisi bāsara jāhīm nahim paṭa kaṭi nahi pēṭa aghāhīm
sapōnēhu dharama buddhi kasa kāū yaha raghunandana darasa prabhāū
jabā tēm prabhu pada paduma nihārē miṭē dusaha dukha dōṣa hamārē
bachana sunata purajana anurāgē tinhā kē bhāga sarāhana lāgē

Cham. lāgē sarāhana bhāga saba anurāga bachana sunāvahīm
bōlani milani siya rāma charana sanēhu lakhi sukhu pāvahīm
nara nāri nidarahim nēhu nija suni kōla bhillani kī girā
tulasī kṛpā raghubaṁsamani kī lōha lai laukā tirā

sō. biharahim bana chahu ḥra pratidina pramudita lōga saba
jala jyōm dādura mōra bhē pīna pāvasa prathama 251

pura jana nāri magana ati prītī bāsara jāhim palaka sama bītī
siya sāsu prati bēṣa banāī sādara kari sarisa sēvakāī
lakhā na maramu rāma binu kāhū māyā saba siya māyā māhū
siya sāsu sēvā basa kīnhīm tinhā lahi sukha sikha āsiṣa dīnhīm
lakhi siya sahita sarala dau bhāī kuṭila rāni paChitāni aghāī
avani jamahi jāchati kaikēī mahi na bīchu bidhi mīchu na dēī
lōkuḥu bēda bidita kabi kahahīm rāma bimukha thalu naraka na lahahīm
yahu samṣu saba kē mana māhīm rāma gavanu bidhi avadha ki nāhīm

dō. nisi na nīda nahiṁ bhūkha dina bharatu bikala suchi sōcha
nīcha kīcha bicha magana jasa mīnahi salila sa kōcha 252

kīnhī mātu misa kāla kuchālī īti bhīti jasa pākata sālī
kēhi bidhi hōi rāma abhiṣēkū mōhi avakalata upāu na ēkū
avasi phirahim gura āyasu mānī muni puni kahaba rāma ruchi jānī
mātu kahēhu bahurahim raghurāū rāma janani haṭha karabi ki kāū

mōhi anuchara kara kētika bātā□ tēhi maha□ kusamu bāma bidhātā □
jaum haṭha karu□ ta nipaṭa kukaramū□ haragiri tēm guru sēvaka dharamū □
ēku juguti na mana ṭaharānī□ sōchata bharatahi raini bihānī □
prāta nahāi prabhuhi sira nāī□ baiṭhata paṭhē riṣaya□ bōlāī □

dō. gura pada kamala pranāmu kari baiṭhē āyasu pāi□
bipra mahājana sachiva saba jurē sabhāsada āi □ 253 □

bōlē munibaru samaya samānā□ sunahu sabhāsada bharata sujānā □
dharama dhurīna bhānukula bhānū□ rājā rāmu svabasa bhagavānū □
satyasandha pālaka śruti sētū□ rāma janamu jaga maṅgala hētū □
gura pitu mātu bachana anusārī□ khala dalu dalana dēva hitakārī □
nīti prīti paramāratha svārathu□ kau na rāma sama jāna jathārathu □
bidhi hari haru sasi rabi disipālā□ māyā jīva karama kuli kālā □
ahipa mahipa jaha□ lagi prabhutāī□ jōga siddhi nigamāgama gāī □
kari bichāra ji□ ya□ dēkhahu nīkēmī□ rāma rajāi sīsa sabahī kēm □

dō. rākhēm rāma rajāi rukha hama saba kara hita hōi□
samujhi sayānē karahu aba saba mili sammata sōi □ 254 □

saba kahu□ sukhada rāma abhiṣēkū□ maṅgala mōda mūla maga ēkū □
kēhi bidhi avadha chalahim raghurāū□ kahahu samujhi sōi karia upāū □
saba sādara suni munibara bānī□ naya paramāratha svāratha sānī □
utaru na āva lōga bhē bhōrē□ taba siru nāi bharata kara jōrē □
bhānubam̄sa bhē bhūpa ghanērē□ adhika ēka tēm ēka baḍa□ ērē □
janamu hētu saba kaha□ pitu mātā□ karama subhāsubha dēi bidhātā □
dali dukha saji sakala kalyānā□ asa asīsa rāuri jagu jānā □
sō gōsāi□ bidhi gati jēhim Chēṇkī□ saki kō ṭāri ṭēka jō ṭēkī □

dō. būjhia mōhi upāu aba sō saba mōra abhāgu□
suni sanēhamaya bachana gura ura umagā anurāgu □ 255 □

tāta bāta phuri rāma kṛpāhīm□ rāma bimukha sidhi sapanēhu□ nāhīm □
sakuchu□ tāta kahata ēka bātā□ aradha tajahim budha sarabasa jātā □
tumha kānana gavanahu dau bhāī□ phēriahim lakhana sīya raghurāī □
suni subachana haraṣē dau bhrātā□ bhē pramōda paripūrana gātā □
mana prasanna tana tēju birājā□ janu jiya rāu rāmu bhē rājā □
bahuta lābha lōganha laghu hānī□ sama dukha sukha saba rōvahim rānī □
kahahim bharatu muni kahā sō kīnhē□ phalu jaga jīvanha abhimata dīnhē □
kānana karu□ janama bhari bāsū□ ēhim tēm adhika na mōra supāsū □

dō. a[] tarajāmī rāmu siya tumha sarabagya sujāna[]
jō phura kahahu ta nātha nije kījia bachanu pravāna [] 256 []

bharata bachana suni dēkhi sanēhū[] sabhā sahita muni bhē bidēhū []
bharata mahā mahimā jalarāsī[] muni mati ṭhāḍha[] i tīra abalā sī []
gā chaha pāra jatanu hiya[] hērā[] pāvati nāva na bōhitu bērā []
auru karihi kō bharata baḍa[] āī[] sarasī sīpi ki sindhu samāi []
bharatu munihi mana bhītara bhāē[] sahita samāja rāma pahi[] āē []
prabhu pranāmu kari dīnha suāsanu[] baiṭhē saba suni muni anusāsanu []
bōlē munibaru bachana bichārī[] dēsa kāla avasara anuhārī []
sunahu rāma sarabagya sujānā[] dharama nīti guna gyāna nidhānā []

dō. saba kē ura antara basahu jānahu bhāu kubhāu[]
purajana jananī bharata hita hōi sō kahia upāu [] 257 []

ārata kahahim bichāri na kāū[] sūjha jūārihi āpana dāū []
suni muni bachana kahata raghurāū[] nātha tumhārēhi hātha upāū []
saba kara hita rukha rāuri rākhē[] āyasu kiē[] mudita phura bhāśēm []
prathama jō āyasu mō kahu[] hōī[] māthē[] māni karau sikha sōī []
puni jēhi kaha[] jasa kahaba gōsāī[] sō saba bhā[] ti ghaṭihi sēvakāī[] []
kaha muni rāma satya tumha bhāśā[] bharata sanēha[] bichāru na rākhā []
tēhi tēm kahu[] bahōri bahōrī[] bharata bhagati basa bhi mati mōrī []
mōrē[] jāna bharata ruchi rākhi[] jō kījia sō subha siva sākhī []

dō. bharata binaya sādara sunia karia bichāru bahōri[]
karaba sādhumata lōkamata nr̄panaya nigama nichōri [] 258 []

guru anurāga bharata para dēkhī[] rāma hdaya[] ānandu bisēshī []
bharatahi dharama dhurandhara jānī[] nije sēvaka tana mānasa bānī []
bōlē gura āyasa anukūlā[] bachana mañju mṛdu maṅgalamūlā []
nātha sapatha pitu charana dōhāī[] bhayu na bhuana bharata sama bhāī []
jē gura pada ambuja anurāgī[] tē lōkahu[] bēdahu[] baḍa[] bhāgī []
rāura jā para asa anurāgū[] kō kahi saki bharata kara bhāgū []
lakhi laghu bandhu buddhi sakuchāī[] karata badana para bharata baḍa[] āī []
bharatu kahahim sōi kiē[] bhalāī[] asa kahi rāma rahē aragāī []

dō. taba muni bōlē bharata sana saba sa[] kōchu taji tāta[]
kr̄pāsindhū priya bandhu sana kahahu hṛdaya kai bāta [] 259 []

suni muni bachana rāma rukha pāī[] guru sāhiba anukūla aghāī []
lakhi apanē sira sabu Charu bhārū[] kahi na sakahim kaChu karahim bichārū []
pulaki sarīra sabhā[] bhē ṭhāḍhēm[] nīraja nayana nēha jala bāḍha[] ēm []

kahaba mōra muninātha nibāhā ̄ ēhi tēm adhika kahaum maiṁ kāhā ̄
maiṁ jānu ̄ nija nātha subhāū ̄ aparādhihu para kōha na kāū ̄
mō para krpā sanēha bisēshī ̄ khēlata khunisa na kabahū ̄ dēkhī ̄
sisupana tēma pariharēu ̄ na saṅgū ̄ kabahu ̄ na kīnha mōra mana bhaṅgū ̄
maiṁ prabhu krpā rīti jiya ̄ jōhī ̄ hārēhu ̄ khēla jitāvahim mōhī ̄

dō. mahū ̄ sanēha sakōcha basa sanamukha kahī na baina ̄
darasana tr̄pita na āju lagi pēma piāsē naina ̄ 260 ̄

bidhi na sakēu sahi mōra dulārā ̄ nīcha bīchu jananī misa pārā ̄
yahu kahata mōhi āju na sōbhā ̄ apanīm samujhi sādhu suchi kō bhā ̄
mātu mandi maiṁ sādhu suchālī ̄ ura asa ānata kōti kuchālī ̄
phari ki kōdava bāli susālī ̄ mukutā prasava ki sambuka kālī ̄
sapanēhu ̄ dōsaka lēsu na kāhū ̄ mōra abhāga udadhi avagāhū ̄
binu samujhēm nija agha paripākū ̄ jāriu ̄ jāya ̄ janani kahi kākū ̄
hṛdaya ̄ hēri hārēu ̄ saba ḥrā ̄ ēkahi bhā ̄ ti bhalēhim bhala mōrā ̄
gura gōsāi ̄ sāhiba siya rāmū ̄ lāgata mōhi nīka parināmū ̄

dō. sādhu sabhā gura prabhu nikaṭa kahu ̄ suthala sati bhāu ̄
prēma prapañchu ki jhūṭha phura jānahim muni raghurāu ̄ 261 ̄

bhūpati marana pēma panu rākhī ̄ jananī kumati jagatu sabu sākhī ̄
dēkhi na jāhi bikala mahatārī ̄ jarahim dusaha jara pura nara nārī ̄
mahīm sakala anaratha kara mūlā ̄ sō suni samujhi sahiu ̄ saba sūlā ̄
suni bana gavanu kīnha raghunāthā ̄ kari muni bēṣa lakhana siya sāthā ̄
binu pānahinha payādēhi pāē ̄ saṅkaru sākhi rahēu ̄ ēhi ghāē ̄
bahuri nihāra niṣāda sanēhū ̄ kulisa kaṭhina ura bhayu na bēhū ̄
aba sabu ā ̄ khinha dēkhēu ̄ āī ̄ jiata jīva jaḍa ̄ sabi sahāī ̄
jinhahi nirakhi maga sā ̄ pini bīChī ̄ tajahim biṣama biṣu tāmasa tīChī ̄

dō. tēi raghunandanu lakhanu siya anahita lāgē jāhi ̄
tāsu tanaya taji dusaha dukha daiu sahāvi kāhi ̄ 262 ̄

suni ati bikala bharata bara bānī ̄ ārati prīti binaya naya sānī ̄
sōka magana saba sabhā ̄ khabhārū ̄ manahu ̄ kamala bana parēu tusārū ̄
kahi anēka bidhi kathā purānī ̄ bharata prabōdhu kīnha muni gyānī ̄
bōlē uchita bachana raghunandū ̄ dinakara kula kairava bana chandū ̄
tāta jā ̄ ya jiya ̄ karahu galānī ̄ īsa adhīna jīva gati jānī ̄
tīni kāla tibhuana mata mōrēm ̄ punyasilōka tāta tara tōrē ̄
ura ānata tumha para kuṭilāī ̄ jāi lōku paralōku nasāī ̄
dōsu dēhim jananihi jaḍa ̄ tēī ̄ jinha gura sādhu sabhā nahim sēī ̄

dō. miṭihahim pāpa prapañcha saba akhila amāṅgala bhāra
lōka sujasu paralōka sukhu sumirata nāmu tumhāra ॥ 263 ॥

kahu subhāu satya siva sākhī bharata bhūmi raha rāuri rākhī
tāta kutaraka karahu jani jāē baira pēma nahi duri durāē
muni gana nikāta bihaga mṛga jāhīm bādhaka badhika bilōki parāhīm
hita anahita pasu pachChiu jānā mānuṣa tanu guna gyāna nidhānā
tāta tumhahi maim jānu nīkēm karaum kāha asamañjasa jīkēm
rākhēu rāya satya mōhi tyāgī tanu parihaarē pēma pana lāgī
tāsu bachana mēṭata mana sōchū tēhi tēm adhika tumhāra sa kōchū
tā para gura mōhi āyasu dīnhā avasi jō kahahu chahu sōi kīnhā

dō. manu prasanna kari sakucha taji kahahu karaum sōi āju
satyasandha raghubara bachana suni bhā sukhī samāju ॥ 264 ॥

sura gana sahita sabhaya surarājū sōchahim chāhata hōna akājū
banata upāu karata kaChu nāhīm rāma sarana saba gē mana māhīm
bahuri bichāri paraspara kahahīm raghupati bhagata bhagati basa ahahīm
sudhi kari ambarīṣa durabāsā bhē sura surapati nipaṭa nirāsā
sahē suranha bahu kāla biṣādā narahari kiē pragaṭa prahalādā
lagi lagi kāna kahahim dhuni māthā aba sura kāja bharata kē hāthā
āna upāu na dēkhia dēvā mānata rāmu susēvaka sēvā
hiya sapēma sumirahu saba bharatahi nija guna sīla rāma basa karatahi

dō. suni sura mata suragura kahēu bhala tumhāra baḍa bhāgu
sakala sumaṅgala mūla jaga bharata charana anurāgu ॥ 265 ॥

sītāpati sēvaka sēvakāī kāmadhēnu saya sarisa suhāī
bharata bhagati tumharēm mana āī tajahu sōchu bidhi bāta banāī
dēku dēvapati bharata prabhāū sahaja subhāya bibasa raghurāū
mana thira karahu dēva ḍaru nāhīm bharatahi jāni rāma pariChāhīm
sunō suragura sura sammata sōchū antarajāmī prabhuhī sakōchū
nija sira bhāru bharata jiya jānā karata kōti bidhi ura anumānā
kari bichāru mana dīnhī ṭhīkā rāma rajāyasa āpana nīkā
nija pana taji rākhēu panu mōrā Chōhu sanēhu kīnha nahim thōrā

dō. kīnha anugraha amita ati saba bidhi sītānātha
kari pranāmu bōlē bharatu jōri jalaja juga hātha ॥ 266 ॥

kahaum kahāvaum kā aba svāmī kṛpā ambunidhi antarajāmī
gura prasanna sāhiba anukūlā miṭī malina mana kalapita sūlā
apadara ḍarēu na sōcha samūlēm rabihī na dōsu dēva disi bhūlēm

mōra abhāgu mātu kuṭīlāī bidhi gati biṣama kāla kaṭhināī
pāu rō'pi saba mili mōhi ghālā pranatapāla pana āpana pālā
yaha ni rīti na rāuri hōī lōkahu bēda bidita nahim gōī
jagu anabhala bhala ēku gōsāīm kahia hōi bhala kāsu bhalāī
dēu dēvataru sarisa subhāū sanamukha bimukha na kāhuhi kāū

dō. jāi nikaṭa pahichāni taru Chāha samani saba sōcha
māgata abhimata pāva jaga rāu raṇku bhala pōcha 267

lakhi saba bidhi gura svāmi sanēhū miṭēu Chōbhu nahim mana sandēhū
aba karunākara kījia sōī jana hita prabhu chita Chōbhu na hōī
jō sēvaku sāhibahi sa kōchī nija hita chahi tāsu mati pōchī
sēvaka hita sāhiba sēvakāī karai sakala sukha lōbha bihāī
svārathu nātha phirēm sabahī kā kiē rajāi kōti bidhi nīkā
yaha svāratha paramāratha sāru sakala sukṛta phala sugati siṅgāru
dēva ēka binatī suni mōrī uchita hōi tasa karaba bahōrī
tilaka samāju sāji sabu ānā karia suphala prabhu jaum manu mānā

dō. sānuja paṭhia mōhi bana kījia sabahi sanātha
nataru phēriahim bandhu dau nātha chalaum maiṁ sātha 268

nataru jāhim bana tīniu bhāī bahuria sīya sahitā raghurāī
jēhi bidhi prabhu prasanna mana hōī karunā sāgara kījia sōī
dēva dīnha sabu mōhi abhāru mōrēm nīti na dharama bichāru
kahu bachana saba svāratha hētū rahata na ārata kēm chita chētū
utaru dēi suni svāmi rajāī sō sēvaku lakhi lāja lajāī
asa maiṁ avaguna udadhi agādhū svāmi sanēha sarāhata sādhū
aba kṛpāla mōhi sō mata bhāvā sakucha svāmi mana jāi na pāvā
prabhu pada sapatha kahu sati bhāū jaga maṅgala hita ēka upāū

dō. prabhu prasanna mana sakucha taji jō jēhi āyasu dēba
sō sira dhari dhari karihi sabu miṭhi anaṭa avarēba 269

bharata bachana suchi suni sura haraṣē sādhū sarāhi sumana sura baraṣē
asamañjasa basa avadha nēvāsī pramudita mana tāpasa banabāsī
chupahim rahē raghunātha sa kōchī prabhu gati dēkhi sabhā saba sōchī
janaka dūta tēhi avasara āē muni basiṣṭha suni bēgi bōlāē
kari pranāma tinhā rāmu nihārē bēsu dēkhi bhē nipaṭa dukhārē
dūtanha munibara būjhī bātā kahahu bidēha bhūpa kusalātā
suni sakuchāi nāi mahi māthā bōlē chara bara jōrēm hāthā
būjhaba rāura sādara sāīm kusala hētu sō bhayu gōsāīm

dō. nāhi ta kōsala nātha kēm sātha kusala gi nātha
mithilā avadha bisēṣa tēm jagu saba bhayu anātha 270

kōsalapati gati suni janakaurā bhē saba lōka sōka basa baurā
jēhim dēkhē tēhi samaya bidēhū nāmu satya asa lāga na kēhū
rāni kuchāli sunata narapālahi sūjha na kaChu jasa mani binu byālahi
bharata rāja raghubara banabāsū bhā mithilēsahi hṛdaya harā sū
nrpa būjhē budha sachiva samājū kahahu bichāri uchita kā ājū
samujhi avadha asamañjasa dōū chalia ki rahia na kaha kaChu kōū
nrpahi dhīra dhari hṛdaya bichārī paṭhē avadha chatura chara chārī
būjhi bharata sati bhāu kubhāū āēhu bēgi na hōi lakhāū

dō. gē avadha chara bharata gati būjhi dēkhi karatūti
chalē chitrakūṭahi bharatu chāra chalē tērahūti 271

dūtanha āi bharata ki karanī janaka samāja jathāmati baranī
suni gura parijana sachiva mahīpati bhē saba sōcha sanēha bikala ati
dhari dhīraju kari bharata baḍa āī liē subhaṭa sāhanī bōlāī
ghara pura dēsa rākhi rakhavārē haya gaya ratha bahu jāna sa vārē
dugharī sādhi chalē tatakālā kiē biśrāmu na maga mahīpālā
bhōrahim āju nahāi prayāgā chalē jamuna utarana sabu lāgā
khabari lēna hama paṭhē nāthā tinhā kahi asa mahi nāyu māthā
sātha kirāta Cha sātaka dīnhē munibara turata bidā chara kīnhē

dō. sunata janaka āgavanu sabu haraṣeu avadha samāju
raghunandanahi sakōchu baḍa sōcha bibasa surarāju 272

gari galāni kuṭila kaikēī kāhi kahai kēhi dūšanu dēī
asa mana āni mudita nara nārī bhayu bahōri rahaba dina chārī
ēhi prakāra gata bāsara sōū prāta nahāna lāga sabu kōū
kari majjanu pūjahim nara nārī ganapa gauri tipurāri tamārī
ramā ramana pada bandi bahōrī binavahim añjuli añchala jōrī
rājā rāmu jānakī rānī āna da avadhi avadha rajadhānī
subasa basu phiri sahita samājā bharatahi rāmu karahu jubarājā
ēhi sukha sudhā sīñchī saba kāhū dēva dēhu jaga jīvana lāhū

dō. gura samāja bhāinha sahita rāma rāju pura hau
aChata rāma rājā avadha maria māga sabu kau 273

suni sanēhamaya purajana bānī nindahim jōga birati muni gyānī
ēhi bidhi nityakarama kari purajana rāmahi karahim pranāma pulaki tana
ū cha nīcha madhyama nara nārī lahahim darasu niija nija anuhārī

sāvadhāna sabahī sanamānahim\sakala sarāhata kṛpānidhānahim\s
larikāhi tē raghubara bānī\s pālata nīti prīti pahichānī\s
sīla sakōcha sindhu raghurāū\s sumukha sulōchana sarala subhāū\s
kahata rāma guna gana anurāgē\s saba nija bhāga sarāhana lāgē\s
hama sama punya puñja jaga thōrē\s jinhahi rāmu jānata kari mōrē\s

dō. prēma magana tēhi samaya saba suni āvata mithilēsu\s
sahita sabhā sambhrama uṭhēu rabikula kamala dinēsu\s 274\s

bhāi sachiva gura purajana sāthā\s āgēm gavanu kīnha raghunāthā\s
giribaru dīkha janakapati jabahīm\s kari pranāma ratha tyāgēu tabahīm\s
rāma darasa lālasā uChāhū\s patha śrama lēsu kalēsu na kāhū\s
mana taha\s jaha\s raghubara baidēhī\s binu mana tana dukha sukha sudhi kēhī\s
āvata janaku chalē ēhi bhā\s tī\s sahita samāja prēma mati mātī\s
āē nikāta dēkhi anurāgē\s sādara milana parasapara lāgē\s
lagē janaka munijana pada bandana\s riśinha pranāmu kīnha raghunandana\s
bhāinha sahita rāmu mili rājahi\s chalē lavāi samēta samājahi\s

dō. āśrama sāgara sānta rasa pūrana pāvana pāthu\s
sēna manahu\s karunā sarita liē\s jāhim raghunāthu\s 275\s

bōrati gyāna birāga karārē\s bachana sasōka milata nada nārē\s
sōcha usāsa samīra tamragā\s dhīraja taṭa tarubara kara bhaṅgā\s
biṣama biṣāda tōrāvati dhārā\s bhaya bhrama bhava\s ra abarta apārā\s
kēvaṭa budha bidyā baḍa\s i nāvā\s sakahīm na khēi aika nahīm āvā\s
banachara kōla kirāta bichārē\s thakē bilōki pathika hiya\s hārē\s
āśrama udadhi milī jaba jāi\s manahu\s uṭhēu ambudhi akulāī\s
sōka bikala dau rāja samājā\s rahā na gyānu na dhīraju lājā\s
bhūpa rūpa guna sīla sarāhī\s rōvahīm sōka sindhu avagāhī\s

Cham. avagāhi sōka samudra sōchahīm nāri nara byākula mahā\s
dai dōṣa sakala sarōṣa bōlahīm bāma bidhi kīnhō kahā\s
sura siddha tāpasa jōgijana muni dēkhi dasā bidēha kī\s
tulasī na samarathu kau jō tari sakai sarita sanēha kī\s

sō. kiē amita upadēsa jaha\s taha\s lōganha munibaranha\s
dhīraju dharia narēsa kahēu basiṣtha bidēha sana\s 276\s

jāsu gyānu rabi bhava nisi nāsā\s bachana kirana muni kamala bikāsā\s
tēhi ki mōha mamatā niarāī\s yaha siya rāma sanēha baḍa\s āī\s
biṣī sādhaka siddha sayānē\s tribidha jīva jaga bēda bakhānē\s
rāma sanēha sarasa mana jāsū\s sādhu sabhā\s baḍa\s ādara tāsū\s

sōha na rāma pēma binu gyānū karanadhāra binu jimi jalajānū
muni bahubidhi bidēhu samujhāē rāmaghāṭa saba lōga nahāē
sakala sōka saṅkula nara nārī sō bāsaru bītēu binu bārī
pasu khaga mṛganha na kīnha ahārū priya parijana kara kauna bichārū

dō. dau samāja nimirāju raghurāju nahānē prāta
baiṭhē saba baṭa biṭapa tara mana malīna kṛṣa gāta 277

jē mahisura dasaratha pura bāsī jē mithilāpati nagara nivāsī
haṁsa baṁsa gura janaka purōdhā jinha jaga magu paramārathu sōdhā
lagē kahana upadēsa anēkā sahitā dharama naya birati bibēkā
kausika kahi kahi kathā purāṇīṁ samujhāī saba sabhā subānīṁ
taba raghunātha kōsikahi kahēū nātha kāli jala binu sabu rahēū
muni kaha uchita kahata raghurāī gayu bīti dina pahara aḍha āī
riṣi rukha lakhi kaha tērahutirājū ihā uchita nahiṁ asana anājū
kahā bhūpa bhala sabahi sōhānā pāi rajāyasu chalē nahānā

dō. tēhi avasara phala phūla dala mūla anēka prakāra
li āē banachara bipula bhari bhari kā vari bhāra 278

kāmada mē giri rāma prasādā avalōkata apaharata biṣādā
sara saritā bana bhūmi bibhāgā janu umagata āna da anurāgā
bēli biṭapa saba saphala saphūlā bōlata khaga mṛga ali anukūlā
tēhi avasara bana adhika uChāhū tribidha samīra sukhada saba kāhū
jāi na barani manōharatāī janu mahi karati janaka pahunāī
taba saba lōga nahāī nahāī rāma janaka muni āyasu pāī
dēkhi dēkhi tarubara anurāgē jaha taha purajana utarana lāgē
dala phala mūla kanda bidhi nānā pāvana sundara sudhā samānā

dō. sādara saba kaha rāmagura paṭhē bhari bhari bhāra
pūji pitara sura atithi gura lagē karana pharahāra 279

ēhi bidhi bāsara bītē chārī rāmu nirakhi nara nāri sukhārī
duhu samāja asi ruchi mana māhīṁ binu siya rāma phiraba bhala nāhīṁ
sītā rāma saṅga banabāsū kōti amrapura sarisa supāsū
parihari lakhana rāmu baidēhī jēhi gharu bhāva bāma bidhi tēhī
dāhina diu hōi jaba sabahī rāma samīpa basia bana tabahī
mandākini majjanu tihu kālā rāma darasu muda maṅgala mālā
aṭanu rāma giri bana tāpasa thala asanu amia sama kanda mūla phala
sukha samēta sambata dui sātā pala sama hōhim na janiahim jātā

dō. ēhi sukha jōga na lōga saba kahahim kahā॥ asa bhāgu ॥
sahaja subhāya॥ samāja duhu rāma charana anurāgu ॥ 280 ॥

ēhi bidhi sakala manōratha karahīm॥ bachana saprēma sunata mana harahim ॥
sīya mātu tēhi samaya paṭhāīm॥ dāsīm dēkhi suavasaru āīm ॥
sāvakāsa suni saba siya sāsū॥ āyu janakarāja ranivāsū ॥
kausalyā॥ sādara sanamānī॥ āsana diē samaya sama ānī ॥
sīlū sanēha sakala duhu ūrā॥ dravahim dēkhi suni kulisa kaṭhōrā ॥
pulaka sithila tana bāri bilōchana॥ mahi nakha likhana lagīm saba sōchana ॥
saba siya rāma prīti ki si mūratī॥ janu karunā bahu bēṣa bisūrati ॥
sīya mātu kaha bidhi budhi bā॥ kī॥ jō paya phēnu phōra pabi ṭā॥ kī ॥

dō. sunia sudhā dēkhiahim garala saba karatūti karāla॥
jaha॥ taha॥ kāka ulūka baka mānasa sakṛta marāla ॥ 281 ॥

suni sasōcha kaha dēbi sumitrā॥ bidhi gati baḍa॥ i biparīta bichitrā ॥
jō sṛji pāli hari bahōrī॥ bāla kēli sama bidhi mati bhōrī ॥
kausalyā kaha dōsu na kāhū॥ karama bibasa dukha Chati lāhū ॥
kaṭhina karama gati jāna bidhātā॥ jō subha asubha sakala phala dātā ॥
īsa rajāi sīsa sabahī kēm॥ utapati thiti laya biṣahu amī kēm ॥
dēbi mōha basa sōchia bādī॥ bidhi prapañchu asa achala anādī ॥
bhūpati jiaba maraba ura ānī॥ sōchia sakhi lakhi nijsita hānī ॥
sīya mātu kaha satya subānī॥ sukṛtī avadhi avadhāpati rānī ॥

dō. lakhanu rāma siya jāhu॥ bana bhala parināma na pōchu॥
gahabari hiya॥ kaha kausilā mōhi bharata kara sōchu ॥ 282 ॥

īsa prasāda asīsa tumhārī॥ sutu sutabadhū dēvasari bārī ॥
rāma sapatha maiṁ kīnha na kāū॥ sō kari kahu॥ sakhī sati bhāū ॥
bharata sīla guna binaya baḍa॥ āī॥ bhāyapa bhagati bharōsa bhalāī ॥
kahata sāradahu kara mati hīchē॥ sāgara sīpa ki jāhim ulīchē ॥
jānu॥ sadā bharata kuladīpā॥ bāra bāra mōhi kahēu mahīpā ॥
kasēm kanaku mani pārikhi pāē॥ puruṣa parikhiahim samaya॥ subhāē॥
anuchita āju kahaba asa mōrā॥ sōka sanēha॥ sayānapa thōrā ॥
suni surasari sama pāvani bānī॥ bhīm sanēha bikala saba rānī ॥

dō. kausalyā kaha dhīra dhari sunahu dēbi mithilēsi॥
kō bibēkanidhi ballabhahi tumhahi saki upadēsi ॥ 283 ॥

rāni rāya sana avasaru pāī॥ apanī bhā॥ ti kahaba samujhāī ॥
rakhiahim lakhanu bharatu gabanahim bana॥ jaum yaha mata mānai mahīpa mana ॥
tau bhala jatanu karaba subichārī॥ mōrēm sauchu bharata kara bhārī ॥

gūḍhaḥ sanēha bharata mana māhīḥ rahēṁ nīka mōhi lāgata nāhīṁ ॥
lakhi subhāu suni sarala subānīḥ saba bhi magana karuna rasa rānīḥ
nabha prasūna jhari dhanya dhanya dhuniḥ sithila sanēhaḥ siddha jōgī muniḥ
sabu ranivāsu bithaki lakhi rahēūḥ taba dhari dhīra sumitrāḥ kahēūḥ
dēbi aṇḍa juga jāmini bītīḥ rāma mātu sunī uṭhī saprītīḥ ॥

dō. bēgi pāu dhāria thalahi kaha sanēhaḥ satibhāyaḥ
hamarēṁ tau aba īsa gati kē mithilēsa sahāya ॥ 284 ॥

lakhi sanēha suni bachana binītāḥ janakapriyā gaha pāya punītāḥ
dēbi uchita asi binaya tumhārīḥ dasaratha gharini rāma mahatārīḥ
prabhu apanē nīchahu ādarahīṁḥ agini dhūma giri sira tinu dharahīṁḥ
sēvaku rāu karama mana bānīḥ sadā sahāya mahēsu bhavānīḥ
rurē aṅga jōgu jaga kō haiḥ dīpa sahāya ki dinakara sōhaiḥ
rāmu jāi banu kari sura kājūḥ achala avadhapura karihahim rājūḥ
amara nāga nara rāma bāhubalaḥ sukha basihahim apanēṁ apanē thalaḥ
yaha saba jāgabalika kahi rākhāḥ dēbi na hōi mudhā muni bhāṣāḥ ॥

dō. asa kahi paga pari pēma ati siya hita binaya sunāiḥ
siya samēta siyamātu taba chalī suāyasu pāi ॥ 285 ॥

priya parijanahi milī baidēhīḥ jō jēhi jōgu bhāḥ ti tēhi tēhīḥ
tāpasa bēṣa jānakī dēkhīḥ bhā sabu bikala bīṣāda bisēṣīḥ
janaka rāma gura āyasu pāīḥ chalē thalahi siya dēkhī āīḥ
līnhi lāi ura janaka jānakīḥ pāhuna pāvana pēma prāna kīḥ
ura umagēu ambudhi anurāgūḥ bhayu bhūpa manu manahuḥ payāgūḥ
siya sanēha baṭu bāḍhaḥ ta jōhāḥ tā para rāma pēma sisu sōhāḥ
chirajīvī muni gyāna bikala januḥ būḍaḥ ta lahēu bāla avalambanuḥ
mōha magana mati nahiṁ bidēha kīḥ mahimā siya raghubara sanēha kīḥ ॥

dō. siya pitu mātu sanēha basa bikala na sakī saḥ bhāriḥ
dharanisutāḥ dhīraju dharēu samu sudharamu bichāri ॥ 286 ॥

tāpasa bēṣa janaka siya dēkhīḥ bhayu pēmu paritōṣu bisēṣīḥ
putri pavitra kiē kula dōūḥ sujasa dhavala jagu kaha sabu kōūḥ
jiti surasari kīrati sari tōrīḥ gavanu kīnha bidhi aṇḍa karōrīḥ
gaṅga avani thala tīni baḍaḥ ērēḥ ēhiṁ kiē sādhu samāja ghanērēḥ
pitu kaha satya sanēhaḥ subānīḥ sīya sakucha mahuḥ manahuḥ samānīḥ
puni pitu mātu līnha ura lāīḥ sikha āsiṣa hita dīnhi suhāīḥ
kahati na sīya sakuchi mana māhīṁḥ ihāḥ basaba rajanīṁ bhala nāhīṁḥ
lakhi rukha rāni janāyu rāūḥ hṛdayaḥ sarāhata sīlu subhāūḥ ॥

dō. bāra bāra mili bhēṇṭa siya bidā kīnha sanamāni॥
kahī samaya sira bharata gati rāni subāni sayāni ॥ 287 ॥

suni bhūpāla bharata byavahārū॥ sōna sugandha sudhā sasi sārū ॥
mūdē sajala nayana pulakē tana॥ sujasu sarāhana lagē mudita mana ॥
sāvadhāna sunu sumukhi sulōchani॥ bharata kathā bhava bandha bimōchani ॥
dharama rājanaya brahmabichārū॥ ihā॥ jathāmati mōra prachārū ॥
sō mati mōri bharata mahimāhī॥ kahai kāha Chali Chuati na Chā॥ hī ॥
bidhi ganapati ahipati siva sārada॥ kabi kōbida budha buddhi bisārada ॥
bharata charita kīrati karatūtī॥ dharama sīla guna bimala bibhūtī ॥
samujhata sunata sukhada saba kāhū॥ suchi surasari ruchi nidara sudhāhū ॥

dō. niravadhi guna nirupama puruṣu bharatu bharata sama jāni॥
kahia sumēru ki sēra sama kabikula mati sakuchāni ॥ 288 ॥

agama sabahi baranata barabaranī॥ jimi jalihīna mīna gamu dharanī ॥
bharata amita mahimā sunu rānī॥ jānahim rāmu na sakahim bakhānī ॥
barani saprēma bharata anubhāū॥ tiya jiya kī ruchi lakhi kaha rāū ॥
bahurahim lakhanu bharatu bana jāhīm॥ saba kara bhala saba kē mana māhīm ॥
dēbi parantu bharata raghubara kī॥ prīti pratīti jāi nahim tarakī ॥
bharatu avadhi sanēha mamatā kī॥ jadyapi rāmu sīma samatā kī ॥
paramāratha svāratha sukha sārē॥ bharata na sapanēhu॥ manahu॥ nihārē ॥
sādhana siddha rāma paga nēhū ॥ mōhi lakhi parata bharata mata ēhū ॥

dō. bhōrēhu॥ bharata na pēlihahim manasahu॥ rāma rajāi॥
karia na sōchu sanēha basa kahēu bhūpa bilakhāi ॥ 289 ॥

rāma bharata guna ganata saprītī॥ nisi dampatihi palaka sama bītī ॥
rāja samāja prāta juga jāgē॥ nhāi nhāi sura pūjana lāgē ॥
gē nahāi gura pahīm raghurāī॥ bandi charana bōlē rukha pāī ॥
nātha bharatu purajana mahatārī॥ sōka bikala banabāsa dukhārī ॥
sahita samāja rāu mithilēsū॥ bahuta divasa bhē sahata kalēsū ॥
uchita hōi sōi kījia nāthā॥ hita sabahī kara raurēm hāthā ॥
asa kahi ati sakuchē raghurāū॥ muni pulakē lakhi sīlu subhāū ॥
tumha binu rāma sakala sukha sājā॥ naraka sarisa duhu rāja samājā ॥

dō. prāna prāna kē jīva kē jīva sukha kē sukha rāma॥
tumha taji tāta sōhāta gṛha jinhahi tinhahim bidhi bāma ॥ 290 ॥

sō sukhu karamu dharamu jari jāū॥ jaha॥ na rāma pada pañkaja bhāū ॥
jōgu kujōgu gyānu agyānū॥ jaha॥ nahim rāma pēma paradhānū ॥
tumha binu dukhī sukhī tumha tēhīm॥ tumha jānahu jiya jō jēhi kēhīm ॥

rāura āyasu sira sabahī kēm█ bidita kṛpālahi gati saba nīkēm █
āpu āśramahi dhāria pāū█ bhayu sanēha sithila munirāū █
kari pranāma taba rāmu sidhāē█ riṣi dhari dhīra janaka pahim āē █
rāma bachana guru nṛpahi sunāē█ sīla sanēha subhāya█ suhāē █
mahārāja aba kījia sōī█ saba kara dharama sahita hita hōī█

dō. gyāna nidhāna sujāna suchi dharama dhīra narapāla█
tumha binu asamañjasa samana kō samaratha ēhi kāla █ 291 █

suni muni bachana janaka anurāgē█ lakhi gati gyānu birāgu birāgē █
sithila sanēha█ gunata mana māhīm█ āē ihā█ kīnha bhala nāhī █
rāmahi rāya█ kahēu bana jānā█ kīnha āpu priya prēma pravānā █
hama aba bana tēm banahi paṭhāī█ pramudita phiraba bibēka baḍa█ āī █
tāpasa muni mahisura suni dēkhī█ bhē prēma basa bikala bisēshī █
samu samujhi dhari dhīraju rājā█ chalē bharata pahim sahita samājā █
bharata āi āgēm bhi līnhē█ avasara sarisa suāsana dīnhē █
tāta bharata kaha tērahuti rāū█ tumhahi bidita raghubīra subhāū █

dō. rāma satyabrata dharama rata saba kara sīlu sanēhu █
saṅkaṭa sahata sakōcha basa kahia jō āyasu dēhu █ 292 █

suni tana pulaki nayana bhari bārī█ bōlē bharatu dhīra dhari bhārī █
prabhu priya pūjya pitā sama āpū█ kulaguru sama hita māya na bāpū █
kausikādi muni sachiva samājū█ gyāna ambunidhi āpunu ājū █
sisu sēvaka āyasu anugāmī█ jāni mōhi sikha dēia svāmī █
ēhim samāja thala būjhāba rāura█ mauna malina maiṁ bōlaba bāura █
Chōtē badana kahu█ baḍa█ i bātā█ Chamaba tāta lakhi bāma bidhātā █
āgama nigama prasiddha purānā█ sēvādharamu kaṭhina jagu jānā █
svāmi dharama svārathahi birōdhū█ bairu andha prēmahi na prabōdhū █

dō. rākhi rāma rukha dharamu bratu parādhīna mōhi jāni█
saba kēm sammata sarba hita karia pēmu pahichāni █ 293 █

bharata bachana suni dēkhi subhāū█ sahita samāja sarāhata rāū █
sugama agama mṛdu mañju kaṭhōrē█ arathu amita ati ākhara thōrē █
jyau mukha mukura mukuru nija pānī█ gahi na jāi asa adabhuta bānī █
bhūpa bharata muni sahita samājū█ gē jaha█ bibudha kumuda dvijarājū █
suni sudhi sōcha bikala saba lōgā█ manahu█ mīnagana nava jala jōgā █
dēva█ prathama kulagura gati dēkhī█ nirakhi bidēha sanēha bisēshī █
rāma bhagatimaya bharatu nihārē█ sura svārathī hahari hiya█ hārē █
saba kau rāma pēmamaya pēkhā█ bhu alēkha sōcha basa lēkhā █

dō. rāmu sanēha sakōcha basa kaha sasōcha surarāja
rachahu prapañchahi pañcha mili nāhiṁ ta bhayu akāju ॥ 294 ॥

suranha sumiri sāradā sarāhī ॥ dēbi dēva saranāgata pāhī ॥
phēri bharata mati kari nije māyā ॥ pālu bibudha kula kari Chala Chāyā ॥
bibudha binaya suni dēbi sayānī ॥ bōlī sura svāratha jaḍa ॥ jānī ॥
mō sana kahahu bharata mati phērū ॥ lōchana sahasa na sūjha sumērū ॥
bidhi hari hara māyā baḍa ॥ i bhārī ॥ sau na bharata mati saki nihārī ॥
sō mati mōhi kahata karu bhōrī ॥ chandini kara ki chaṇḍakara chōrī ॥
bharata hṛdaya ॥ siya rāma nivāsū ॥ taha ॥ ki timira jaha ॥ tarani prakāsū ॥
asa kahi sārada gi bidhi lōkā ॥ bibudha bikala nisi mānahu ॥ kōkā ॥

dō. sura svārathī malīna mana kīnha kumantra kuthātu
rachi prapañcha māyā prabala bhaya bhrama arati uchātu ॥ 295 ॥

kari kuchāli sōchata surarājū ॥ bharata hātha sabu kāju akājū ॥
gē janaku raghunātha samīpā ॥ sanamānē saba rabikula dīpā ॥
samaya samāja dharama abirōdhā ॥ bōlē taba raghubamṣa purōdhā ॥
janaka bharata sambādu sunāī ॥ bharata kahāuti kahī suhāī ॥
tāta rāma jasa āyasu dēhū ॥ sō sabu karai mōra mata ēhū ॥
suni raghunātha jōri juga pānī ॥ bōlē satya sarala mṛdu bānī ॥
bidyamāna āpuni mithilēsū ॥ mōra kahaba saba bhā ॥ ti bhadēsū ॥
rāura rāya rajāyasu hōī ॥ rāuri sapatha sahī sira sōī ॥

dō. rāma sapatha suni muni janaku sakuchē sabhā samēta
sakala bilōkata bharata mukhu bani na utaru dēta ॥ 296 ॥

sabhā sakucha basa bharata nihārī ॥ rāmabandhu dhari dhīraju bhārī ॥
kusamu dēkhi sanēhu sa ॥ bhārā ॥ baḍha ॥ ta bindhi jimi ghaṭaja nivārā ॥
sōka kanakalōchana mati Chōnī ॥ harī bimala guna gana jagajōnī ॥
bharata bibēka barāha ॥ bisālā ॥ anāyāsa udharī tēhi kālā ॥
kari pranāmu saba kaha ॥ kara jōrē ॥ rāmu rāu gura sādhu nihōrē ॥
Chamaba āju ati anuchita mōrā ॥ kahu ॥ badana mṛdu bachana kaṭhōrā ॥
hiya ॥ sumirī sāradā suhāī ॥ mānasa tēm mukha paṅkaja āī ॥
bimala bibēka dharama naya sālī ॥ bharata bhāratī mañju marālī ॥

dō. nirakhi bibēka bilōchananhi sithila sanēha ॥ samāju ॥
kari pranāmu bōlē bharatu sumiri sīya raghurāju ॥ 297 ॥

prabhu pitu mātu suhrada gura svāmī ॥ pūjya parama hita atamrajāmī ॥
sarala susāhibu sīla nidhānū ॥ pranatapāla sarbagya sujānū ॥
samaratha saranāgata hitakārī ॥ gunagāhaku avaguna agha hārī ॥

svāmi gōsā॥ ihi sarisa gōsāī॥ mōhi samāna maiṁ sāi॥ dōhāī॥
prabhu pitu bachana mōha basa pēlī॥ āyu॥ ihā॥ samāju sakēlī॥
jaga bhala pōcha ū॥ cha aru nīchū॥ amia amarapada māhuru mīchū॥
rāma rajāi mēṭa mana māhīm॥ dēkhā sunā katahu॥ kau nāhīm॥
sō maiṁ saba bidhi kīnhi ḍhiṭhāī॥ prabhu mānī sanēha sēvakāī॥

dō. kṛpā॥ bhalāī āpanī nātha kīnha bhala mōra॥
dūṣana bhē bhūṣana sarisa sujasu chāru chahu ū 298॥

rāuri rīti subāni baḍa॥ āī॥ jagata bidita nigamāgama gāī॥
kūra kuṭila khala kumati kalaṇkī॥ nīcha nīsa nirīsa nīsaṇkī॥
tēu suni sarana sāmuḥēm āē॥ sakṛta pranāmu kihēm apanāē॥
dēkhi dōṣa kabahu॥ na ura ānē॥ suni guna sādhū samāja bakhānē॥
kō sāhiba sēvakahi nēvājī॥ āpu samāja sāja saba sājī॥
nija karatūti na samujhia sapanēm॥ sēvaka sakucha sōchu ura apanēm॥
sō gōsāi॥ nahi dūsara kōpī॥ bhujā uṭhāi kahu॥ pana rōpī॥
pasu nāchata suka pāṭha prabīnā॥ guna gati naṭa pāṭhaka ādhīnā॥

dō. yōm sudhāri sanamāni jana kiē sādhū siramōra॥
kō kṛpāla binu pālihai biridāvali barajōra ॥ 299 ॥

sōka sanēha॥ ki bāla subhāē॥ āyu॥ lāi rajāyasu bāē॥
tabahu॥ kṛpāla hēri nija ūrā॥ sabahi bhā॥ ti bhala mānēu mōrā॥
dēkhē॥ pāya sumāṅgala mūlā॥ jānēu॥ svāmi sahaja anukūlā॥
baḍa॥ ēm samāja bilōkē॥ bhāgū॥ baḍa॥ īm chūka sāhiba anurāgū॥
kṛpā anugraha aṅgu aghāī॥ kīnhi kṛpānidhi saba adhikāī॥
rākhā mōra dulāra gōsāīm॥ apanēm sīla subhāya॥ bhalāīm॥
nātha nipaṭa maiṁ kīnhi ḍhiṭhāī॥ svāmi samāja sakōcha bihāī॥
abinaya binaya jathāruchi bānī॥ Chamihi dēu ati ārati jānī॥

dō. suhrada sujāna susāhibahi bahuta kahaba baḍa॥ i khōri॥
āyasu dēia dēva aba sabi sudhārī mōri ॥ 300 ॥

prabhu pada paduma parāga dōhāī॥ satya sukṛta sukha sīva॥ suhāī॥
sō kari kahu॥ hiē apanē kī॥ ruchi jāgata sōvata sapanē kī॥
sahaja sanēha॥ svāmi sēvakāī॥ svāratha Chala phala chāri bihāī॥
agyā sama na susāhiba sēvā॥ sō prasādu jana pāvai dēvā॥
asa kahi prēma bibasa bhē bhārī॥ pulaka sarīra bilōchana bārī॥
prabhu pada kamala gahē akulāī॥ samu sanēhu na sō kahi jāī॥
kṛpāsindhu sanamāni subānī॥ baiṭhāē samīpa gahi pānī॥
bharata binaya suni dēkhi subhāū॥ sithila sanēha॥ sabhā raghurāū॥

Cham. raghurāu sīthila sanēha\sādhu samāja muni mithilā dhanī\s
mana mahu\sarāhata bharata bhāyapa bhagati kī mahimā ghanī\s
bharatahi prasāmsata bibudha baraṣata sumana mānasa malina sē\s
tulasī bikala saba lōga suni sakuchē nisāgama nalina sē\s

sō. dēkhi dukhārī dīna duhu samāja nara nāri saba\s
maghavā mahā malīna muē māri maṅgala chahata\s 301\s

kapaṭa kuchāli sīva\s surarājū\s para akāja priya āpana kājū\s
kāka samāna pākaripu rītī\s Chalī malīna katahu\s na pratītī\s
prathama kumata kari kapaṭu sa\s kēlā\s sō uchāṭu saba kēm sira mēlā\s
suramāyā\s saba lōga bimōhē\s rāma prēma atisaya na biChōhē\s
bhaya uchāṭa basa mana thira nāhīm\s Chana bana ruchi Chana sadana sōhāhīm\s
dubidha manōgati prajā dukhārī\s sarita sindhu saṅgama janu bārī\s
duchita katahu\s paritōṣu na lahahīm\s ēka ēka sana maramu na kahahīm\s
lakhi hiya\s ha\s si kaha kṛpānidhānū\s sarisa svāna maghavāna jubānū\s

dō. bharatu janaku munijana sachiva sādhu sachēta bihāi\s
lāgi dēvamāyā sabahi jathājōgu janu pāi\s 302\s

kṛpāsindhu lakhi lōga dukhārē\s nija sanēha\s surapati Chala bhārē\s
sabhā rāu gura mahisura mantrī\s bharata bhagati saba kai mati jantrī\s
rāmahi chitavata chitra likhē sē\s sakuchata bōlata bachana sikhē sē\s
bharata prīti nati binaya baḍa\s āī\s sunata sukhada baranata kaṭhināī\s
jāsu bilōki bhagati lavalēsū\s prēma magana munigana mithilēsū\s
mahimā tāsu kahai kimi tulasī\s bhagati subhāya\s sumati hiya\s hulasī\s
āpu Chōṭi mahimā baḍa\s i jānī\s kabikula kāni māni sakuchānī\s
kahi na sakati guna ruchi adhikāī\s mati gati bāla bachana kī nāī\s

dō. bharata bimala jasu bimala bidhu sumati chakōrakumāri\s
udita bimala jana hṛdaya nabha ēkaṭaka rahī nihāri\s 303\s

bharata subhāu na sugama nigamahū\s laghu mati chāpalatā kabi Chamahū\s\s
kahata sunata sati bhāu bharata kō\s sīya rāma pada hōi na rata kō\s
sumirata bharatahi prēmu rāma kō\s jēhi na sulabha tēhi sarisa bāma kō\s
dēkhi dayāla dasā sabahī kī\s rāma sujāna jāni jana jī kī\s
dharama dhurīna dhīra naya nāgara\s satya sanēha sīla sukha sāgara\s
dēsu kāla lakhi samu samājū\s nīti prīti pālaka raghurājū\s
bōlē bachana bāni sarabasu sē\s hita parināma sunata sasi rasu sē\s
tāta bharata tumha dharama dhurīnā\s lōka bēda bida prēma prabīnā\s

dō. karama bachana mānasa bimala tumha samāna tumha tāta
gura samāja laghu bandhu guna kusamaya kī kahi jāta 304

jānahu tāta tarani kula rītī satyasandha pitu kīrati prītī
samu samāju lāja gurujana kī udāsīna hita anahita mana kī
tumhahi bidita sabahī kara karamū āpana mōra parama hita dharamū
mōhi saba bhā ti bharōsa tumhārā tadapi kahu avasara anusārā
tāta tāta binu bāta hamārī kēvala gurukula kṛpā sa bhārī
nataru prajā parijana parivārū hamahi sahita sabu hōta khuārū
jauṁ binu avasara athava dinēsū jaga kēhi kahahu na hōi kalēsū
tasa utapātu tāta bidhi kīnhā muni mithilēsa rākhi sabu līnhā

dō. rāja kāja saba lāja pati dharama dharani dhana dhāma
gura prabhāu pālihi sabahi bhala hōihi parināma 305

sahita samāja tumhāra hamārā ghara bana gura prasāda rakhavārā
mātu pitā gura svāmi nidēsū sakala dharama dharanīdhara sēsū
sō tumha karahu karāvahu mōhū tāta taranikula pālaka hōhū
sādhaka ēka sakala sidhi dēnī kīrati sugati bhūtimaya bēnī
sō bichāri sahi saṅkaṭu bhārī karahu prajā parivāru sukhārī
bā tī bipati sabahim mōhi bhārī tumhahi avadhi bhari baḍa i kaṭhināī
jāni tumhahi mṛdu kahu kaṭhōrā kusamaya tāta na anuchita mōrā
hōhim kuṭhāya subandhu suhāē ōḍa iahim hātha asanihu kē ghāē

dō. sēvaka kara pada nayana sē mukha sō sāhibu hōi
tulasī prīti ki rīti suni sukabi sarāhahim sōi 306

sabhbā sakala suni raghubara bānī prēma payōdhi amia janu sānī
sithila samāja sanēha samādhī dēkhi dasā chupa sārada sādhī
bharatahi bhayu parama santosū sanamukha svāmi bimukha dukha dōsū
mukha prasanna mana miṭā biṣādū bhā janu gū gēhi girā prasādū
kīnha saprēma pranāmu bahōrī bōlē pāni pañkaruha jōrī
nātha bhayu sukhu sātha gē kō lahēu lāhu jaga janamu bhē kō
aba kṛpāla jasa āyasu hōi karaum sīsa dhari sādara sōi
sō avalamba dēva mōhi dēi avadhi pāru pāvauṁ jēhi sēi

dō. dēva dēva abhiṣēka hita gura anusāsanu pāi
ānēu saba tīratha salilu tēhi kaha kāha rajāi 307

ēku manōrathu baḍa mana māhīm sabhaya sakōcha jāta kahi nāhīm
kahahu tāta prabhu āyasu pāi bōlē bāni sanēha suhāi
chitrakūṭa suchi thala tīratha bana khaga mṛga sara sari nirjhara girigana

prabhu pada aṅkita avani bisēṣī āyasu hōi ta āvaum dēkhī
avasi atri āyasu sira dharahū tāta bigatabhya kānana charahū
muni prasāda banu maṅgala dātā pāvana parama suhāvana bhrātā
riśināyaku jaha āyasu dēhīṁ rākhēhu tīratha jalu thala tēhīṁ
suni prabhu bachana bharata sukha pāvā muni pada kamala mudita siru nāvā

dō. bharata rāma sambādu suni sakala sumāṅgala mūla
sura svārathī sarāhi kula baraṣata surataru phūla 308

dhanya bharata jaya rāma gōsāīṁ kahata dēva haraṣata bariāī
muni mithilēsa sabhā saba kāhū bharata bachana suni bhayu uChāhū
bharata rāma guna grāma sanēhū pulaki prasamsata rāu bidēhū
sēvaka svāmi subhāu suhāvana nēmu pēmu ati pāvana pāvana
mati anusāra sarāhana lāgē sachiva sabhāsada saba anurāgē
suni suni rāma bharata sambādū duhu samāja hiya haraṣu biṣādū
rāma mātu dukhu sukhu sama jānī kahi guna rāma prabōdhīṁ rānī
ēka kahahīṁ raghubīra baḍa āī ēka sarāhata bharata bhalāī

dō. atri kahēu taba bharata sana saila samīpa sukūpa
rākhia tīratha tōya taha pāvana amia anūpa 309

bharata atri anusāsana pāī jala bhājana saba diē chalāī
sānuja āpu atri muni sādhū sahita gē jaha kūpa agādhū
pāvana pātha punyathala rākhā pramudita prēma atri asa bhāṣā
tāta anādi siddha thala ēhū lōpēu kāla bidita nahim kēhū
taba sēvakanha sarasa thalu dēkhā kinhā sujala hita kūpa bisēṣā
bidhi basa bhayu bisva upakārū sugama agama ati dharama bichārū
bharatakūpa aba kahihahīṁ lōgā ati pāvana tīratha jala jōgā
prēma sanēma nimajjata prānī hōihahīṁ bimala karama mana bānī

dō. kahata kūpa mahimā sakala gē jahā raghurāu
atri sunāyu raghubarahi tīratha punya prabhāu 310

kahata dharama itihāsa saprītī bhayu bhōru nisi sō sukha bītī
nitya nibāhi bharata dau bhāī rāma atri gura āyasu pāī
sahita samāja sāja saba sādēm chalē rāma bana aṭana payādēm
kōmala charana chalata binu panahīṁ bhi mṛdu bhūmi sakuchi mana manahīṁ
kusa kaṇṭaka kā karīṁ kurāīṁ kaṭuka kaṭhōra kubastu durāīṁ
mahī mañjula mṛdu māraga kīnhē bahata samīra tribidha sukha līnhē
sumana barāsi sura ghana kari Chāhīṁ biṭapa phūli phali tṛna mṛdutāhīṁ
mṛga bilōki khaga bōli subānī sēvahīṁ sakala rāma priya jānī

dō. sulabha siddhi saba prākṛtahu rāma kahata jamuhāta
rāma prāna priya bharata kahu yaha na hōi baḍa i bāta 311

ēhi bidhi bharatu phirata bana māhīm nēmu prēmu lakhi muni sakuchāhīm
punya jalāśraya bhūmi bibhāgā khaga mṛga taru tṛna giri bana bāgā
chāru bichitra pabitra bisēṣī būjhata bharatu dibya saba dēkhī
suni mana mudita kahata riśirāū hētu nāma guna punya prabhāū
katahu nimajjana katahu pranāmā katahu bilōkata mana abhirāmā
katahu baiṭhi muni āyasu pāī sumirata sīya sahita dau bhāī
dēkhi subhāu sanēhu susēvā dēhim asīsa mudita banadēvā
phirahim gē dinu pahara aḍha āī prabhu pada kamala bilōkahim āī

dō. dēkhē thala tīratha sakala bharata pā cha dina mājha
kahata sunata hari hara sujasu gayu divasu bhi sā jha 312

bhōra nhāi sabu jurā samājū bharata bhūmisura tērahuti rājū
bhala dina āju jāni mana māhīm rāmu kṛpāla kahata sakuchāhīm
gura nṛpa bharata sabhā avalōkī sakuchi rāma phiri avani bilōkī
sīla sarāhi sabhā saba sōchī kahu na rāma sama svāmi sa kōchī
bharata sujāna rāma rukha dēkhī uṭhi saprēma dhari dhīra bisēṣī
kari daṇḍavata kahata kara jōrī rākhīm nātha sakala ruchi mōrī
mōhi lagi sahēu sabahim santāpū bahuta bhā ti dukhu pāvā āpū
aba gōsāī mōhi dēu rajāī sēvaum avadhi bhari jāī

dō. jēhim upāya puni pāya janu dēkhai dīnadayāla
sō sikha dēia avadhi lagi kōsalapāla kṛpāla 313

purajana parijana prajā gōsāī saba suchi sarasa sanēha sagāī
rāura badi bhala bhava dukha dāhū prabhu binu bādi parama pada lāhū
svāmi sujānu jāni saba hī kī ruchi lālasā rahani jana jī kī
pranatapālu pālihi saba kāhū dēu duhū disi ḫora nibāhū
asa mōhi saba bidhi bhūri bharōsō kiē bichāru na sōchu kharō sō
ārati mōra nātha kara Chōhū duhu mili kīnha ḫīṭhu haṭhi mōhū
yaha baḍa dōsu dūri kari svāmī taji sakōcha sikhia anugāmī
bharata binaya suni sabahim prasamsī khīra nīra bibarana gati hamṣī

dō. dīnabandhu suni bandhu kē bachana dīna Chalahīna
dēsa kāla avasara sarisa bōlē rāmu prabīna 314

tāta tumhāri mōri parijana kī chintā gurahi nṛpahi ghara bana kī
māthē para gura muni mithilēsū hamahi tumhahi sapanēhu na kalēsū
mōra tumhāra parama puruṣārathu svārathu sujasu dharamu paramārathu

pitu āyasu pālihim duhu bhāī lōka bēda bhala bhūpa bhalāī
gura pitu mātu svāmi sikha pālēm chalēhu kumaga paga parahim na khālēm
asa bichāri saba sōcha bihāī pālahu avadha avadhi bhari jāī
dēsu kōsu parijana parivārū gura pada rajahim lāga Charubhārū
tumha muni mātu sachiva sikha mānī pālēhu puhumi prajā rajadhānī

dō. mukhiā mukhu sō chāhiai khāna pāna kahu ēka
pāli pōshi sakala a ga tulasī sahitā bibēka 315

rājadharma sarabasu ētanōī jimi mana māha manōratha gōī
bandhu prabōdhu kīnha buhu bhā tī binu adhāra mana tōsu na sā tī
bharata sīla gura sachiva samājū sakucha sanēha bibasa raghurājū
prabhu kari kṛpā pā varīm dīnhīm sādara bharata sīsa dhari līnhīm
charanapīṭha karunānidhāna kē janu juga jāmika prajā prāna kē
sampaṭa bharata sanēha ratana kē ākhara juga junā jīva jatana kē
kula kapāṭa kara kusala karama kē bimala nayana sēvā sudharama kē
bharata mudita avalamba lahē tēm asa sukha jasa siya rāmu rahē tēm

dō. māgēu bidā pranāmu kari rāma liē ura lāi
lōga uchātē amarapati kuṭila kuavasaru pāi 316

sō kuchāli saba kaha bhi nīkī avadhi āsa sama jīvani jī kī
nataru lakhana siya sama biyōgā hahari marata saba lōga kurōgā
rāmakṛpā avarēba sudhārī bibudha dhāri bhi gunada gōhārī
bhēṇṭata buja bhari bhāi bharata sō rāma prēma rasu kahi na parata sō
tana mana bachana umaga anurāgā dhīra dhurandhara dhīraju tyāgā
bārija lōchana mōchata bārī dēkhi dasā sura sabhā dukhārī
munigana gura dhura dhīra janaka sē gyāna anala mana kasēm kanaka sē
jē birañchi niralēpa upāē paduma patra jimi jaga jala jāē

dō. tēu bilōki raghubara bharata prīti anūpa apāra
bhē magana mana tana bachana sahitā birāga bichāra 317

jahā janaka gura mati bhōrī prākṛta prīti kahata baḍa i khōrī
baranata raghubara bharata biyōgū suni kaṭhōra kabi jānihi lōgū
sō sakōcha rasu akatha subānī samu sanēhu sumiri sakuchānī
bhēṇṭi bharata raghubara samujhāē puni ripudavanu haraṣi hiya lāē
sēvaka sachiva bharata rukha pāī nija nija kāja lagē saba jāī
suni dāruna dukhu duhū samājā lagē chalana kē sājana sājā
prabhu pada paduma bandi dau bhāī chalē sīsa dhari rāma rajāī
muni tāpasa banadēva nihōrī saba sanamāni bahōri bahōrī

dō. lakhanaḥi bhēṇṭī pranāmu kari sira dhari siya pada dhūri
chalē saprēma asīsa suni sakala sumāṅgala mūri ॥ 318 ॥

sānuja rāma nṛpahi sira nāī ॥ kīnhi bahuta bidhi binaya baḍa ॥ āī ॥
dēva dayā basa baḍa ॥ dukhu pāyu ॥ sahita samāja kānanahim āyu ॥
pura pagu dhāria dēi asīsā ॥ kīnha dhīra dhari gavanu mahīsā ॥
muni mahidēva sādhu sanamānē ॥ bidā kiē hari hara sama jānē ॥
sāsu samīpa gē dau bhāī ॥ phirē bandi paga āsiṣa pāī ॥
kausika bāmadēva jābālī ॥ purajana parijana sachiva suchālī ॥
jathā jōgu kari binaya pranāmā ॥ bidā kiē saba sānuja rāmā ॥
nāri puruṣa laghu madhya baḍa ॥ ērē ॥ saba sanamāni kṛpānidhi phērē ॥

dō. bharata mātu pada bandi prabhu suchi sanēha ॥ mili bhēṇṭī ॥
bidā kīnha saji pālakī sakucha sōcha saba mēti ॥ 319 ॥

parijana mātu pitahi mili sītā ॥ phirī prānapriya prēma punītā ॥
kari pranāmu bhēṇṭī saba sāsū ॥ prīti kahata kabi hiya ॥ na hulāsū ॥
suni sikha abhimata āsiṣa pāī ॥ rahī sīya duhu prīti samāī ॥
raghupati paṭu pālakīm magāīm ॥ kari prabōdhu saba mātu chaḍha ॥ āī ॥
bāra bāra hili mili duhu bhāī ॥ sama sanēha ॥ janānī pahu ॥ chāī ॥
sāji bāji gaja bāhana nānā ॥ bharata bhūpa dala kīnha payānā ॥
hṛdaya ॥ rāmu siya lakhana samētā ॥ chalē jāhim saba lōga achētā ॥
basaha bāji gaja pasu hiya ॥ hārēm ॥ chalē jāhim parabasa mana mārēm ॥

dō. gura guratiya pada bandi prabhu sītā lakhana samēta
phirē haraṣa bisamaya sahita āē parana nikēta ॥ 320 ॥

bidā kīnha sanamāni niśādū ॥ chalēu hṛdaya ॥ baḍa ॥ biraha biśādū ॥
kōla kirāta bhilla banachārī ॥ phērē phirē jōhāri jōhārī ॥
prabhu siya lakhana baiṭhi baṭa Chāhīm ॥ priya parijana biyōga bilakhāhīm ॥
bharata sanēha subhāu subānī ॥ priyā anuja sana kahata bakhānī ॥
prīti pratīti bachana mana karānī ॥ śrīmukha rāma prēma basa barānī ॥
tēhi avasara khaga mṛga jala mīnā ॥ chitrakūṭa chara achara malīnā ॥
bibudha bilōki dasā raghubara kī ॥ baraṣi sumana kahi gati ghara ghara kī ॥
prabhu pranāmu kari dīnha bharōsō ॥ chalē mudita mana ḍara na kharō sō ॥

dō. sānuja sīya samēta prabhu rājata parana kuṭīra
bhagati gyānu bairāgya janu sōhata dharēm sarīra ॥ 321 ॥

muni mahisura gura bharata bhuālū ॥ rāma biraha ॥ sabu sāju bīhālū ॥
prabhu guna grāma ganata mana māhīm ॥ saba chupachāpa chalē maga jāhīm ॥
jamunā utari pāra sabu bhayū ॥ sō bāsaru binu bhōjana gayū ॥

utari dēvasari dūsara bāsū ॥ rāmasakhā ॥ saba kīnha supāsū ॥
sī utari gōmatīm nahāē ॥ chauthēm divasa avadhapura āē ॥
janaku rahē pura bāsara chārī ॥ rāja kāja saba sāja sa ॥ bhārī ॥
saumpi sachiva gura bharatahi rājū ॥ tērahuti chalē sāji sabu sājū ॥
nagara nāri nara gura sikha mānī ॥ basē sukhēna rāma rajadhānī ॥

dō. rāma darasa lagi lōga saba karata nēma upabāsa ॥
taji taji bhūṣana bhōga sukha jiata avadhi kīm āsa ॥ 322 ॥

sachiva susēvaka bharata prabōdhē ॥ nijs nija kāja pāi pāi sikha ūdhē ॥
puni sikha dīnha bōli laghu bhāī ॥ saumpī sakala mātu sēvakāī ॥
bhūṣura bōli bharata kara jōrē ॥ kari pranāma bayā binaya nihōrē ॥
ū ॥ cha nīcha kāraju bhala pōchū ॥ āyasu dēba na karaba sa ॥ kōchū ॥
parijana purajana prajā bōlāē ॥ samādhānu kari subasa basāē ॥
sānuja gē gura gēha ॥ bahōrī ॥ kari daṇḍavata kahata kara jōrī ॥
āyasu hōi ta rahauṁ sanēmā ॥ bōlē muni tana pulaki sapēmā ॥
samujhava kahaba karaba tumha jōī ॥ dharama sāru jaga hōhi sōī ॥

dō. suni sikha pāi asīsa baḍa ॥ i ganaka bōli dinu sādhi ॥
siṅghāsana prabhu pādukā baiṭhārē nirupādhi ॥ 323 ॥

rāma mātu gura pada siru nāī ॥ prabhu pada pīṭha rajāyasu pāī ॥
nandigāva ॥ kari parana kuṭīrā ॥ kīnha nivāsu dharama dhura dhīrā ॥
jatājūṭa sira munipaṭa dhārī ॥ mahi khani kusa sā ॥ tharī sa ॥ vārī ॥
asana basana bāsana brata nēmā ॥ karata kāthina riṣidharama saprēmā ॥
bhūṣana basana bhōga sukha bhūrī ॥ mana tana bachana tajē tina tūrī ॥
avadha rāju sura rāju sihāī ॥ dasaratha dhanu suni dhanadu lajāī ॥
tēhim pura basata bharata binu rāgā ॥ chañcharīka jimi champaka bāgā ॥
ramā bilāsu rāma anurāgī ॥ tajata bamana jimi jana baḍa ॥ bhāgī ॥

dō. rāma pēma bhājana bharatu baḍa ॥ ē na ēhim karatūti ॥
chātaka haṁsa sarāhiata tēnka bibēka bibhūti ॥ 324 ॥

dēha dinahu ॥ dina dūbari hōī ॥ ghaṭi tēju balu mukhaChabi sōī ॥
nita nava rāma prēma panu pīnā ॥ baḍha ॥ ta dharama dalu manu na malīnā ॥
jimi jalu nighaṭata sarada prakāsē ॥ bilasata bētasa banaja bikāsē ॥
sama dama sañjama niyama upāsā ॥ nakhata bharata hiya bimala akāsā ॥
dhruva bisvāsa avadhi rākā sī ॥ svāmi surati surabīthi bikāsī ॥
rāma pēma bidhu achala adōṣā ॥ sahitā samāja sōha nita chōkhā ॥
bharata rahani samujhani karatūtī ॥ bhagati birati guna bimala bibhūtī ॥
baranata sakala sukachi sakuchāhīm ॥ sēsa ganēsa girā gamu nāhīm ॥

dō. nita pūjata prabhu pā॥ varī prīti na hṛdaya॥ samāti ॥
māgi māgi āyasu karata rāja kāja bahu bhā॥ ti ॥ 325 ॥

pulaka gāta hiya॥ siya raghubīrū॥ jīha nāmu japa lōchana nīrū ॥
lakhana rāma siya kānana basahīm॥ bharatu bhavana basi tapa tanu kasahīm ॥
dau disi samujhi kahata sabu lōgū॥ saba bidhi bharata sarāhana jōgū ॥
suni brata nēma sādhu sakuchāhīm॥ dēkhi dasā munirāja lajāhīm ॥
parama punīta bharata ācharanū॥ madhura mañju muda mañgala karanū ॥
harana kaṭhina kali kaluṣa kalēsū॥ mahāmōha nisi dalana dinēsū ॥
pāpa puñja kuñjara mṛgarājū॥ samana sakala santāpa samājū॥
jana rañjana bhañjana bhava bhārū॥ rāma sanēha sudhākara sārū ॥

Cham. siya rāma prēma piyūṣa pūrana hōta janamu na bharata kō॥
muni mana agama jama niyama sama dama biṣama brata ācharata kō ॥
dukha dāha dārida dambha dūṣana sujasa misa apaharata kō॥
kalikāla tulasī sē saṭhanhi haṭhi rāma sanamukha karata kō ॥

sō. bharata charita kari nēmu tulasī jō sādara sunahīm॥
sīya rāma pada pēmu avasi hōi bhava rasa birati ॥ 326 ॥

māsapārāyaṇa, ikkīsavā॥ viśrāma
iti śrīmadrāmacharitamānasē sakalakalikalūṣavidhvamṣanē
dvitīyah sōpānah samāptah॥
(ayōdhyākāṇḍa samāpta)